NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

10 זייטען

נייעס פאלקסבלאט

№ 182 | Łódź, Czwartek, 6 Sierpnia 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, דאנערשטאג פ׳ עקב י״ח אב תרצ״ו | 14-טער יאהרגאנג

די עליה וועט נישט אפגעשטעלט ווערען

אזוי לאנג ווי עס וועט זיין אונרוהיג אין לאנד

לאנדאן, 5 (יט״א טעלעגראפיש) אין די לאנדאנער רעגירונגס-קרייזען איז מען ווייטער פעסט ענטשלאסען נישט אפצו-שטעלען די עליה אויב אין לאנד וועט ווערען רוהיג וועט דאן ערשט בעטראכט ווערען צי עס דארף אפגעשטעלט ווערען די עליה אדער נישט.

ירושלים, 5 (יט״א טעלעגראפיש) היינט האט די ארץ ישראל רעגירונג פער-עפענטליכט אנ׳אפיציעלע הכחשה, אז אלע קלאנגען וועגען דעם, אז די עליה ווערט אפגע-שטעלט, שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט, די דאזיגע הכחשה האט ארויסגערופען א גרוי-סע אויפרעגונג צווישען די אראבער. און א גרוי-סער אראבישער המון האט זיך געלאזען אויף תל-אביב, אין מאנשיניא קווארטאל צווישען יפו און תל-אביב האט א גרויסע פאליציי-אפטיילונג פערהאלטען דעם המון און איהם צוטריבען. קיין קרבנות זענען נישט געווען. די שטימונג אין יפו איז א זעהר אויפגערעגטע

דורכגעפאלען די פערמיטלונג פון אבדולאה

די אראבישע דעלעגאציע צוריקגעקומען פון עבר-הירדן מיט גארנישט

ירושלים, 5 (יט״א טעלעגראפיש) אלע בעמיהונגען פון עמיר אבדולא צו דער-פיהרען צו אנ׳אויסגלייך צווישען די אראבער און דער ארץ ישראל רעגירונג האבען נישט גע-בראכט צו קיין רעזולטאט. די אראבישע דעלע-גאציע איז צוריקגעקומען פון אמאן מיט גאר-נישט די לאגע איז געבליבען אונפערענדערט. צווישען די אראבער הערשט איצט א גרוי-סע מיינונגס - פערשידענהייט. די אנהענגער פון דער ראדיקאלער „איסטאקלאלו׳ פארטיי זענען דורכאוים פאר ווייטער פיהרען דעם שטרייק, און זיי גלויבען, א זיי וועלען קענען צווינגען די רעגירונג נאכצוגעבען זייערע פא-דערונגען. די מעסיגע אראבער זענען אבער פאר איבערייסען דעם שטרייק.

טאג - טעגליך

מוסאליני איז אונגעזעטיגט

נאך איידער דער היטלעריזם איז אויסגעבראכען אין דייטשלאנד איז שוין געזען בעוואוסט, אז א סכנה פאר׳ן שלום קען דראהען נאר מצד דייטש-לאנד. מען האט זיך גערעכענט דערמיט, אז דאס געשלאגענע און בעזיגטע דייטשלאנד וועט נישט אויפהערען צו טראכטען וועגען רעוואנש.

נאך דעם, ווי היטלער איז געקומען צו דער מאכט איז די דאזיגע סכנה געווארען רעאלער און האט זיך דערנעהנטערט מיט א מורא׳דיגער שנעליגקייט. מיט אונרוהיגקייט האט די וועלט זיך צו-געקוקט צו דעם ווילדען אימפעט פון די דייטשע בעוואפנונגען, און מען האט נאך ביז׳ן היינטיגען טאג אין איין אויסרעכענען, ווען היטלער וועט שוין זיין פערטיג, בכדי אנצוהויבען זיין אנגריפס-אקציע.

אבער בעת די וועלט איז געווען ווי פערכישופט מיט׳ן אנבליק פון דער דייטשער בעוואפנונגס-אקציע, האט זיך דערווייל אנ׳אנדערע רעאקציאנערע מאכט — דאס פאשיסטישע איטאליען — כמעט ווי אונבעמערקט בעוואפענט פון קאפ ביז די פיס, און ווי א הונגעריגער וואלף זיך געווארפען אויף דעם רויב.

עס איז שוין איצט נישט קיין שום ספק, אז דער וועלט-שלום איז אין א גלייכער מאס בע-דראהט סיי פון דעם היטלעריסטישען דייטשלאנד, וואס גרייט זיך ערשט צום רעוואנזש און עקס-פאנסיע-מארש, ווי פון דעם פאשיסטישען איטאליען וואס האט שוין די צוגרייטונגען געענדיגט און געפינט זיך שוין אין טראנס פון פערכאפען. עס ווייזט זיך ארויס, אז מוסאליני האט גארנישט בדעה זיך צופרידענשטעלען, ווי ער האט פריהער אליין געהאט ערקלערט, מיט דעם פערשלינגען אביסיניען. ער פלאנט אויך ווייטער זיג-עראבערונגען און א געלעגענהייט דערצו זעהט ער אין דעם בירגער-קריג אין שפאניען.

די אקציע פון דער פראנצויזישער רעגירונג אז קיין שום מלוכה זאל זיך נישט אריינמישען אין די שפאנישע ענינים, האט געפינען א גינ-סטיגען אפקלאנג ביי דער ענגלישער רעגירונג, דאגעגען אבער וויל איטאליען די דאזיגע אקציע פאראליזירען דורך אפשלעפען. די כוונה פון אי-טאליען איז קלאר און מען קען דעריבער ערווארטען פערשידענע איבערראשונגען. און פונקט ווי ביים אויסברוך פון איטאליעניש-אביסינישען סכסוך איז די וועלט געשטאנען ערב אנ׳ענגליש-איטאלי-ענישען קאנפליקט, אזוי שטעהען מיר אויך איצט פאר א מעגליכען קאנפליקט צווישען איטאליען און פראנקרייך.

דער אונטערשיד פון דעמאלס ביז היינט בע-שטעהט אבער אין דעם, וואס דאן האט פראנק-רייך געמילדערט די לאגע. איצט אבער וועט זיך אבער ענגלאנד שטעלען איינגאנצען אויף דער פראנ-צויזישער זייט.

דערפאר איז אבער איטאליען אויך דאסמאל נישט פעראיינזאמט. אין אלע איהרע אקציעס וועט זי ארויסטרעטען מיט איהר נאטירליכען פערבינ-דעטען — דייטשלאנד.

דיביידע פאשיזמען: דער איטאליענישער און דייטשער, וועלען דורך זייער אגרעסיוויטעט סוף-כל-סוף דערפיהרען — און דערצו שטרעבען זיי אויך — צו א וועלט-קאנפליקט. ש.

ווייטערדיגע בלוטיגע צוזאמענשטויסען

צווישען מיליטער און בעוואפענטע באנדעס; 2 אראבער דערהרגעט

ירושלים, 5 (יט״א טעלעגראפיש) אין איינציגע פונקטען פון לאנד איז ווידער געקומען צו בלוטיגע צוזאמענשטויסען צווישען אראבישע באנדעס און ענגליש מיליטער. גע-בען טול-כרם איז ביי אזא צוזאמענשטויס גע-פאלען טויט איין אראבער און איינער איז פער-וואונדעט געווארען. אויך ביי רמלה איז דער-הרג׳עט געווארען 1 אראבער און 1 איז פער-וואונדעט געווארען. בעוואפענטע אראבישע באנדעס זענען בעפאלען עקרון, זיי זענען פער-טריבען געווארען.

היינט בעשלוס פון העכסטן געריכט

וועגען דעם קאנצענטראציע-לאגער פאר אראבער

ירושלים, 5 (יט״א טעלעגראפיש) מארגען וועט דאס העכסטע געריכט ארויס טראגען אנ׳אורטייל צי ס׳איז געזעצליך דאס אינטערנירען אראבער אין קאנצענטראציע-לאגער אין סאראפאגד.

די רעגירונג האט דערווייל ארויסגעגעבען נאוועלע צום געזעץ, וועלכע מאכט מעגליך ארויפצולעגען קאלעקטיווע שטראפען, לויט דער נאוועלע איז דאס געזעץ אויך חל אויף צו-ריק, די דאזיגע נאוועלע שטעהט אין צוזאמענ-האנג דערמיט, וואס דאס געריכט האט אפגע-שאפען די קאלעקטיווע שטראף, וועלכע איז בשעתו ארויפגעלעגט געווארען אויף עזה. דער-ווייל קומט פאר א זעהר ערנסטער קאמף צווי-שען דער רעגירונג און דעם געריכט.

בעאמטע אין ירושלימער מאגיסטראט

סאלידאריזירען זיך מיט די הויכע אראבישע בעאמטע

ירושלים, 5 (יט״א טעלעגראפיש) די בעאמטע פון ירושלימ׳ער מאגיסטראט האבען דעפעשירט צום הויך-קאמיסאר וואו-קאפ, אז זיי סאלידאריזירען זיך מיטן מעמאר-יאל פון די הויכע אראבישע בעאמטע מכוח אפ-שטעלען די יודישע עליה.

מארגען, פרייטאג, דעם 8-טען אויגוסט ה. י.
הויבט זיך אן דרוקען אין
„נייעם פאלקסבלאט"
א נייער סענסאציאנעל-שפאנענדער ראמאן
א. נ.
ער און זיינע פרויען
דאס איז א ראמאן פון אמת׳ן לעבען.
אנ׳אויסערגעוועהנליכע געשיכטע וועגען א מענשען, וואס האט אנגע-הויבען זיין לעבען שטיל, רוהיג אין עהרליך, און ווי נאכדעם האט דאס לע-בען אנגעהויבען אראפשטופען דעם מענשען פונ׳ם רוהיגען און שטילען וועג. און האט איהם געשטופט צום אפגרונט, און ער האט געמוזט דורכגעהן די שבעה מדורי גיהנום.
פאראלעל מיט דעם דאזיגען מענשענס לעבען זענען מיטגעשלעפט גע-ווארען נאך לעבענס — רוהיגע און אומרוהיגע — און אלע האבען זיי צוזא-מען און בעזונדער געקעמפט מיט זייער ביטערן און גרויזאמען שיקזאל, ביז...
דאס אלץ בלייבט פאר אייך איבער צו לייענען.

אונזער ווארט

א נוצלאזע דעמאנסטראציע

נאך קנאפע 4 יאהר, ווי עס איז אין דייטש-לאנד אויסגעבראכען די היטלער-מגפה, האבען 8 גרויסע געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס זיך גע-כאפט און אריינגעטראגען א פעטיציע אין פעל-קער-בונד

די דאזיגע ארגאניזאציעס פאדערן, אז די פעל-קער-ליגע זאל אפעלירען צו דייטשלאנד, דאס עס זאלען אפגעשטעלט ווערען די רדיפות אויף יודען.

עס שטעלט זיך א פראגע, צו וואס האבען עפעס די דאזיגע ארגאניזאציעס אויסגעקליבען דוקא דעם איצטיגען מאמענט צו מאכען אזא נוצלאזע דעמאנסטראציע.

וויל מען קען דאך נישט חושד זיין די פאר-שטעהער פון די אויבענדערמאהנטע ארגאניזאציעס אז זיי ערווארטען אויף אנ׳אמת וועלכען עס איז רעזולטאט פון זייער איצטיגער ווענדונג צום פעל-קער-בונד. די יודען-רדיפות אין היטלער-דייטש-לאנד זענען דאך שוין געווארען אזא אלטעגליכע, כראנישע ערשיינונג, אז א חוץ די יודען — די אליין געטראפענע, — ריהרט עס דאך שוין קיי-נעם נישט אין דער וועלט. אויב דאס וועלט-„געוויסען" האט נאך אין אנהויב פון דעם גרויזאמען האקען-קרייץ-צוג געגען יודען אין דייטשלאנד ארויס געוויזען א שוואכע רעאקציע, איז אבער באלד איינגיכען ביי די אייראפעאישע פעלקער פערשוואונדען געווארען אויך אפילו דאס לעצטע ביסעל מיט-געפיהל צו די אומגליקליכע פליטים פון נאצי-גיהנום

און צו וועמען האבען דאס די גרויסע ארגא-ניזאציעס געפינען פאר נויטיג צו ווענדען זייער פעטיציע?!. צו דער פעלקער-ליגע!! צו דערזעל-בער אינסטיטוציע, וואס האט ארויסגעוויזען אזא שוואכקייט יעדעסמאל ווען עס האט זיך נאר גע-האנדעלט אין פראגען וואס האבען אנגעריהרט דאס דריטע רייך?... זענען דאך אין דער דאזיגער אינסטיטוציע פערטרעטען דיזעלבע מלוכות, וואס האבען שטילשווייגענד אראפגעשלינגען יעדע ביטערע פיל, וואס זיי האבען בעקומען פון היטלער-דייטש-לאנד. עס זענען דיזעלבע מלוכות, וואס גיבען נאך טריט אויף טריט יעדע פאדערונג, וואס עס קומט נאר פון היטלער-לאנד. עס זענען דיזעלבע מלו-כות, וואס ציטערן אימת-מות, נאר נישט צו דער-צארנען די מושלים פון בערלין און זענען אפילו מותר אין פראגען, וואס ריהרען דירעקט אן זיי-ערע אייגענע לעבענס-אינטערעסען.

ניין, די דאזיגע מלוכות וועלען נישט וואגען אונטערצונעהמען אנ׳אינטערווענץ לטובת די דיי-טשע יודען און פון דעם פעלקער-בונד האבען די געפייניגטע און גערודפ׳טע דייטשע יודען זיכער נישט צו ערווארטען קיין ישועה.

ב.

בעלאַגערונגס-צושטאַנד אין גריכענלאַנד

פונאַנדערגעלאָזט דעם פּאַרלאַמענט און בעשטימט נייע וואַהלען

וו י ע ן, 5 (ספּ. טעל.)

פון אַטען מעלדעט מען, אַז צוליב דער אויסערגעוועהנליך אָנגעשטרענגטער סיטואַציע, וואָס איז אַרויסגערופען געוואָרען צוליב דער פּראָקלאַמירען פון אַ גענעראַל-שטרייק, וואָס ווערט כלומרשט אָנגעפיהרט דורך קאָמוניסטישען עלעמענטען, האָט די רעגירונג היינט אינדערפריה פערעפענטליכט אַ דעקרעט, וואָס פיהרט איין אויסנאַם-צושטאַנד. דער גריכישער פּאַרלאַמענט איז אויפגעלעזט געוואָרען און עס איז נישט בעשטימט געוואָרען קיין טערמין פון נייע וואַהלען. אין אַטען ווערען אַלע רעגירונגס-בנינים געהיטען דורך שטאַרקע קאַוואַלעריע-אָפּטיילונגען.

די רעגירונג האָט מיט'ן הסכם פון קעניג ערקלערט קריגס-צושטאַנד, צוליב דעם, וואָס די קאָמוניסטען האָבען אָרגאַניזירט אַ אויפשטאַנדס-בעוועגונג, וואָס האָט געדראָהט מיט בלוט-פערגיסונג. איינגאַנצען לאַנד הערשט רוה.

ב ע ל ג ר א ד, 5 (ספּ. טעל.)

די טעלעפאָן-פערבינדונג מיט גריכענלאַנד איז איבערגעריסען. די גריכיש-יוגאָסלאַווישע גרעניץ איז געשלאָסען צוליב דעם פעהלען ידיעות פון גריכענלאַנד. מען שמועסט דאָ, אַז דאָס פונאַנדערלאָזען דעם פּאַרלאַמענט און איינפיהרען קריגס צושטאַנד האָט גורם געווען מעטאַקסאַס, וועלכער האָט זיך אַ געוויסער צייט געשטרעבט צו דיקטאַטור. זיינע פּלענער זענען אָבער אָדורכגעפאַלען צוליב דער פּראָקלאַמירונג פון אַלגעמיינעם שטרייק.

א ספּעציעל מיניסטעריום פאַר זעלבסטפערוואַלטונגען

וו אַ ר ש א, 5 (טעלעפאָניש)

אין די פּאָליטישע קרייזען שמועסט מען, אַז עס זאָל געשאַפען ווערען אַ ספּעציעל מיניסטעריום פאַר די שטאָטישע זעלבסט-פערוואַלטונגען. אין דאָזיגען מיניסטעריום זאָל פעראייניגט ווערען אַלע זעלבסט-פערוואַלטונגס-דעפּאַרטאַמענטען פון אַלע מיניסטעריומס.

א גרויסע שרפה אין שטעטעל

וו אַ ר ש א, 5 (טעלעפאָניש)

אין שטעטעל וואַרקי איז אויסגעבראָכען אַ שרפה. 5 בנינים זענען פערברענט געוואָרען, דערונטער די שוהל. 20 פאַמיליען זענען געבליבען אָהן אַ דאַך איבערן קאָפּ. די ספר-תורות זענען אַרויסגעראַטעוועט געוואָרען מיט גרויס מסירת-נפש דורך איינינע בעלי-בתים.

דער אקציאָנס קאָמיטעט ווערט נישט צוזאַמענגערופען קיין לאָנדאָן

ל אָ נ ד אָ ן, 5. (יט"א טעל.)

די „יט"א" דערוויסט זיך, אַז די ידיעה וועגען צוזאַמענרופען איצט אַ זיצונג פון אַקציאָנס קאָמיטעט קיין לאָנדאָן שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט.

Dr.
KLUKOW
לעגיאָנוב 9
צוריקגעקעהרט

א באָמבע פון דער פּ.פּ.ס.'שער באָיובקע

געפינען אין דער וואַנד פון לאָקאַל פון קרן היסוד אין וואַרשא

די באָמבע איז געלעגען דאָרט 30 יאָהר

וו אַ ר ש אַ, 5 (טעלעפאָניש) אַ גרויסע סענסאַציע אין די ציוניסטישע קרייזען האָט אַרויסגערופען די ידיעה וועגען דער ענטדעקונג, וואָס איז געמאַכט געוואָרען דורך מוירערס אין לאָקאַל פון „קרן-היסוד" אויף דער קרולעווסקאַ 16. אויפ'ן צווייטען שטאָק. אין דאָזיגען לאָקאַל זענען די ווענד און סופיט געווען זעהר בעשעדיגט און מען האָט דעריבער בעשלאָסען אָדורכצופיהרען אַ גרינדליכען רעמאָנט.

ווען די מוירערער האָבען אָפּגעהאַקט דעם טינק אין דער וואַנד פון קאַבינעט, איז פון די שטיקלעך מויער אַרויסגעפאַלען אַ רעוואָלווער פון אַלטען טיפּ. די פערוואונדערטע מוירערער האָבען בעשלאָסען נאָכצוזוכען אין אַלע ווענד, אין דער האָפנונג צו געפינען נאָך רעוואָלווערען. אין אַ געוויסען מאָמענט איז אַוועקגעפאַלען אַ גרעסער שטיק טינק און פון הינטער איז אַרויסגעפאַלען פון דער וואַנד אַ גרויסע באָמבע. מען האָט באַלד איבערגעריסען די אַרבייט און געמעלדעט וועגען דעם דער פּאָליציי.

אויפ'ן אָרט זענען תיכף אָנגעקומען פאָרשטעהער פון אויספאָרשונגס-אַמט, וועלכע האָבען צוגענומען די באָמבע. די עקספּערטיזע האָט פעסטגעשטעלט, אַז סיי דער רעוואָלווער, ווי אויך די באָמבע שטאַמען פון 1905 און וואַהרשיינליך זענען זיי איינגעמויערט געוואָרען אין דער וואַנד דורך באָיובקעס פון פּ.פּ.ס., וואָס האָבען זיך בּאַהאַלטען פאַר דער רוסישער מאַכט. עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז אין דעם הויז האָבען זיך געפינען אַ סך אונלעגאַלע וואַוינונגען פון פּוילישע רעוואָלוציאָנערען.

די באָמבע איז געווען פון אַ געוואַלדיגע קראַפט און ווען זי וואָלט אויפגעריסען, וואָלט געווען שרעקליכע פאָלגען, ווייל דאָס הויז איז בעוואוינט פון אַ סך לאָקאַטאָרען.

פעראייניגונג פון „הפועלי המזרחי" מיט „פועלי אגודת ישראל אין א"י

מאַ ר י ע נ ב אַ ד, 5 (יט"א טעלעגראַפיש)

אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער „כנסיה מכינה" האָט ד"ר ברויער (ארץ־ישראל) געמאַכט אַ כּענסאַציאָנעלע ערקלערונג, אַז ס'איז געקומען צו אַ פעראייניגונג פון „פועלי מזרחי" מיט „פועלי אגודת ישראל" אין ארץ־ישראל. ביידע אָרגאַניזאַציעס וועלען בלייבען אויטאָנאָם, נאָר וועלען האָבען אַ בשותפות'דיגע לייטונג אויף פּאַריטעטע יסודות.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט וועט די הפועל המזרחי אַרויסטרעטען פון „הסתדרות".

* * *

מאַ ר י ע נ ב אַ ד, 5 (יט"א טעלעגראַפיש)

אויף דער היינטיגער קאָנפערענץ פון די אגודישע יוגענד־אָרגאַניזאַציעס איז מען אַרויסגעטרעטען געגען דעם פּראָיעקט פון פעראייניגען „פועלי מזרחי" און „פועלי אגודת ישראל", ווייל די דאָס וואָלט פערוואַסערט די אידעע פון די אגודישע יוגענד־אָרגאַניזאַציעס וועגען פרימאַט פון דער תורה.

אויסגעבראָכען א שטרייק פון 1100 סעזאָן-ארב. אין פאַביאַניץ

(א) אין דער פערגאַנגענער וואָך זענען די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען אין פאַביאַניץ צוגעטרעטען צו נאָרמירען די ל יוין־ און אַרבייטס-בעדינגונגען פון די דאָרטיגע סעזאָן־אַרבייטער.

די אַרבייטער האָבען אַרויסגערוקט אַ פאָדערונג אויסצובּרייטערן די עפענטליכע אַרבייטען אַזוי, אַז די אַרבייט זאָל דויערן גאַנצע 6 טעג אין וואָך, אויסצוגלייכען די לוינען אין דערועלביגער הויך, וואָס עס בעקומען די לאָדזער סעזאָן־אַרבייטער. דערצו קומט צו נאָך אַ פאָדערונג צוצוציהען נאָך 4000 אַרבייטער, וועלכע זענען ביז איצט נישט בעשעפטיגט געוואָרען.

היות די קאָנפערענצען מיט דער שטאָט-פערוואַלטונג האָבען צו קיין רעזולטאַט נישט געבראַכט האָבען נעכטען פערשטרייקט 1100 סעזאָן־אַרבייטער אויף אַלע אָפּשניטען פון די עפענטליכע אַרבייטען אין פאַביאַניץ.

היינט וועט אַ דעלעגאַציע פון אַרבייטער אינטערווענירען אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזשאַפט.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעלעפאָן 246-09
נעמט אָן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אָוו.

DR. MED.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אוינגען קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אָן פון 11—2 און פון 5—830 אָוו.
אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען

DR.
S. Kantor
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען (מענער-שוואַכקייט)
90 פּיעטריקאָווער 90
טעל. 129-45
נעמט אָן פון 8—2 נאָכמ. און פון 6—9 אָוו.

Dr. I. Piechowicz
ספּעציאַליסט פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
שרודמיעסקאַ 18, טעל. 107-79
נעמט אָן פון 8—10 פרי און פון 3—7 אָוו.

Starszy Felczer
B. JOSKOWICZ
פּולנאָצנאַ 4, טעל. 141-86
נעמט אָן טעגליך פון 8—11 און 4—6 נאָכמ.
טעגליך פּאָקען-שטעלען מיט פרישע קראַוויאַנסע.

שבועה דאורייתא
היינט, דאָנערשטאָג, 10 אַ זייגער פריה, וועט שווערען
מאַנע ליבערמאַן
פון פּאָלודניאָווע 2, ביים הרב משה מנחם סעגאַל געגען דער פירמע „סיגמאַט" וועגען דעם קאַליע-געמאַכטען גאָרן.
מיט אַכטונג
„סיגמאַט", לאָדז.

אויערען, נאָז און האַלז און לונגען-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. אז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען-קאַבינעט
פאַר דורכלייכטונגען און אַלערליי פאָטאָגראַפיעס

Dr. B. Hurwicz
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
נעמט אָן פון 8-11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב – פון 8—1 בייטאָג.

Dr.
Justman
POWRÓCIŁ.
NAWROT 8, tel. 138-99.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין־קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָוונט.

געדענקט, שטשעשליווי
ביי
א גרויסער אויסוואַהל פון
אריגינעלע בילליגער און טאַמאַשאָווער סחורות
אויף אנציגער און פאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאָוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
געדענקט פּראַנט II שטאָק.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראָלאָג-כירורג
ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און אורין-קראַנקהייטען
NAWROT 8, tel. 219-90
נעהמט אָן פון 4—7 נאָכמיטאָג
צוריקגעקעהרט.

לעכער
ווערען אויסגענייט ביליג
ביי ג. נאָרדמאַן
שרודמיעסקאַ 8

Dr. med.
A. Banasz
כירורג · אוראָלאָג
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
Piotrkowska 121, tel. 139-88.
נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

Dr. med.
J. Nadel
ספּעציאַליסט פון אַקושעריע- און פרויען-קראַנקהייטען
אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-92.
נעמט אָן פון 10—12 און פון 5—7 אָוו.

קאָמוניקאַט.
די פערוואַלטונג פון דער נאַכט-פּאַנאַטאָוויע בּיים „ליבת הצדק" מאַכט בעקאַנט דער בעפעלקערונג, אַז זי האָט געקויפט אַ נייעם סאַניטאַר-אויטאָ „CHEVROLET", וואָס וועט איבערפיהרען קראַנקע אין משך פון אַ גאַנצען מעת לעת שנעל און בעקוועם אין דער שטאָט און אויף דער טעריטאָריע פון גאַנץ פּוילען.

דער אויטאָ איז פון דער נייעסטער קאָנסטרוקציע און האָט אַלע מעלות פאַר קראַנקע.

דער אָפּצאָהל פאַר איבערפיהרען אין שטאָט בעטרעפט 10 זל. דער אָפּצאָהל פאַר איבערפיהרען קראַנקע אויסער דער שטאָט בעטרעפט 60 גראָשען פון אַ קילאָמעטער.

די פערוואַלטונג.

אכטונג, הויז-בעזיצער!
ווען איהר רעמאָנטירט אייערע הייזער אָדער וואוינונגען, געדענקט, אַז דאָס אַלטע
פאַרבען- און כעמיקאַליען-געשעפט א.פ.
„ל. ה. בערגער"
לאָדז, דרעוונאָווסקאַ 5, טעל. 133-39
איז ווידער געעפענט און וועט די קונדשאַפט צופרידען שטעלען.
בעמערקונג: צעמענט אויף לאַגער.

Dr. J. LUBICZ
כירורג און אָרטאָפּעד
צוריקגעקעהרט.
9 פּאָלודניאָווע 9
אָרדינירט אויך איז ווישניאָווע-גורא
ווילאַ אגנעסקי.

Dr. med. Niewiążski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער - שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פּראַנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט
זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

Dr.
Wajnberg
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און סקלעראָז קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9-10 פריה. 3-5 8-9 אָוו.

Lekarz Dentysta
Jakób Botwinik
נעמט אָן טעגליך פון 10 ביז 3 נאָכמ. אין דער לעטשניצע „פּאָמאָץ" רוג זגערזשער און לימאַנאָווסקיעגאָ 1, טעל. 101-29 און פון 4—10 אָוונד אויף נאַרוטאָוויטשאַ 13. —::— צוגענגליכע פרייזען פאַר אַרבייטסלאָזע — הנהלה.

אפענסיווע פון רעגירונגס-מיליטער אויף אלע פראנטען אין שפאניע

די אויפשטענדיגע געליטען גרויסע מפלות

באַרצעלאָנאַ, 5 (ספּ. טעל.)

פּוּלקאָווניק סאַנדינא מעלדעט פון סארינענא, אז אויף דעם אראגאנישען פראָנט האָט דאָס רעגירונגס-מיליטער אַרומגערינגעלט די אויפשטענדיגע און גענומען געפאנגען 2000 מאַן. די געפאַנגענע האָבען ערקלערט, אז זיי ווילען קעמפען אויף דער זייט פון דער רעפּובּליק און אז זיי ווילען געהען אין דער שפּיץ פון שטורם פון סאַראגאסא, וואו עס געפינען זיך א סך זעלנער, וואָס זענען אריינגעפיהרט געוואָרען אין טעות דורך די אַנפיהרער.

פּאַריז, 5 (ספּ. טעל.)

האַוואַס מעלדעט פון באַרצעלאָנאַ, אז אויפ'ן באַרצעלאָנישען פראָנט האָט נעכטען אַ גאַנצען טאָג געדויערט אַ קאַמף. נעבען קווינטאַ האָט דאָס רעגירונגס-מיליטער צושלאָגען אַ אָפּטיילונג פון אויפשטענדיגע, וואָס איז באַשטאַנען פון 9500 מאַן און געטראָגען דעם נאָמען שוואַרצער לעגיאָן. עס זענען צונעגומען געוואָרען א סך אויטאָ'ס און פערד, 300 ביקסען אַ. אז. וו. מצד די אויפשטענדיגע זענען געפאַלען אַ קאַפּיטאַן און 45 אונטער-אָפיצירען און זעלנער, א חוץ זעלנער אויף דער זייט פון דער רעגירונג.

גלייכצייטיג מעלדעט מען, אז דאָס רעגירונגס-מיליטער האָט אָפּגעהאַלטען נעכטען אַ נצחון נעבען טאַרדיענטע. אָפּטיילונגען פון אויפשטענדיגע וואָס זענען באַשטאַנען פון פּריוויליגע מאָנאַרכיסטען און מיטגלידער פון דער רעכטער שפּאַנישער פּאַ לאַנגע האָבען אין אַ קאַמף, וואָס האָט געדויערט 3 און אַ האַלבע שעה, געליטען שווערע פערלוסטען.

לאָנדאָן, 5 (ספּ. טעל.) לויט ידיעות פון רייטער פון באַרצעלאָנאַ, איז די קאָלומנע פון אויפשטענדיגע, וואָס איז צוקלאַפּט געוואָרען דורך דעם רעגירונגס-מיליטער ביי קווינטאַ, באַשטאַנען פון 800 מאַן.

פּאַריז, 5 (ספּ. טעל.) דער קאָרעספּאָנדענט פון „פּטי פּאַריזיען“ באַשטעטיגט, אז דאָס רעגירונגס-מיליטער האָט געהאַט אַ גרויסען ערפאָלג אויף דעם אָפּשניט גוואַדאַראַמאַ, צוריקנעהמענדיג דעם באַרג שפּיץ ליאָו.

לויט אינפאָרמאַציעס פון הויפּט קוואַרטיר פון רעגירונגס מיליטער האָבען די אויפשטענדיגע איבערגעלאָזט אויפ'ן קאַמפּפּלאַץ 300 דערהרגעטע. דאָס רעגירונגס-מיליטער – 84.

לויט רעגירונגס-קוועלען האָט זיך די לאַגע פון די אויפשטענדיגע אויפ'ן צפון-פראָנט פערער-גערט. א אָפּטיילונג פון רעגירונגס מיליטער האָט אָפּגעשטויסען אַ אַטאַק פון די אויפשטענדיגע, וואָס איז געגאַנגען אין דער שטאָט אווילא אין דער ריכטונג צו דער הויפּט שטאָט.

באַרצעלאָנאַ, 5 (ספּ. טעל.)

דער ספּעציעלער האַוואַס קאָרעספּאָנדענט אויפ'ן אַראַגאָנישען פראָנט מעלדעט, אז לויט די רעגירונגס קוועלען האָט די אַרטילעריע פון די אויפשטענדיגע אין אַזיוואַיליו טעליטען שווערע פערלוסטען. דערביי זענען עראָבערט געוואָרען 4 באַטעריעס. אין צפון ראַיאָן האָט די רעגירונגס - אַרטילעריע אָנגעהויבען צו באָמבאַרדירען הועסקא רוקענדיג זיך גלייכצייטיג פאָראויס אין דער זייט פון מאָנטע אַראַגאָן. אין מיטעל-ראַיאָן אין טערוועל יעדע אַקציע אָפּגעשטעלט און דאָס רעגירונגס-מיליטער טרייט זיך צו אַ מאַרש אויף קאַסטע.

ניבראַלטאַר, 5 (ספּ. טעל.)

די אויפשטענדיגע מעלדען, אז זיי האָבען פערנומען די שטאָט ראָנדאַ, 20 קילאָמעטער אויף צפון פון אַלזשעריגאַס נאָך אַ פערביסענעם קאַמף מיט דער פאָלקס-מיליץ. די פערלוסטען זאָלען זיין גרויס.

פּאַריז, 5 (ספּ. טעל.)

פיגאַראָ מעלדעט, אז לויט ווי עס ערקלערען די אָנפיהרער פון אויפשטאַנד איז נעכטען פעסטגעשטעלט געוואָרען, אז דאָס רעגירונגס-מיליטער וואָס האָט באָמבאַרדירט די פּאָזיציעס פון די אויפשטענדיגע, האָט זיך באַנוצט מיט פראַנצויזישע אַמוניציע די באָמבעס, וואָס זענען באַנוצט געוואָרען דורכ'ן רעגירונגס-מיליטער הינטער סאַן סעבאַסטיאַן זאָלען אויך זיין פראַנצויזישע.

פּאַריז, 5 (ספּ. טעל.)

דאָס אָנקומען קיין טאַנזשער פון דער דייטשער קרינגס-שיף דייטשלאַנד און קודם כל דער וויזיט פון קאָמענדאַנט פון דער שיף ביים פיהרער פון אויפשטאַנד פראַנקאָ, האָבען געמאַכט אַ שטאַרקען איינדרוק אויף דער פראַנצויזישער עפענטליכער מיינונג. די צייטונגען באַטאָנען, אַז דער האַזינער פאַקט שטעלט ווידער דאָס מאַראָקאָ פּראָבלעם אין אַ פּאַזונהערס שאַרף ליכט און זיי דערמאָהנען אין שייכות דערמיט דעם סענסאַציאָנעלען אינצידענט פון פאַר דער גרויסער מלחמה און דערמאָהנען דעם וויזיט פון ווילהעלם דעם צווייטען אין טאַנזשער, ווי אויך דאָס אָנקומען פון דער דייטשער שיף „פּאַנטערא“ קיין אגאַדיר.

פּאַריז, 5 (ספּ. טעל.)

דאָס פראַנצויזישע אויסערן־מיניסטעריום האָט בעשלאָסען אויסצובּרייטערן די ראַהמען פון דער דיפּלאָמאַטישער קאָנסולטאַציע וועגען דער נייטראַליטעט אין די שפּאַנישע ענינים. לעצטענס זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען אינסטרוקציעס צו די פראַנצויזישע אַמבאַסאַדאָרען אין מאָסקווע און צום פראַנצויזישען פאָרשטעהער אין ליסאַבאָן, אַז זיי זאָלען אַרויסטרעטען מיט געהעריגע דעמאַרשען לגבי די רעגירונגען, וועגען דער פראַנצויזישער איניציאַטיוו.

פּאַריז, 5 (ספּ. טעל.)

פון טאַנזשער מעלדעט מען, אַז גענעראַל פראַנקאָ מאַכט די לעצטע פאָרבּרייטונגען צו פאָרסירען דעם גיבראַלטאַר־דורכגוס און אַרויסצוזעצען אַ גרעסערע צאָהל פון זיין מיליטער אויף דעם האַלב־אינזעל, אַזוי, אַז די לאַגע קאָמפּליצירט זיך ווידער. אין פאָרט צעאוטאַ הערשט אַ גרויסע בעוועגונג. אין דער שטאָט זענען קאָנצענטרירט צאָהלרייכע אָפּטיילונגען פון מאַראָקאַנישן מיליטער. גענעראַל פראַנקאָ מאַכט פאָרבּרייטונגען אויפ'ן גרויסען מאַסשטאַב

אריינגעטראגען די ערשטע ליסטע

אין דער וואהל-קאמיסיע צו דער קהלה

וואַרשאַ, 5 (טעלעפאָניש)

אין דער וואַהל-קאָמיסיע פון דער קהלה איז היינט אריינגעטראָגען געוואָרען די ערשטע ליסטע. די ליסטע איז פון די אַזיגערומענע קוזמירער חסידים. דער ערשטער אויף דער ליסטע פיגורירט דער זוהן פון קוזמירער רבי. ווי יצחק טויב.

קיין אנדערע ליסטעס זענען דערווייל נישט אריינגעטראָגען געוואָרען. אין לאָקאַל פון דער וואַהל-קאָמיסיע זיצען די גאַנצע צייט פאָרשטעהער פון די אַרבייטער-פּאַרטייען „בונד“ און פּועלי ציון, וואָס ווילען בעקומען זייערע אַלטע נומערן. „בונד“ נומער 4 און פּועלי ציון נומער 5.

די „נאַפּראַוויאַטשעס“ ארדנען איין מאַניפעסטאַציעס דעם 15 אויגוסט

וואַרשאַ, 5 (טעלעפאָניש)

ווי מיר דערוויסען זיך, האָט דער ראַדיקאַלער פליגעל פון פּראָ־רעגירונגס־לאַגער די אַזוי־גערופענע „נאַפּראַוויאַטשעס“ בעשלאָסען איינצואָרדנען מאַניפעסטאַציע־צוגען אויפ'ן דאָרף צום אָנדענקען פון דער שלאַכט ביי וואַרשאַ. די דאָזיגע מאַניפעסטאַציעס זאָלען זיין אַ געגענגעוויכט צו די מאַניפעסטאַציעס, וואָס עס אָרדענט איין די פּויערים־פּאַרטיי.

דער אָרגאַניזאַציע־אַפּאַראַט פון די דאָזיגע מאַניפעסטאַציעס זאָל זיין דער פערבאַנד פון די דאָרפישע אָרגאַניזאַציעס, וואָס איז געשאַפען געוואָרען אין 1935. דאָס פּרעזידיום פון דאָזיגען פערבאַנד בעשטעהט פון סענאַטאָר מאַלסקי און געז. דער פּומאַט קערשקאָוסקי, וועלכע זענען ערשט נעכטען אויפגענומען געוואָרען דורך דעם פּרעמיער סקלאַדקאָווסקי. דער פערבאַנד פון די דאָרפישע אָרגאַניזאַציעס האָט פערעפענטליכט אינסטרוקציעס וו' אַזוי די מאַניפעסטאַציעס זאָלען איינגעאָרדענט ווערען אונטער דער לאָזונג „דאָס פאָלק מיט דער אַרמעע, די אַרמעע מיט'ן פאָלק“.

פּאַרזיכטס-מיטלען געגען אַנטיסעמיטישע אינצידענטען

בעת דער ערעפנונג פון יודישען וועלט-קאנגרעס

זשענעווע, 5 (יט"א טעלעגראַפיש)

די שווייצאַרישע מאַכט נעהמט אָן פאָרזיכטס־מיטלען נישט צו דערלאָזען צו קיין אַנטיסעמיטישע אינצידענטען בעת דער ערעפנונג פון יודישען וועלט־קאָנגרעס.

דער סעקרעטאַריאַט פון דער פעלקער־ליגע און פון אינטערנאַציאָנאַלען אַרבייטס־ביוראָ וועלען זיין פערטרעטען אויף דעם קאָנגרעס אין כאַראַקטער פון אָבסערוואַטאָרען.

לעצטע נייעס פון ארץ-ישראל

ירושלים, 5 (יט"א טעלעגראַפיש)

די רעגירונג פון עבר הירדן האָט אויפגעלעזען אלע פּאָליטישע פּאַרטייען, קלבען און קאָמיטעטען - אָרגאַניזאַציעס. די דאָזיגע אַקציע שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם באַמבען-אַטענטאַט, וועלכער איז אויסגעפיהרט געוואָרען אויף אַ העכערן אָפיציר.

ירושלים, 5 (יט"א טעלעגראַפיש)

קיין ארץ ישראל זענען געבראַכט געוואָרען 300 ענגלישע זעלנער ספּעציעל צו היטען דעם פּליה-פּלאַץ.

ירושלים, 5 (יט"א טעלעגראַפיש)

די רעגירונג האָט אַרויסגעגעבען אַ נייע געזעץ וועגען שוץ פון טעלעגראַף, טעלעפאָן וואַסער און נאַפטע-רעהרען.

רומעניען געגען דער אינטערנאציאנאלער קאנטראלע

ביי'ם אויסגאנג פון דונאי

לאָנדאָן, 5 (ספּ. טעל.) לויט ידיעות פון בוקאַרעשט וועט די רומענישע רעגירונג ערמוטיגט דורך דעם טערקישען ערפאָלג אין דער פראַגע פון דער מיליטאַריזאַציע פון די דאַרדאַנעלען, זיך ווענדען אין דער נאָהענטער צוקונפט צו די מלוכות מיט דער פאָדערונג אָפּצושאַפען די אינטערנאַציאָנאַלע קאָנטראָלע ביי'ם אויסגאַנג פון דונאַי.

מיניסטער בעק צוריקגעקומען קיין ווארשא

וואַרשאַ, 5 (טעלעפאָניש)

מיניסטער בעק איז היינט צוריקגעקומען קיין וואַרשאַ.

אויספלוגען קיין
יוגאסלאוויען, בולגאריען, רומעניען
די אָנטיילנעהמער האָבען דאָס רעכט אַרויסצופיהרען ביז 1000 זל.
אינדיווידועלע און גרופּען-רייזען.
אויספלוג קיין גדיניע
דעם 13–16 אויגוסט.
איינשרייבונגען נעמט אָן
„אָרביס“ פּיעטריקאַ. 18,
טעל. 249-33 און 249-40.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאסלעס
Piotrkowska 164 tel 114-20.

דער גרינדער פון דער אינטערנאציאנאלער ליגע

צום שוץ געגען כעמישען קריג, באראן פאן שטאהעלבערג,

פערמשפּט געווארען אין פּאריז אלס דייטשער שפּיאָן

די טעג האָט אַ פּאַריזער מיליטערישער געריכט צום ערשטען מאָל געמשפּט אַ שפּיאָנאַזש־פּראָצעס אויפ'ן יסוד פון די נייע־פערארדנונגען פון אָקטאָבער 1935. איידער די דאָזיגע פעראָרדנונגען זענען אַרויסגעגעבען געוואָרען, זענען שפּיאָנאַזש־אַפערעס געמשפּט געוואָרען דורך געוועהנליכע געריכטען און די העכסטע שטראָף האָט אין דעם פאַל געקענט זיין 5 יאָהר תּפיסה. דער שפּיאָן, וואָס איז איצט געמשפּט געוואָרען און געעפענט די נייע סעריע פון שפּיאָנאַזש־פּראָצעסען פאַר'ן מיליטער־געריכט איז פערמשפּט געוואָרען צו צעהן יאָהר תּפיסה און 20 יאָהר איז איהם פערוועהרט געוואָרען צו וואוינען אין פראַנקרייך. דער שפּיאָן איז געשטאַנען אין דייטשען דינסט, הגם ער איז אַ רוסישער געבוירענער, דער געוועזענער באַלטישער באַראָן סערגעי פאָן שטאַקעלבערג. די פראַנצויזישע רעגירונג האָט אַ לאַנגע צייט געהאַלטען זיין אַרעסט בסוד.

אין אַ פּאַריזער צייטונג שרייבט פאָן אַלאַ־פאָלגענדע איינצעלהייטען וועגען דער דאָזיגער שפּיאָנאַזש־אַפערע:

„איך האָב די מעגליכקייט, אָהן צו בעגעהן די גרינגסטע אומפאַרזיכטיגקייט בנוגע מיליטערישע סודות, צו פערעפענטליכען איינציגע פּרטים וועגען דאָזיגען שפּיאָן, וואָס אויף זיין פערדעכטיגע טעטיגקייט האָט מיר אויפמערקזאַם געמאַכט שוין מיט איינציגע יאָהר צוריק אַזאַ בערימטער געלעהרטער ווי פּראָפעסאָר לאַנזשעווען.

איך בין געווען בעאויפטראַגט פון דער צייטשריפט „לעזאַנאַל“ אדורכצופיהרען אַן אַנקעטע אויף דער טעמאַ: „צי טרייבען די פאַבריקאַנטען פון גאַז־מאַסקעס גאַז־קריג?“ פּראָפעסאָר לאַנזשעווען האָט מיר דאַן ווערטליך ערקלערט פאָלגענדעס:

„איך בין זיכער, אַז אייגענוציגע מאָטיוען זענען בעהאַלטען אונטער דער טעטיגקייט פון אַ סך פּערזאָנען, וואָס פערלאַנגען, אַז מען זאָל אויס בּרייטערן דעם שוץ פון דער ציוויל־בעפעלקערונג. איך בין איבערצייגט, אַז הינטער געוויסע אַזוי־גערופענע הומאַניטאַרע פערבאַנדען צום שוץ געגען גאַז־קריג, בעהאַלטען זיך פאַבריקאַנטען פון גאַז־מאַסקעס. אַ גאַז־מאַסקע, וואָס שיצט בלומרשט געגען גאַז, קאָסט 300 פראַנק. אַ מאַסקע אויף יעדען קאָפּ און יאָהר אין אַ לאַנד, וואו עס וואוינען 40 מיליאָן מענשען, וועלכע מ'דאַרף בעשיצן — וואָס פאַר אַ ברייט טעטיגקייטס־פעלד פאַר די פאַבריקאַנטען פון גאַז־מאַסקעס!

און אַזוי אַרום האָבען מיר צו פערצייכענען אין אַלע לענדער אַ פאַנאַטישע פּראָפּאַגאַנדע לטובת די גאַז־מאַסקעס, וואָס זאָלען זיין גוט געגען אַלע גאַזען און אין אַלע סיטואַציעס, און זאָלען זיין צוגעפּאַסט פּונקט אַזוי פאַר דעם קאָפּ פון אַ קינד, ווי פאַר דעם קאָפּ פון אַ זקן! אין דער שווייץ איז דער הויפּט - צענטער פון דער דאָזיגער פּראָפּאַגאַנדע די „קרואַ וויאָלעט“ אין לאָזאַן, אַן אָרגאַניזאַציע, וואָס וויל אָנגעהן אַלס דער רויטער קרייץ פון כעמישען קריג. אין אַרטיקעל 15 פון סטאַטוט פון „קרואַ וויאָלעט“, „אינטערנאַציאָנאַלע פעראייניגונג צום שוץ געגען כעמישען קריג“, ווערט געזאָגט: „די צוזאַמענאַרבייט צווישען דער „קרואַ וויאָלעט“ און ענליכע אָרגאַניזאַציעס צום שוץ פון דער ציווילער בעפעלקערונג געגען גאַז־קריג, בעציהט זיך אויף אַלע געביטען: אַפּאַראַטען צום אינדיווידועלען און קאָלעקטיווען שוץ, טעכנישע ערפאַהרונגען, פאָרלעזונגען, סטאַטיסטיקעס, פּרעס־קאָמפּאַניעס א. אַז. וו. דער „קרואַ וויאָלעט“ וועט זיך פינאַנציעל פעראינטערעסירען אין די דאָזיגע אונטערנעהמונגען.“

אין דער דאָזיגער פאָרמולירונג האָב איך דער זעהן אַ מין מודה זיין זיך. איך בעשולדיג דעם גרינדער פון „קרואַ וויאָלעט“, דעם הער פאָן שטאַקעלבערג, אַ פּיאָניר־אָפיציר און אַמאָליגער אַטאַשע פון דער מיליטערישער מיסיע פון דער צאַרישער רעגירונג אין פראַנקרייך, אַז ער בעהאַלט הינטער זיין אינטערנאַציאָנאַלער ליגע צום שוץ געגען גאַז־קריג, פינאַנציעלע אינטערעסען“.

אויפ'ן יסוד פון דער דאָזיגער פערעפענטליכונג, וואָס איך האָב דאַן געמאַכט אין נאָמען פון פּראָפּ. לאַנזשעווען, האָב איך פון פאָן שטאַקעלבערג'ן בעקומען אַ סך דאָקומענטען וועגען דעם גאַז־קריג. ער האָט מיר איבערגעשיקט אַ סך פּראָפּאַגאַנדע־בראָשורען פאַר דער „קרואַ וויאָלעט“. איך האָב אָבער מיך געהאַלטען אין רעזערוו לגבי איהם. דערווייל איז אָבער פאָן שטאַקעלבערג געקומען אויך קיין פּאַריז און זיך בעמיהט צו בעקומען אַ צוטריט צו די אָפיצירישע קרייזען. זיין טעטיגקייט איז באַלד אויף אַ פערשידענעם אופן אָפּגעשאַצט געוואָרען. אין „פּטי פּאַריזען“ האָט פּאָלקאָווניק מייער געמאַכט געוויסע פאָרבעהאַלטען. מען האָט זיך געוואונדערט איבער דעם, וואָס דער באַראָן פאָן שטאַקעלבערג האָט אין איינציגע פאַלען גערעדט אַ פּרעכטיגען דייטש און אין אַנדערע פאַלען יודער האָט ער פערזיכערט, אַז ער בעזיצט לחלוטין נישט די דייטשע שפּראַך.

דער חשד איז געוואָרען אַלץ גרעסער. אין דער שווייצאַרישער צייטשריפט „סוּאיס מיליטער“ האָט פאָן שטאַקעלבערג, וועלכער האָט אין פראַנקרייך פערזיכערט, אַז ער פערעהרט דאָס דאָזיגע לאַנד, געשריבען נאָר שלעכטס וועגען פראַנקרייך. מען האָט זיך אָנגעהויבען צו אינטערעסירען מיט זיינע אַרטיקלען. ער האָט געפּרובט זיך צו פערטיידיגען. ער האָט ערקלערט, אַז שוין זיין אָפּשטאַמונג שטעלט איהם אויסער יעדען חשד. ער איז אַ זוהן פון באַראָן אַלעקסאַנדער פריסטאַף פאָן שטאַקעלבערג, גענעראַל פון פּיעכאָטע, אַרמעע־קאָמאַנדיר און פּראָפעסאָר פון דער קייזערליכער קריגס־אַקאַדעמיע פון גענעראַל־שטאַב אין פּעטערבורג. דאָס אַלץ האָט אָבער גאָרנישט געהאָלפען. דעם 15 פעברואַר פון לויפענדען יאָהר איז דער דאָזיגער שפּיאָן פון דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער דייטשלאַנד אין פּאַריז אַרעסטירט געוואָרען און איינגעזעצט געוואָרען אין דער תּפיסה שערש־מידי. איצט איז פאָרגעקומען דער משפּט איבער דעם דאָזיגען אייגענאַרטיגען לופט־שוץ - ספּעציאַליסט, וואָס זיין טעטיגקייט שטייגט ווייט איבער די טעטיגקייט פון זיינע שפּיאָנאַזש־חברים און וועלכער האָט אין גרויסען מאַסשטאַב געאַרבייט פאַר'ן דריטען רייך.

די קעניגליכע קאָמיסיע
איז פאַר אונז קיין שום אויטאָריטעט

דר. טהאָן שרייבט אין „נאָווי דזשענניק" אין שייכות מיט דעם בעשטימען די קעניגליכע קאָמיסיע צווישען אנדערען פאָלגענדעס:

„... נאַטירליך, ווען דער א"י מאַנדאַט וואָלט געווען א פולשטענדיג אייגענאַרטיגער אקט וואָס איז גע־ווענדעט אינציג און אויסשליסליך צו דער טענדענץ פון שאַפען — מיר ווילען בעטאָנען א קליינע בעצייכענונג — א יודישע מלוכה אין ארץ־ישראל וואָלט געווען נישט שווער צו ענטפערן אויף דער פראַגע צי די האַנדלונג פון דער ארץ־ישראל אדמיניסטראַ־ציע ענטשפּרעכט גענוי דעם גייסט און טענדענץ פון מאַנדאַט. אזוי איז עס אָבער נישט און עס איז קיינ־מאָל נישט אזוי געווען. ענגלאַנד האָט פאַקטיש צוזאַ־מענגעבונדען אין דעם ארץ־ישראל מאַנדאַט איהר אייגענעם מלוכה אינטערעס מיט א גוטער טאַט פאַרן יודישען פאָלק. און עס איז דאָך קלאָר אז איהר איי־גענער אינטערעס איז פאַר איהר וויכטיגער ווי די גאולה פון יודישען פאָלק. אויף וויפיל די דאָזיגע גאולה קען קומען צוזאַמען מיט דער פערווירקליכונג פון די ענגלישע אינטערעסען, און אהן שום שאָדען פאַר איהר, האָט ענגלאַנד נישט בדעה פאַר די יו־דען צו זשאַלעווען קיין וואוילטאַט. ענגלאַנד טראַכ־טעט ווענען אזא עווענטואַליטעט, אז די געשיכטע האָט איהר בעשטימט אויך די מיסיע וועלכע האָט שאַנסען צו ווערען א גרויס געשיכטליך געשעה־עניש, און נעמליך אַדורכפיהרען די פולע אויסליי־זונג פון ישראל און צוריקקעהרען איהם זיין אמאָ־ליגען גלאַנץ. אָבער דאָס וואָלט געמוזט געשעהן נישט נאָר אָהן שאָדען פאַר די אייגענע אינטערעסען נאָר אויך מיט א דייטליכען נוצען פאַר די אינטערעסען פון דער בריטישער אימפעריע און דעם דאָזיגען נו־צען זוכט ענגלאַנד אין דער ערשטער ריהה.

און זאָל עס באַלד אנערקענט ווערען, אז דער דאָזיגער נוצען איז כמעט א נויטווענדיגקייט פון [illegible]. ענגלאַנד האָט שוין שטענדיג געמוזט האָבען א פרייען און געשיצטען וועג קיין אינדיען. איצט איז נאָך אויף דעם לעבענס־געביט עפּעס קאַליע געוואָרען: עגיפּטען האָט זיך אָפּגעזונדערט און איז אזוי שטאַרק, בעזונדערס צוזאַמען מיט איטאַליען אז עס האָט גאַרנישט מורא צו האָבען פאַרן ענגלענ־דער. און הערצו איז נאָך צוגעקומען אויף דער סצע־נע פון „וועג קיין אינדיען" נאָך איין פּאָזיציע פון אונגעוועהנליכער בעדייטונג, און נעמליך מען מוז אונבעדינגט אויסשטעלען א שטענדיגע און שטאַרקע וואַך בפּרט איבערצופיהרען דעם נאַפט פון מאָסול דורך די ערטער וואָס פיהרען דורך דער מדבר. ווי אזוי זאָלען די דאָזיגע ערטער שיצען געגען בעשע־דיגונגען ווען מען זאָל נישט האָבען אין יענער גע־גענד א שטענדיגע און שטאַרקע וואַך? מוז אלזאָ דאָרט ענטשטעהן און עקזיסטירען א אָרגאַניזירטע מלוכה, צוזאַמען מיט אלע שוץ־אינסטיטוציעס וואָס געהערען צו אזא בעשעפעניש, אָבער נאָר מיט דעם בעדינג, אז דאָס דאָזיגע בעשעפעניש זאָל נישט זיין צו שוואַך און נישט צו קליין. דאָס הייסט: עס זאָל האָבען כוח צו שיצען די ערטער אָבער זיי נישט צו ברעכען און צושטערען. א יודישע מלוכה וואָלט געווען געראָטען א אידעאַל פון אזא טריי און אין דער געהעריגער מאָס, שטאַרק בעשעפעניש, אזוי האָט דאָס ענגלאַנד מיט איהר פּראַקטישען חוש און גלייכצייטיג פאָראויסזעהענדיגע חכמה בעורטיילט, און אַדורכ־געפיהרט.

ביי אזעלכע בעדינגונגען איז פולשטענדיג פער־שטענדליך אז ענגלאַנד האָט קיינמאָל נישט געטראַכט און נישט געקענט טראַכטען וועגען א פולשטענדיג זעלבסטשטענדיגע און שטאַרקע יודישע מלוכה. וואָס האָט אלזאָ געמיינט זיין דער מאַנדאַט? פערשטייט זיך נישט מעהר ווי דאָס שאַפען אזוי גערופענע „יו־דישע מלוכה" מיט אזעלכע פאָרזיכטיגקייטען, אז די יודען זאָלען טאַקע האָבען אָבער אָהן שאָדען פאַר די אראַבער און פאַר די קריסטען, בלויז מיטן פולשטענ־דיגען נוצען פון ענגלאַנד, וועלכע האָט זיך שוין בע־צייטענס איינקאַסירט די גרויסע דאַנקבאַרקייט פון די דאָזיגע פעלקער — און בעזונדערס פון די יו־דען — וועלכע האָבען אויך עפּעס דאָרט געקריגען א חלק.

אזוי זעהט אויס דער ענין געזעהען פון דער נאָ־הענט. צי קען דאָס צופרידענשטעלען די אמביציע צי די גערעכטעסטע און פונדאַמענטאַלסטע יודישע פּרעטענסיעס? נאַטירליך אז נישט. אָבער דאָס בע־לאַסטעט נישט צופיל דאָס געוויסען פון ענגלאַנד. און די יודען וועלכע האָבען זיך זיכער נישט געמאַכט קיין אילוזיעס וועגען ענגלאַנדס שטעלונג אין דער דאָזיגער פראַגע האָבען די פּראָפּאָזיציע אָנגענומען, ווייל זיי האָבען זיך געמוזט זאָגען, אז אזא ווערק פון אויפבוי מוז מען דאָך אמאָל אָנהויבען. מען דאַרף זיך דאָך שטעלען אויף א פעסטען באָדען און ביז מיר וועלען צוקומען וועלען מיר זעהען אין לויף פון דער אַרבייט. עס איז א פאַקט, אז אויף אזא אופן וואָלט מען דאָך געקענט אויסבויען א אויטאָנאָמישע פּראָווינץ, וואָס וואָלט געהאַט א סך פונדאַמענטאַלע אייגענשאַפטען כמעט ווי — א מלוכה.

אָבער צום בעדויערן רוקען מיר זיך נישט פאָר־אויס. און אויפן וועג שטעהען אונז נישט די ענגלענ־דער, נאָר די אראַבער. וועלכע גיבען זיך עפּעס איך א מערקווירדיגער פערבלענדעניש נישט אָפּ קיין חשבון אז נישט מיר זענען זייערע קאָנקורענטען, נאָר טאַקע די ענגלענדער. מיר האָבען דאָרט פערהעלטניס־מעסיג א קליינע בעגרעניצטע טעריטאָריע, וואָס שפּילט אין דער ריזיגער רייכטום פון די אראַבער א קליינע ראָלע. מיר ווילען איבער די אראַבער נישט הערשען אהן נעמען זיך גאָרנישט צו אזא שווערע אַרבייט. דאָגעגען וועלען איבער זיי הערשען די ענג־לענדער, וועלכע גרייטען זיך פאַקטיש צו שאַפען פון גאַנצען אראַבישען טעריטאָריום ביז צו מאָסול זייער וואַסאַלען מלוכה.

אין א געוויסען מאָמענט האָט זיך אויסגעוויזען, אז די אראַבער האָבען ענדליך דערזעהן ווער עס איז אייגענטליך דער „שונא", און האָבען זייערע ערשטע רעוואָלוציאָנערע שריט געווענדעט געגען די ענגלענ־דער, אָבער דאָס האָט געדויערט א קורצע צייט. איצט זעהט עס אויס ווי זיי וואָלטען אויפן נייע, און נאָר אויפן יוד אָנגעוויזען: „אָט איז אונזער שונא"! דער ענין הויבט אָן צו זיין פאַר אונז געפעהרליך. די רעוואָלוציע פון די אראַבער וואָס איז שוין אריין אין „צווייטען הונדערט טאָג" ווערט נישט שוואַכער נאָר להיפוך זי ווערט שטאַרקער, נאָך מעהר — די אַרבייטער פאַלען זעהר אראָפּ פון זייער ציוויליזאַ־ציע פּאָזיציע און קעהרען צוריק צו זייער פריהערדי־גער ווילדקייט. זייער פּאַרטיזאַנער קריג ווערט ווילד און נידערטרעכטיג, אז אנגיבען זעהט מען דעם שבט מוזען אויסשליסען פון דער ליסטע פון ציוויליזירטע פעלקער. ווייל אפילו די פּרימיטיווסטע מאָראַל פער־וועהרט שאַרף און ענטשיידען צו מאָרדען קינדער. באמת — די לעצטע מעשים פון די אראַבער בע־פרייען אויך פון דער פליכט מיט זיי צו דיסקוטי־רען און צו ענטפערען זיי אויף זייערע פראַגען און פאָדערונגען.

פאַר אונז בלייבט נאָר די פראַגע צי לגבי אזא בעסטיאַליטעט וועלען מיר נאָך א לאַנגע צייט בעוויזען צו האַלטען זיך דיסציפּלינירט און נישט צוטרעטען צו א ענטשיידענדען רעוואָלטאַט. די אראַבער אליין גיבען זיך דאָך אָפּ א חשבון, אז די יודען האָ־בען די מעגליכקייט צו מאַכען א סוף צו די מאָרדען, אכזריות און נידערטרעכטיגקייטען פון די אראַבער.

אזוי איז דער פאַקטישער צושטאַנד און אזא שטימונג הערשט. און אָט שיקט מען ארויס א קעניג־ליכע קאָמיסיע קיין פּאַלעסטינא, בכדי דאָס אויסצו־פאָרשען. די פראַגע וואָס וואַרפט זיך פאַרמאָל אויף איז: וואָס קען ביי אזא צושטאַנד די קעניגליכע קאָ־מיסיע אויסטראַכטען? דער צושטאַנד פון „פּראָ־צעס" אויב מען וויל אזוי זאָגען איז פולשטענדיג קלאָר. די יודען בערופען זיך אויף היסטאָרישע רעכט, פאַקטישע, נישט פערעלטערטע וואָס איז שווער דערפון צו זעהען, וואָס פאַר די צייטען פון די אראַ־בער איז דאָס לאַנד געווען א מדבר און זיי האָבען פער־וואַנדלען עס אין משך פון איינציגע יאָהר אין א גע־בענשטען גאָרטען. זעהט אויס, אז נאָר די יודען פיה־לען זיך האָרט אין זייער היים, און וועלכען זיי ווי־לען זיך גוט איינאָרדנען...

צי געהט די קאָמיסיע, וואָס ווערט געשיקט ארויס פון אזעלכע פשוטע הנחות? אויב אזוי דאַרף מען פאַר איהר נישט קיין מורא האָבען. זי קען דאָך נישט אויפן יסוד פון די דאָזיגע מסקנות ארויסגעבען א אורטייל, אז די יודען האָבען נישט קיין רעכט צום דאָזיגען לאַנד, נאָר עס האָבען זיי די פערברעכער, וואָס פיהלען נישט דערצו די קלענסטע צוגעבונדענ־קייט.

מען מוז מודה זיין, אז די יודען האָבען א גע־וויסע „טרעמע" פאַר דער דאָזיגער קאָמיסיע. פשוט חערפאַר ווייל זיי קענען נישט גלויבען. אז אזא קאָמי־סיע קען זיין נויטיג. מיר יודען ווייסען זעהר גוט, אז די גאַנצע וועלט, בעזונדערס די ענגלישע, איז א־דורכגענומען מיט די גערעכטע יודישע פּרעטענזיעס, עס קען אונז דאָס נאָר נישט אנערקענען א הונדערט פּראָצענטיגער כאַמסקער אַנטיסעמיטיזם וועלכער האָט פאַר יודען נאָר איין אויסוועג: אָפּוועקגעהן פון דער וועלט אין שרעקליכע גסיסה וועהטאָגען. נאָר אזא בלינדע בעסטיאַלישע שנאה, וועלכע מיר פערשטע־הען לגמרי נישט, קען אונז אָפּזאָגען די רעכט אויף ארץ ישראל, ווייל זי זאָגט אונז אָפּ דאָס רעכט צום לעבען. ווער עס שטעלט זיך אָבער נישט אַקעגען אונזער עקזיסטענץ דער זעהט אויך זיך נישט אַקעגען־שטעלען אונזער אויפבוי. אויפגעבויט קענען מיר אָבער ווערען נאָר אין ארץ ישראל. דעריבער איז טאַקע וויכטיג, אז מיר זאָלען שוין איצט זאָגען קלאָר און פערשטענדליך, אז פאַר אונז קען די קעניגליכע קאָמיסיע נישט האָבען קיין שום אויטאָריטעט. מיר שטיצען זיך אויף דעם פּסק־דין פון בעדייטענד העכערע אויטאָריטעטען. אלזאָ — וואָס זי זאָל נישט בעשליסען, האָבען מיר נאָר איין ערקלערונג: ארץ ישראל מוז אויפגעבויט ווערען דאָס נאַציאָנאַלע יו־דישע וואוינאָרט, ווי עס איז געווען איהר בעשטי־מונג פון פאַר איבער דריי טויזענד יאָהר. קיין אנדע־רען בעשלוס פון דער קאָמיסיע וועלען מיר נישט אנערקענען און וועלען זיך נישט אונטערגעבען.

די קאָמיסיע געהט קיין ארץ ישראל — מיר מאַ־שירען צו איהר..."

—*X*—

ווער וועט זיגען?
אַנ׳אינטערוויאו מיט א שפּאַנישען פּאָלקאָווניק

אין דער באַוואוסטער „נאַציאָנאַל ־ צייטונג" איז פערעפענטליכט א אינטערעסאַנטער אינטערוויאו מיט א געוויסען פּאָלקאָווניק פון שפּאַנישען רעגירונגס־מיליטער וועגען די שאַנסען פון אויפשטאַנד. מיר ברענגען דאָ א קיצור פון דעם אינטערוויאו:

אין אויסלאַנד פערשפּרייטען זיך ממש לעכער־ליכע פאָרשטעלונגען וועגען דער לאַגע — הויבט אָן דער פּאָלקאָווניק זיין געשפּרעך — שולדיג דערין איז צום טייל די מאַדרידער ראַדיאָ סטאַציע, וואָס איהר קליינע קראַפט האָט נישט בעוויזען זיך אויסצוגלייכען מיט דער שרייענדיגער [illegible] פון די סטאַ־ציעס וואָס געפינען זיך אין די הענד פון די אויפ־שטענדיגע. אָבער זייט איינציגע טאָג האָבען די הער־רען אין סעוויליאַ, סעוויליאַ, סאַראַגאָסאַ בורגאָס און לאַ קאָרוניאַ עפּעס פערלוירען פון זייער אימפעט, מיר האָבען אין אנגריפען וועלען זיי אינגאַנצען בלייבען שטיל, עס האַנדעלט זיך איצט נאָר וועגען ווי לאַנג נאָך זיי וועלען פאַרטיידיגען דאָס אונזיניגע בלוט פערגיסען. זיגען קענען זיי שוין לגמרי נישט, די שפּיל איז פאַר זיי געווען פערלוירען מיטן מאָמענט ווען זיי־ער איבעראַשונגס ־ טאַקטיק איז אדורכגעפאַלען און ווען זיי האָבען שוין דעם ערשטען טאָג געמוזט זיך אונטערגעבען סיי אין מאַדריד, סיי אין באַרצעלאָנאַ.

דעם פּאָלקאָווניק האָט מען צוגעפיהרט צום טיש — שרייבט ווייטער דער זשורנאַליסט — וואו עס איז געלעגען א מאַפּע פון גענעראַל־שטאַב. — איהר זעהט דאָ די שטעט וואָס זענען בעת דעם אויסברוך פון דער פערשוואָרונג געווען אין די הענד פון די אויפגערופענע פאַשיסטען.

דער פּאָלקאָווניק האָט זיך שלעכט אויסגעטייטשט די פערוואונדערונג וואָס האָט זיך בעוויזען אויף מיין פנים.

— איהר וואונדערט זיך, פון וואַנען עס האָבען זיך דאָ פּלוצלינג גענומען אזוי פיל פאַשיסטען? דאָס איז אויך נישט הויפּטזעכליך קיין פאַשיסטישע, דאָס זענען אונצופרידענע פּאָליטיקירענדע אָפיצירען וואָס פערשטעהען נישט אונזער צייט און די פליכטען פון זייער פּראָפעסיע און דעריבער האָבען זיי זיך אונ־טערגעגעבען דער פּראָוואָקאַטאָרישער רעאַקציע פון אונזער לאַנד.

עס האָט אונז איבעראַשט וואָס דער אויפשטאַנד האָט ארומגעכאַפּט אלע בריטע קרייזען. אָבער גערעכנט אין אַכט: שפּאַניען האָט 50 פּראָווינצען, אלזאָ 50 שטעט אין וועלכע עס קאָנצענטרירט זיך די אדמיניסטראַציע פון לאַנד. יעדער פון די שטעט און אויך אין אַנדערע שטעט געפינט זיך מיליטער. נישט אלע גאַרניזאָנען האָבען זיך בעטייליגט אויף דער זייט פון די אויפשטענדיגע. אָט אין די מאַפּע פון וועלכער עס איז צו זעהען אז דער גאַנצער מזרח בריטע שטחים פון צפון און צפון־מערב, זענען נישט צוגעשטאַנען צום אויפשטאַנד.

— פאַרוואָס האָט אלזאָ די רעגירונג נישט ארויס־געשיקט די האַרטע גאַרניזאָנען געגען די אויפ־שטענדיגע?

— די רעגירונג האָט דערווייל זיך געמוזט צופרי־דענשטעלען מיט דעם וואָס אין בירגערקריג היטען אָפּ נייטראַליטעט געטרייע מיליטער פאָרמאַציעס. אָבער איצט זאָגען זיך שוין ארויס פאַר דער רעגי־רונג גאַנצע פּאָלקען, און בעזונדערע אַפּטיילונ־גען. אין אָנהויב האָט זיך אויף דער זייט פון דער רע־גירונג געשטעלט נאָר די רייע פּאָליציי, ארום וועלכע עס האָבען זיך אין א שנעלען טעמפּאָ געקענט גרו־פּירען מיליץ אַפּטיילונגען, אָבער איצט זאַמלען זיך אלץ מעהר ארום פאַר דער רעגירונג רעגולערע מילי־טער־אַפּטיילונגען. עס איז א פאַקט, אז די פערשוועהרונג איז אָרגאַניזירט געוואָרען מיט דער גרעסטער פאָרזיכטיגקייט און מען האָט זי אדורכגעפיהרט מיט בייששפּילאָזער בראַטאַליטעט. צו וועמען די אויפשטענ־דיגע האָבען נאָר נישט געהאַט קיין צוטרוי, דעם האָט מען שנעל ערליגירט. אין א גאַנצע רייהע גאַרני־זאָנען האָט מען אין לעצטען מאָמענט פאַרן אויס־ברוך פון אויפשטאַנד מאַסענהאַפט דערשאָסען רעפּו־בליקאַנישע אָפיצירען און אונטער אָפיצירען. די זעל־נער וועלכע מען האָט מיט קיין שום צוזאָגען נישט גע־קענט געווינען פאַר דעם פאַשיזם האָט מען ענט־וואָפענט און איינגעשלאָסען אין די קאַזאַרמעס.

כמעט איבעראַל געפינען זיך שוין די אויפשטענ־דיגע אין א סיטואַציע פון בעלאַגערטע, אָדער זיי האָ־בען זיך אליין דערויף ענטשלאָסען, איינשליסענדיג זיך אין די קאַזאַרמעס און פערליערענדיג די בעוועג־ונגס פרייהייט. אין א סך ערטער האָבען זיי זיך פער־שאַנצט אין די קירכען און אַנדערע בנינים, וואָס האָבען א היסטאָרישען ווערט. זיי האָבען דאָס געטון אין דער האָפנונג אז אונזערע זעלנער וועלען נישט באָמבאַרדירען די דאָזיגע בנינים פון נאַציאָנאַלער קולטור.

דער געפּלאַנטער „מאַרש אויף מאַדריד" האָט געזאָלט זיין א פּרוב אויפצולעבען די טאַקטיק פון די אויפשטענדיגע, אָבער דער דאָזיגער פּרוב פון איבעררייסען די לייניע דורך דער ערשטערונג פון די בערג־קייט גוואַדאַראַמאַ, איז דורך אונזער מיליטער פּאַראַליזירט געוואָרען. דאָס צוריקנעהמען די דאָזי־גע בערג איז געווען זעהר א שווערע אויפגאַבע און האָט אונז געקאָסט א סך קרבנות. איצט ווייסען מיר שוין פאַר וואָס דער גאַרניזאָן פון סעגאָוויע צוזאַ־מען מיט דער האַרטיגער אָפיצירען שולע האָט, נאָך מיט איינציגע חדשים צוריק פאַרן אויסברוך פון אויפ־שטאַנד מיט אזא איפער שטענדיג אַדורכגעפיהרט איבונגען אויף דעם געביט, די אויפשטענדיגע האָ־מען זיך אזוי ארום בעקענט מיט יעדען שפּאַן ערד פון געביט. ווען אונזער מיליץ איז ארוים פון דער הויפּטשטאָט זענען די הויכקייטען וואָס בעהערשען די הויפּט־שטאָט שוין פון לאַנג געווען בעזעצט דורך די אויפשטענדיגע, אָבער די גאַנצע סטראַטעגיע האָט זיך צו גאַרנישט געגעבען און אויך נישט די טעכני־שע מיליטערישער איבערמאַכט לגבי דעם העלדישען גייסט פון אונזער פאָלקס־מיליטער.

— עס איז כאַראַקטעריסטיש פאַר דער לאַגע פון אונזערע שונאים — האָט מיר ווייטער ערקלערט דער פּאָלקאָווניק — אז די גאַרניזאָנען בעטען איינער ביים צווייטען הילף. קיינער פון די הערען גענעראַלען האָט נישט די דרייסטקייט ארויסצוטרעטען אין קאַמף. עס איז נישט פאַראַן קיין האָפנונג אויף הילף מצד די בעפעלקערונג קען די רעאַקציע נישט ערוואַרטען קיין שום הילף, אונטער די רעפּובליקאַנישע [illegible] דען זיך אָבער אלץ בכדי נייע מחנות [illegible] קאַזאַרמעס וואָס מיר האָבען ערשט [illegible] רען אונזער סיטואַציע, ערלויבענדיג איבערצוואַרפען מיליטערישע אַפּטיילונגען אויף אנדערע געביטען און פערשטאַרקענדיג אונזערע זאַפּאַסען קריגס־מאַטעריאַל.

— ווי לאַנג קען לויט איהער מיינונג [illegible] קאַמפּ, נאָך האַלטען זיך די בעזונדערע גאַרניזאָ־נען פון די אויפשטענדיגע?

— נישט קיין אַמט יאָהר בעת וועלכע נומאַנען האָט זיך אנגעגעשטעלט די רוימער. אפילו נישט קיין אַכט חדשים וועט זיך סאַראַגאָסאַ נישט האַלטען ווי דאָס איז געווען דער פאַל בעת נאַפּאָלעאָנ׳ס, עס וועלען זיך שוין וועגען דעם בעמיהען אונזערע רעפּובליקאַנישע לופטפליהער. די בעלאַגערונג וועט לאַנג נישט געדויערען. ווייל מיר וואַרטען ביז עס וועט אָנקומען קיין באַרצעלאָנאַ 50 באָמבען־עראָ־פּלאַנען וואָס זענען איינגעקויפט געוואָרען אין פראַנקרייך. איהר ווייסט דאָך מסתמא, אז עס האַנדעלט זיך דאָ וועגען דער ליפערונג פון עראָפּ־לאַנען וואָס זענען נאָך מיט א חודש צוריק איינגעקויפט געוואָרען אין פראַנקרייך (די פראַנצויזישע רעגירונג האָט, ווי בעוואוסט, צוריקגעהאַלטען די ליפערונג פון די עראָפּלאַנען. (די רעד.) עס איז שרעקליך דער געדאַנק, אז געגען די איינענע שטעט מוזען מיר שיקען באָמבען עראָפּלאַנען, אָבער מיר האָבען נישט קיין אַנדער מיטעל, בכדי צו פערקירצען די ליקווידאַציע פון בירגער־קריג.

און דער קאָרעספּאָנדענט פערענדיגט, אז ווען ער איז ארויס אין גאַס, האָט ער אָנגעטראָפען אויף אַפּטיילונגען מיליץ. מיט געזאַנג זענען זיי גע־גאַנגען אויפן פראָנט.

בונדעס־קאַנצלער ד"ר שושניג וועגען פרידליכען
צוזאַמענלעבען פון אלע רעליגיעס אין עסטרייך

ווין (יט"א). דער בונדעס קאַנצלער דר. שושניג האָט אויף א קאָנגרעס פון קאַטאָליקען, וואָס איז פאָרגעקומען אין קלאָסטערנייבורג, געהאַלטען א רע־פעראַט א.ד.ט. „עסטרייך און דער פעלקער־משפּחה" אין פערלויף פון וועלכען ער איז ארויסגעטרעטען גע־גען די יעניגע, וואָס רעדען וועגען א פּאָליטישען קאַ־טאָליציזם און האָט צוו. אנד. ערקלערט:

אין אונזער לאַנד, וועלכעס האָט ווי בעקאַנט די ענין פון דער רעליגיע געמאַכט אלס יסוד פון לע־בען, מען יעדער איינציגער לעבען און זיין [illegible] דער קאָנפעסיאָנעלער פרידען איז ביי אונז אין קיין פאַל נישט בעדראָהט, מיר זאָגען דאָס און האָבען בסדר איבער דאָס מיר געהען געהן האַנד־ביי־האַנד מיט די אַנדערע אמונות.

עס פרעהט אונז צו קענען פעסטשטעלען אז עס איז א שקר צו בעהויפּטען אז עס איז ביי אונז פאַראַן אַנ׳אונטערשיד פון אָפיציעלע און נישט ־ אָפיציעלע קירכען. וואָס מיר בעקעמפען אָבער, און וועלען ווייטער בעקעמפען איז, דאָס אויסנוצען בלומרשט רעלי־גיעזע פראַגען פאַר מונקעלע פּאָליטישע ציילען.

מיר מוזען אויך בעטראַכטען די, וואָס בעהויפּטען אז מיר זענען פאַר פּאָליטישען קאַטאָליציזם. דאָס נייע עסטרייך מיט זיין בעגריף וועגען [illegible] קולטור און שלום האָט גענוג פּלאַץ פאַר אלע, וואָס ווילען לעבען אויפריכטיג און אהן בעהאַלטענע כוונות אין הסכם מיט זייערע אנשויאונגען, אויב נאָר זיי האָבען נישט בדעה צו מאַכען פון זייערע איבער־צייגונגען א כלי־זיין געגען דער מלוכה.

—————

אַז פֿרויען פּוצען זיך צופֿיל

איז אַ סימן, אַז די וועלט געהט אונטער

אַזוי איז געווען ביי יעדען אונטערגאַנג פֿון אַן עפּאָכע אין דער מענשליכער געשיכטע

פֿון קלאַראַ לעוויז

פֿערהאַן אַ מיינונג, אַז דער קולט פֿון פֿרויען־שעהנקייט וואַקסט אין צייטען, ווען אַ פּאָליטישע אָרדנונג, אַ געזעלשאַפֿט, מיט איין וואָרט, אַן עפּאָכע האַלט ביים אונטערגעהען. און פּונקט דער היפּוך, אין די ערשטע יאָהרען פֿון אַ דיקטאַטור, פֿון וועלכער בעפֿאָרבונג די דיקטאַטור זאָל נישט זיין, ווערט די פֿרויענקליידונג מערקווירדיג איינפֿאַך און אַלע קאָסמעטישע מיטלען צו רייצען און געפֿעלען ווערען מיט פֿעראַכטונג פֿערוואָרפֿען.

די נייע פֿיהרער פֿערלאַנגען פֿון די פֿרויען, אַז זיי זאָלען זיין „נאַטירליך", עס פֿאָדערט זיך, אַז די בעפֿעלקערונג זאָל וואָס שנעלער פֿערגרעסערט ווערען, און מען פֿערלאַנגט פֿון די פֿרויען, אַז זיי זאָלען האָבען וואָס מעהר קינדער. און אַז מען קינדעלט, האָט מען נישט קיין צייט און קיין חשק צו פּוצען זיך און זיך שעהן מאַכען. מיט איין וואָרט, די ערשטע יאָהרען פֿון אַ דיקטאַטור זענען מאָגערע יאָהרען פֿאַר דער גרויסער נעץ פֿון געשעפֿטען, וועלכע האָט צו טון מיט קאָסמעטיקס.

און איהר זעהט דעמאָלט אויף שריט און טריט וואוילע פֿרויען, ערנסטע פֿרויען, אַזעלכע, וואָס פֿיהלען, אַז זיי פֿיהרען דורך אַ „שליחות" אין לעבען. אָבער איהר וועט נישט טרעפֿען צווישען זיי אַזאַ דורכאויס־געקינצעלטע און צויבערליכע ערשיינונג, ווי ס'איז אַמאָל געווען פּאָפּעע, נעראָ'ס ווייב, וועלכע פֿלעגט זיך באָדען אין שוימען מילך, צוגעשטעלט יעדען טאָג פֿון אַ סטאַדע פֿון 500 אייזעלינס.

צו ווערען אַ צויבערליכע ליאַלקע איז גאָר נישט פֿון די גרינגע זאַכען, ווי מיר אַליין ווייסען עס, ווען עס וואָלט אונז אַפֿילו נישט געזאָגט עס דער פֿראַנצויזישער שרייבער אַנדרע רייוואַלע אין אַן אינטערעסאַנטען אַרטיקעל, פֿון וועלכען מיר גיבען דאָ די מעהרסטע פּונקטען. די שעהנע קעניגין האָט דערפֿאַר געהאַט אַזאַ ווייס פּנים און ווייכען קערפּער, טראָץ דער גליהענדיגער רוימישער זון, ווייל זי פֿלעגט נוצען קראָקאָדילען־פּודער, אַ פּודער געמאַכט פֿון דעם אָפּפֿאַל פֿון קראָקאָדילען געמישט מיט פֿרישע רייז. פּאָפּעע'ס מאַסקע, וועלכע זי פֿלעגט אַנטון פֿאַר'ן שלאָפֿען געהן און וואָס איז געווען אַ פֿאַרלויפֿערין פֿון די מאַסקעס, געטראָגען איצט פֿון די האָליוואוד־אַקטריסעס, איז געווען נאָך קאָמפּליצירטער. זי איז בעשטאַנען פֿון קאָרנמעהל, געקאָכט מיט אייל. וואָס דערפֿון פֿלעגט ווערען אַ מין קלעפּיגע טייג. דערמיט פֿלעגט זי בעשמירען דאָס פּנים און אינדערפֿריה פֿלעגט מען עס אַראָפּנעמען מיט מילך.

אַנשטאָט אייזעל־מילך נוצען מיר היינט־צו־טאָג מאַנדעל־מילך, אין גאַנץ קליינע דאָזען, פֿערשטעהט זיך, און צוגעשטעלט ווערט עס אונז נישט פֿון טשערעדעס אייזעלינס, נאָר מיר קויפֿען עס אין פּראָזאַאישע פֿלעשלעך. אָבער יעדעס מאָל, ווען מיר זאָגען וועגען אַ פֿרוי, אַז זי זעהט אויס ווי אַ ליאַלקע, אַ פּופּע, גיבען מיר צו עפּעס צו דער אומשטערבליכקייט פֿון קעניגין פּאָפּעע, ווייל פֿון איהר נאָמען שטאַמט טאַקע דאָס וואָרט „פּופּע", וואָס בעדייט אַן אומגייסטליכע אָבער צויבערליכע שפּילצייג מיט געשמינקטע באַקען און דין אויסגעשטראָכענע ברעמען.

מיט אַן עהנליכער מאַסקע האָבען זיך שפּעטער בענוצט די שקלאַפֿען־הענדלער, ווען זיי פֿלעגען פֿיהרען אויף שיפֿען די מיידלעך, וועלכע זיי פֿלעגען איינהאַנדלען ביים רויטען ים. זיי פֿלעגען צווינגען די שקלאַפֿינס צו טראָגען אויף דער רייזע אַ סאָרט מאַסקע געמאַכט פֿון געטריקענטע קלעי, כדי די מאַטראָסען זאָלען זיך נישט צופֿיל פֿערקוקען אויף זיי, ווייל אין קאָנטראַקט איז אויסדריקליך געשטאַנען, אַז די הענדלער מוזען צושטעלען די קונדען ריינע בתולות, אַזוי אַז אויף דער שיף איז גע־ווען נישט אַ קאָלעקציע פֿון שעהנע מיידלעך, נאָר גיכער אַ קאָלעקציע שעהנע פּאָרצעליי, און דער קויפֿער האָט געהאַט די זכיה צו צעברעכען די שאָל און ענטדעקען הינטער איהר די גלאַטקייט און צאַרטקייט פֿון אַ מיידעלש געזיכט.

מיט יאָהרהונדערטער שפּעטער האָט קאַטערינע דע מעדיטשי געבראַכט מיט זיך פֿון איטאַליע פֿער־יונגענדע זאַלבען, אַלערליי קרעמען און מאַגישע פּראָשקעס און פּודערס, וואָס האָבען געקענט אויפֿ־וועקען ליבע ביי קעניגען, מאָלער און פּאָעטען און האָבען אָבער אויך געקענט אַוועקשיקען אויף יע־נער וועלט די יעניגע, וועלכע האָבען זיך מיט עפּעס פֿערזינדיגט געגען די איטאַליענערין.

און דאָס איז נישט געווען אַלץ: געלערנטע שטערנזעהער אין דער סוויטע פֿלעגען זאָגען מאַ־גישע שפּרוכען. מען האָט געשאָכטען טייבעלעך, און די קעניגין און איהרע הויף־דאַמען פֿלעגען איינ־טינקען זייערע עטוואָס פֿערוועלקטע געזיכטער אין דעם בלוט פֿון די נאָך פֿלאַטערדיגע טויבען־הערצ־לעך — דאָס האָט געדאַרפֿט זיין די גרויסע סגולה צו שעהנקייט, צו אייביגער יוגענט.

אין 1573 אויף אַ פֿעסט פֿון באַטערינע דע וואַלואַ זענען די הויף־פֿריילינס ערשינען נאַקעט אונטער די קליידער פֿון בראָקאַט. די ברעמען זענען געווען דין געשטראָכען, די האָר בעשפּרינקעלט מיט אַ וויאָלעטענעם שטויב און די געזיכטער בעדעקט מיט אַ זילבער קאָלירטען פּודער.

אין דער צייט פֿון לואי דעם 15־טען האָבען פֿרויען אומענדליכע שעה'ען פֿערבראַכט ביים שפּי־געל, מאַכענדיג קונציגע עקספּערימענטען מיט שמינ־קע, זאַלבען און פֿליסיגקייטען. צווישען די אַלע מיטלען דאַרף דאָ דערמאָהנט ווערען דאָס בלויע פֿאַר דער איידעלער נעץ פֿון אָדערן, וואָס איז גע־ווען מאָדיש אָנצושטרייכען אויפֿ'ן בוזים; לייב־וואַסער, אַן אויסגעצייכענט מיטעל פֿאַר אַ געלבלי־כער הויט; מילך פֿאַר אַ הויט אָנגעברענט פֿון דער זון און שטערנבענדער, בעדעקט מיט ריינעם וואַקס, כדי אויסצוגלעטען די קנייטשען אויפֿ'ן שטערן.

געווען איז עס מאַרקיזע פּאָמפּאַדור, די פֿאַוואָ־ריטקע פֿון לואי דעם פֿופֿצעהנטען, וועלכע האָט אָנ־געהויבען איבערטרייבען די מאָדע פֿון פֿאַרבען זיך. מען דערצעהלט, אַז ווען זי איז נאָך געווען אַ קינד, האָט אַ קאָרטען־וואַרפֿערקע איהר נביאות געזאָגט, אַז זי וועט אַמאָל ווערען דעם קעניג'ס געליבטע. די געטרייע מאַמע האָט גלייך אָנגעהויבען לערנען דעם קינד אַלע קונצען פֿון אַ קורטיזאַנע, און צווי־שען אַנדערען, וועלכע שמינקע אַרויפֿצולייגען אויפֿ'ן פּנים, ווען מען איז אויף דער פֿרישער לופֿט און וועלכע אַנדער שאַטירונג צו נוצען אין באַל־זאַל אונטער'ן ליכט פֿון ליוסטרען, ווי אַזוי צו בעדע־קען די אויגען־דעקלעך מיט וויאָלעטענעם שטויב כדי די אויגען זאָלען אויסזעהן גרעסער און תאווה־דיגער.

די גאַנצע צוואַנציג יאָהר, וואָס זי איז געווען דעם קעניג'ס געליבטע, האָט זי געפֿיהרט אַ ביטערע מלחמה מיט קנייטשען אַרום די אויגען, קנייטשען אַרום מויל, מיט דער פֿריהצייטיגער אַלטקייט, וואָס האָט זיך אָנגעיאָגט אויף איהר. אַ ביטערע און פֿערשפּילטע מלחמה. די בלויע אָדערלעך, די טונקעלע אויגען־דעקלעך, די הויך געשמינקטע באַקען זענען נישט געווען גענוג צו האַלטען דעם קעניג'ס ליבע. ער האָט אַזוי פֿיינט געקראָגען קאָסמעטיקס, אַז ווען ער האָט דערזעהען מאַדאַם דיובּאַרי, וועלכע האָט זיך נישט גענויטיגט אין קיין שום גע־קינצעלטע מיטלען אויף אויסצוזעהן שעהן, האָט ער זיך גלייך פֿערליבט אין איהר.

זשאָזעפֿינע נאַפּאָלעאָן, דעם ערשטענס ווייב, האָט אויך ליב געהאַט שמינקע, איהר אַליין קאָלירט געזיכט האָט אויסגעזעהען אונטער דער געדיכט־אָנגעלייגטע פֿאַרב ווי אַ רייפֿער גראַנאַט. די פֿאַרב פֿלעגט געמישט ווערען פֿון דעם פּערפֿיומירער מאַר־טע' און אַ [illegible] מאַדאַם שאַמטאַן. מען פֿלעגט דער קעניגין צושטעלען עטליכע שאַטירונגען פֿון רויט, יעדע איינע פֿאַר אַן אַנדער געלעגענהייט, אין איין יאָהר האָט זי זיי פֿאַר דער אַרבייט בע־צאָהלט 15,000 פֿראַנק! איהר הויט האָט וואונ־דערליך געשמעקט פֿון דער שמינקע, אַלץ אַרום איהר, נישט נאָר איהרע קליידער, נאָר די פֿאָרהאַנ־גען, די פּאַרטיערען, אַלץ איז געווען דורכגענו־מען מיט'ן כישוף'דיגען אַראָמאַט.

אָבער דער סובטילער כּוח פֿון קאָסמעטיקס האָט זיך אָנגעהויבען ערשט פֿיהלען מיט'ן קומען פֿון קייזערין עוגעניע, דאָס ווייב פֿון נאַפּאָלעאָן דעם דריטען. די געקינצעלטקייט האָט דאָ דערגרייכט די שטופֿע פֿון אַ קונסט, און שיער נישט אַ וויסענ־שאַפֿט.

בילדונג פֿאַר יוגענד אין ראַטען־רוסלאַנד

פֿון אַ בעזוך

פֿון י. חייקין

אויף אַלע געביטען פֿון סאָוויעטישען לעבען האַלט עס נאָך גאַנץ ווייט פֿון סאָציאַליזם. די עקאָ־נאָמישע לאַגע און געזעלשאַפֿטליכע וויכטיגקייט פֿון אַ מענשען אין סאָוויעטען־פֿערבאַנד איז נישט בלויז אָפּהענגיג פֿון זיינע פֿעהיגקייטען און זיין צוגרייט־טונג צו קאָנען פּראָדוצירען פֿיל, אָדער אויסצייכענען זיך אַלס אַדמיניסטראַטאָר, נאָר פּשוט אָן דעם מזל'דיגען אָדער שלים־מזלדיגען צופֿאַל, ביים אויס־קלויבען אַ בעשעפֿטיגונג. פֿאַלט אַ מענש אַריין אין דער מלחמה־אינדוסטריע אָדער אַזוי אָן דער שווערער אינדוסטריע צי אַגריקולטור, איז וואויל צו איהם, — האָט איהם אָבער דער צופֿאַל אַריינ־געצויגען אין דער גרינגער אינדוסטריע, איז איהם נישטאָ וואָס מקנא צו זיין.

דערפֿאַר איז אויפֿ'ן געביט פֿון קולטור דער־גרייכט געוואָרען, כמעט, דער אידעאַל. אין אַלע צווייגען פֿון בילדונג און קונסט זענען נישטאָ קיין קלאַסען, וואָס זאָלען זיין מעהר פּריווילעגירט, ווי די איבעריגע. דאָרטען גילט די מאָס פֿון פֿעהיג־קייטען און טאַלאַנט. אויב ס'איז נאָך דאָ דער אונ־טערשיד פֿון געהאַלט, העכערע לוינען פֿאַר מעהר געבילדעטע, גרעסערע האָנאָראַרען פֿאַר מעהר טאַ־לאַנטירטע — איז דאָס דערפֿאַר, וואָס אינגאַנצען אָפּטיילען די קולטור־אינסטיטוציעס פֿון דער עקאָ־נאָמישער אָרדנונג, וואָס הערשט אין אַנדערע סאָוו־יעטישע טעטיגקייטען, איז נישט מעגליך.

איצט גיט די סאָוויעטען־רעגירונג גלייכע ביל־דונג און קולטורעלע מעגליכקייטען אַלעמען אין איהרע גרעניצען. דאָ און דאָרטען האָט זיך נאָך נישט איינגעגעבען ביצוקומען געוויסע אונטערשי־דען, אָבער פֿון אָנהויב שול־עלטער פֿון אַכט יאָהר אָן, ווערען די דאָזיגע אונטערשידען שטופֿענווייז בעזייטיגט, דערווייל פֿעהלען נאָך קינדער־גערטנער פֿאַר'ן קליינוואַרג אין פֿיל דאָרפֿישע געגענטען; נאָר צו 8 יאָהר איז יעדעס קינד אין סאָוויעטען־פֿערבאַנד געזיכערט מיט אַן אָרט אין אַ שולע. און די על־טערן מוזען שיקען דאָס קינד לערנען.

די וואַנדלונג פֿון דער משפּחה שפּילט געוויס אַ ראָלע. איין קינד געפֿינט זיך נאָהענט צו דער שול, ווערענד אַן אַנדער קינד מוז אָפֿט אויפֿשטעהען מיט אַ האַלבער שעה, צי מיט אַ גאַנצער שעה פֿריהער, כדי אָנצוקומען אין דער באַשטימטער צייט אין קלאַס. דאַן קומט די שוועריגקייט פֿאַר דאָרפֿישע קינדער, וואָס האָבען, אין קליינע דערפֿער, שולעס בלויז פֿאַר די ערשטע פֿיר יאָהר, און אפֿשר נישט מעהר, ווי פֿאַר די ערשטע זיבען יאָהר. די רעגי־רונג מיהט זיך אָבער צו פֿערפֿולקאָמען די שול־סיס־טעם אַפֿילו אין די פֿערוואָרפֿענסטע ווינקעלעך, כדי די דאָזיגע שוועריגקייטען צו בעזייטיגען.

שטערונגען, וואָס אַ קינד האָט צוליב דער עקאָנאָמישער לאַגע פֿון די עלטערן, ווערען מיט דער צייט בעזייטיגט. די ערשטע זיבען יאָהר, דאָס הייסט, ביז'ן 15 יאָהריגען עלטער, מוזען אַפֿילו די אָרימסטע עלטערן שיקען זייער קינד אין דער שול. דערין ווערען זיי געהאָלפֿען דורך דעם, וואָס דאָס קינד ווערט אין דער שול געשפּייזט. אָרימערע קינדער ווערען פֿון ספּעציעלע שול־אָרגאַניזאַציעס, אָפֿט בעזאָרגט מיט נויטיגע קליידער. נאָכ'ן פֿער־ענדיגען די ערשטע זיבען יאָהר אָנפֿאַנג שול, אויב די עלטערן נויטיגען זיך אין דער הילף פֿון דעם קינד'ס פֿערדינסטען, געהט דאָס קינד אַרבייטען. נאָר אויך דאַן ווערט אַזאַ קינד געגעבען אַלע מעג־ליכקייטען אָנצוזאָגען די גליקליכערע חברים, וואָס פֿערענדיגען אַ צעהן־יעהריגע שול און געהען גלייך אַריבער אין העכערע בילדונג אַנשטאַלטען.

די מעהרסטע פֿאַבריקען, וואָס נעמען אַריין יו־גענטליכע אַרבייטער, האָבען זייערע אייגענע ספּעציעלע שולעס, וואו יונגעלייט טוען זייער אַר־בייט אַ האַלבען טאָג, און דער צווייטער האַלבער טאָג איז געווידמעט צו לערנען ענינים. אין אַזעל־כע שולעס ווערט פֿאָרטגעזעצט די בילדונג פֿון יונגע מענשען, אין דער צייט, וואָס זיי פֿערפֿולקאָמען זיך אין זייערע פֿאַכען. אין גרעסערע שטעט פֿערלאָזט מען זיך נישט אינגאַנצען אויף פֿאַבריק־שולעס. שטאָטישע אַדמיניסטראַציעס אַליין האַלטען אויס ספּעציעלע טעכניקומס פֿאַר פֿערשידענע פֿאַכען און קונסטען.

אַ קינד, וואָס האָט געענדיגט אַ זיבען־יאָהריגע שול און קומט אָן אין טעכניקום, קריגט נישט בלויז בילדונג, נאָר אויך קעסט, קוואַרטיר און קליינ־געלד פֿאַר פֿערשידענע בעדערפֿענישען. די סומעס געלד, אויסער קעסט און קוואַרטיר, זענען אָבהענגיג אָן דעם יונגען מענשענס פֿלייס און טאַלאַנט. פֿעהי־גע סטודענטען ווערען פּרעמירט.

און זיי קאָנען נאָך אַרויסהעלפֿען עלטערן אָדער אָרימע קרובים.

אויב אַ יונגער מענש האָט די אַמביציע צו לערנען ווייטער, זענען די טירען פֿון אַלע אינסטי־טוטען, דאָס הייסט אוניווערזיטעטען, אָפֿען פֿאַר איהם, נאָכ'ן פֿערענדיגען אַ טעכניקום, ווי פֿאַר יענע, וואָס געהען דורך אַ צעהן־יעהריגע שולע. קומען אַן סטודענטען אין העכערע לערן־אַנשטאַלטען, זענען שילער פֿון צעהן־יעהריגע שולעס און פֿון זיבען יאָהריגע, פּלוס פֿאַבריק־שול אָדער טעכניקום, גליי־כע יחסנים. אַלע סטודענטען פֿון העכערע בילדונגס־אַנשטאַלטען בעקומען גלייך פֿון די פּריווילעגיעס, וואָס די סאָוויעטען רעגירונג גיט איהר יוגענט, צו שטודירען אויפֿ'ן חשבון פֿון דער געזעלשאַפֿט.

דער סאָוויעטען־פֿערבאַנד צאָהלט צו איהר יוגענט זי זאָל לערנען און דערגרייכען די העכסטע מעגליכע מדרגה פֿון קאָמפּעטענץ, בילדונג און קול־טור, אַזוי גיך, ווי אַ סאָוויעטישער יונגער מענש ווייזט אַרויס חשק צו שטודירען, אַפֿילו ביי נישט מעהר ווי דורכשניטליכע פֿעהיגקייטען צום לערנען, נעמט די מאַכט אויף זיך די גאַנצע לאַסט פֿון בילדען און אויסהאַלטען דעם סטודענט און סטודענטין, און בעזאָרגט אַלע אויסגעשטודירטע מיט פּרנסה ביי זייערע פּראָפֿעסיעס אויפֿ'ן גאַנצען לעבען.

פֿאַר יעדען נייעם לעהרער אָדער פּראָפֿעסאָר, דאָקטאָר און ספּעציאַליסט־מעדיקער, קראַנקען־שוועסטער און פֿעלדשער, טעכניקער און אינזשעניער, כע־מיקער און געאָלאָג, זשורנאַליסט און שריפֿטשטע־לער, פֿאָרשער אָדער אַרכעאָלאָג, מוזיקער, שוישפּי־לער, קאָמפּאָזיטאָר, רעזשיסאָר, אָדער אַנדערע גע־בילדעטע און טאַלאַנטירטע מענשען, וואָס די אוני־ווערזיטעטען און קונסט־אַקאַדעמיעס גיבען אַרויס, — וואַרט אַ בכבוד'ער אָרט, מיט אַ געהעריגען לוין כל־זמן מ'איז פֿעהיג צו אַרבייטען, און אַ פּאַסיגע פּענסיע אויף דער עלטער.

דערמיט וויל איך נישט זאָגען, אַז די סאָוויעטי־שע בילדונגס־אַנשטאַלטען זענען שוין איצט די מוסטערהאַפֿטסטע אין דער גאַנצער וועלט. אויפֿ'ן געביט פֿון בילדונג און קולטור האָט נאָך דער סאָוו־יעטען־פֿערבאַנד גענוג פֿעהלערן צו בעזייטיגען. עס וועט געדויערען פֿיל יאָהרען ביז דער בילדונגס־שטאַנד אין סאָוויעטען־פֿערבאַנד וועט זיך אויס־גלייכען מיט די דערציהונגס־סיסטעמען אין די פֿאָרטגעשריטענסטע לענדע־

אַראַביש־עגיפּטישע צייטונג גלויבט נישט

אין אַראַבישע „נצחונות" אין לאָנדאָן

קאַיראָ (יט"א) די גוט־אינפֿאָרמירטע אַראַבישע צייטונג „אל הויהאר", אָרגאַן פֿון דער עגיפּטישער וואַפֿד־פּאַרטיי, פֿערעפֿענטליכט אַ קאָרעספּאָנדענץ פֿון לאָנדאָן, אין וועלכער די אַראַבער ווערען געוואָרענט נישט צו גלויבען אין די מיטיילונגען פֿון דער נישט־אָפֿיציעלער אַראַבישער פּרעסע וועגען איהרע „נצחונות" אין לאָנדאָן. דער קאָרעספּאָנדענט פֿון דער עגיפּטישער צייטונג שרייבט אין אָנהויב אַז „דזשעמאַל אל־הוסייני אַרבייט ענערגיש און האָט געהאַט אַ גרויסען ערפֿאָלג". ער גיט אָבער גלייך צו, אַז מען מוז וואָרנען פֿאַר צו גרויסע האָפֿענונגען". די אַראַבישע עפֿענטליכע צייטונג מוז זיך פֿאָרזיכטיג בעציהען צו די ידיעות וועגען די קאָנקרעטע רעזולטאַטען פֿון דער פּאָליטישער שלאַכט, וואָס ווערט איצט געפֿיהרט אין לאָנדאָן — שרייבט ווייטער דער דערמאָנטער קאָרעספּאָנדענט.

די ענגלענדער זענען ספּאָרט־מענטשען, וואָס ווייזט זיך אַרויס אין יעדער זאַך. אויך צו דער אַראַביש־ציוניסטישער פּראָבלעם בעציהען זיי זיך ווי צו אַ ספּאָרט־מעטש. זיי פֿעראינטערעסירען זיך מיט איהם זעהר שטאַרק און אַמאָל זענען זיי נוטה צו איין צד און אַמאָל צום צווייטען צד. אָט זענען זיי אויף דער פֿערזאַמלונג פֿון דזשעמאַל אל־הוסייני נתפּעל געוואָרען פֿון זיינע רייד פֿיל דזשענטלמענס, וואָס אַ טאָג פֿריהער זענען זיי נתפּעל געוואָרען פֿון הר. וויצמאַנס רייד.

דאָס קאָלאָניאַל מיניסטעריום האָט זיך אָפּגעזאָגט אָפּצושטעלען די יידישע אימיגראַציע אַנדערהאַלב נישט קוקענדיג אויף דעם וואָס די אַראַבישע פֿריינד האָבען גע־שטיצט דזשעמאַל הוסייני'ס פֿאָרשלאַג וועגען דעם, דאָס מיניסטעריום האָט אָפּגעוואָרפֿען דעם דאָזיגען פֿאָרשלאַג אונטער דעם דרוק פֿון די פּראָ־ציוניסטישע מיניסטאָרען. די דאָזיגע קרייזען — שרייבט דער קאָרעספּאָנדענט — זענען גענוג שטאַרק אין ענג־לאַנד. די אַראַבישע פֿריינד ווילען נאָך אַמאָל בערו־היגען די אַראַבער מיט הבטחות בנוגע דער צוקונפֿט. אָבער די אַראַבער איז שוין נמאס געוואָרען פֿון די הבטחות, ווייל ס'גלויבען נישט די ענגלענדער, אַז די קעניגליכע קאָמיסיע איז בעשטימט געוואָרען, כדי צו בעפֿרידיגען די א"י אַראַבער. די אַראַבישע דעלע־גאַטען אין לאָנדאָן בעציהען זיך צו דעם דאָזיגען צוזאָג זעהר פּעסימיסטיש. ( )

די אינטערנאַציאָנאַלע לאַגע ווערט פֿון טאָג צו טאָג אַלץ מעהר פֿערפֿלאָנטערט, דעריבער איז גאַנץ זיכער אַז ענגלאַנד וועט נישט וועלען פֿער־ענטפֿערען אויף אַן ענדגילטיגען אופֿן די א"י פּראָבלעם. זי וועט וועלען שטעהען צווישען צוויי כּוחות, ליעס אָהן גלעטען ביידע צדדים: סיי די אַראַבער, סיי די יודען, כדי זי זאָל זיך קענען אויף ביידע זייטען אָנשפּאַרען אין פֿאַל פֿון אַ וועלט מלחמה. אין אַזאַ פֿאַל וועט זי מוזען אָנקומען צו דער הילף פֿון די מוזולמענער אין אינדיען און צו דער הילף פֿון די אַמעריקאַנער יודען, דעריבער וויל זי קיין צד נישט אויפֿרעגען. דאָס זאָגען די ענגלענ־דער גאַנץ אָפֿען אויף זייערע פֿערזאַמלונגען און אין זייער פּרעסע.

דער קאָרעספּאָנדענט פֿון „אל הויהאר" קומט דעריבער צום אויספֿיהר, אַז צו די געשעהענישען אין לאָנדאָן מוז מען זיך בעציהען זעהר רעזערווירט.

איינהייטליכע שטעלונג פֿון דער א"י־דעלעגאַציע

אויף דעם יודישען וועלט־קאָנגרעס

ירושלים, (יט"א) אַלס דעלעגאַטען צום יודישען וועלט־קאָנגרעס איז אָבגעפֿאָהרען פֿון א"י אַ 18־מאַניגע דעלעגאַציע מיט מ. מ. אוסישקין בראָש. אויף אַ זיצונג פֿון ועד־הלאומי איז אָנגע־נומען געוואָרען אַ בשלוס, אַז די א"י־דעלעגאַציע דאַרף אין פּראַגע, וואָס זענען נוגע א"י אַרויסטרע־טען אויפֿ'ן קאָנגרעס אַלס אַן איינהייטליכע

„טייוועל-אינזעל" פון בראזיליען

איז אזא „גן-עדן", אז די פערברעכער ווילען פון דארטען נישט באפרייט ווערען

די שטראף־קאלאניעס אין פראנקרייך, בע־קאנט אונטער'ן נאמען „טייוועל־אינזעל". און אין אמעריקע אלקאטראז אינזעל — זענען שטארק אלט־מאדיש ווען מען פערגלייכט זיי מיט דער שטראף־קאלאניע, וואס די בראזיליער רעגירונג האט גע־מאכט פון דעם פערנאנדא דע גאראנא אינזעל און עס א נאמען געגעבען „דער אינזעל פאר שלעכטע מענשען". דער אינזעל פערנעמט זיבען מייל אין דער לענג און אנדערהאלבען מייל אין דער ברייט, און איז די היים פון טויזענטער מענשען, מענער און פרויען.

14,000 מענשען, וואס זענען פערשיקט אויף יענעם אינזעל, טראגען געשטרייפטע קליידער, לויט דער פארם פון די אמעריקאנער טורמעס, אבער זיי מעגען טראגען אנדערע, ציווילע קליידער, אויב זיי האבען. די געשטרייפטע קליידער טראגען זיי נאר דערפאר, וואס זיי קאסטען ביליג און יעדער ארעסטאנט, וואס געפינט זיך דארט, קאן צו־צוקומען. די אנדערע שטאפען פאר קליידונג איז א צו־טייערער מאכל פאר זיי.

די פערשיקטע אויפ'ן אינזעל ווערען געצוואונ־גען צו ארבייטען, און ארבייטען שווער, אבער זיי זענען נישט פערשלאסען אין קיין צעלען און קא־נען זיך ארומגעהען איבער'ן אינזעל וואוהין זיי ווילען. צו אנטלויפען איז אוממעגליך, ווייל קיינער קאן נישט אריבערשווימען די הונדערט מייל ים מיט וועלכע דער אינזעל איז ארומגערינגעלט, און דער ברעג איז גוט בעוואכט אז קיין שיפעל זאל נישט צוקומען.

דאס סאמע אויסערגעוועהנליכע אויפ'ן בראַ־זילער שטראף־אינזעל איז דאס, וואס יעדער ארע־סטאנט האט זיך א שטיבעל, וואס איז זיין אייגענס, אויב ער איז פערהייראט. ער שמעג דא אויך האָ־בען זיין ווייב און קינדער און לעבען מיט זיי, ווי אויף דער פרייהייט. ער דארף אבער שווער אר־בייטען פאר אט דער פריווילעגיע, און א העלפט פון דעם טערמין אלס געפאנגענער, דארף ער פריהער אפאַרבייטען, ערשט דאן גיט איהם די רעגירונג א שטיבעל, א שטיקעל לאנד און ברענגט איהם אריבער זיין פאמיליע. ער דארף זיין לאנד אליין בעאַרבייטען, אבער דאס איז נישט שווער, דאס לאנד איז רייך און אויף יעדען שפאן זענען דא אַ סך ניסט און פרוכט־בוימער. און דערצו קריגט נאך פון דער רעגירונג יעדער פערהייראטער מאן פינף דאלאר א חודש, וואס דאס דארף איהם קלעקען אויף זאכען, וואס ער קען נישט פערדיינען אויף זיין שטיקעל לאנד (קליידונג און פלייש). פלייש איז שטארק טייער אין פערנאנדא. סיי די ארעסטאנטען און סיי זייערע פרייע פרויען און קינדער קענען זיך אנטון וואס פאר מלבושים זיי ווילען.

די פרויען, וועלכע זענען די פערוואלטערינס פון די היימען, זענען גענוג פעהיג אויף צו פיהרען די באלעבאטישקייט אזוי, אז עס זאל קלעקען אויף אלע נויטיגע שפייזען און זאכען פאר דער גאנצער פאמיליע. אנדערע קומען אויפ'ן אינזעל א סך ארימער, ווי ווען זיי פערלאזען איהם. די רעגי־רונג אליין העלפט זיי צו פערדינען פון דער זייט און אפשפארען געלט.

לעצטענס האבען רעגירונגס־בעאמטע פונ'ם אינ־זעל איבערגעגעבען צו די פערשיקטע אלע קראמען און אלע פאַבריקען, וואס האבען ביז איצט געהערט צו דער רעגירונג. די רעגירונג גיט שוין אכטונג, אז די נייע באלעבאטים זאלען זיך נישט שטעלען קיין גרויסען פראפיט. מיט די קליינע פראפיטען טיילען זיך די „באלעבאטים" מיט דער רעגירונג.

יעדער פערשיקטער, וואס האט חשק צו אר־בייטען, מאכט אלעמאל אביסעל געלד. און עס זענען פערהאן אזעלכע וואס האבען פליהענדיגע קעפ אויף זיך און קענען גאר רייך ווערען זייענדיג אויפ'ן אינ־זעל, ווארים לויט'ן איינפיהר דארט מעג יעדער פער־שיקטער טון מיט זיין ביסעל געלט, וואס ער וויל, אזוי ווי ער וואלט געווען א פרייער בירגער. האט טאקע פאסירט, אז איין פערשיקטער, וואס האט זיך ארומגעוואלגערט אויף די פערשידענע אינזלען אין בראזיל, האט זיין געלד געשיקט אין די גרויסע שטעט און געקויפט שפעקולאציע אקציעס; ער האט אויך אפגעקויפט פערשידענע קראמען און דער סוף איז געווען, אז נאך 25 יאהר זיין פערשיקט אויף די אינזלען איז ער אהיים געקומען, אויסגעביטען זיינע אקצ... אין די בענק און אין איין שעה צייט האט ער איבערגעצעהלט א האלבען מיליאן דאלאר.

די פערשיקטע אויף פערנאנדא זענען פריי פון שטייערן, און וויפיל יעדער פערדינט, בלייבט עס זיינס און ער קאן מיט דעם טון וואס ער וויל, אבער נאר אין א געזעצליכען וועג. טאמער פער־גלוסט זיך אימיצען צו שווינדלען, אפנארען דעם חבר, אדער גנב'ענען, ווערט ער אזוי שווער בע־שטראפט, אז די גאנצע שטראף־קאלאניע ווערט בעפאלען פון פחד און שרעק.

מיט עטליכע יאהר צוריק האט מען אין בראַ־זיל פערשיקט אויפ'ן אינזעל א חברה פאלשע געלד־מאכער. אזוי ווי בייטאג איז דערלויבט די פערשיק־טע צו כאפען א דרעמעל, און אזוי ווי די חברה געלט־מאכער האט נישט געקענט שלאפען בייטאג, האבען זיי צוזישען זיך אפגעמאכט, אז מען זאל אויך דא מאכען געלט. האבען זיי דורך בריף אויס־געווירקט, אז מען זאל זיי כלומרשט שיקען זאכען און אין די זאכען איינגעוויקלען טיילען פון א געלט־מאשינקע. שפעטער האבען זיי די מאשינקע צונויפ־געשטעלט און אנגעהויבען טרייבען דאס געשעפט אויף א ברייטען אופן.

זיי האבען נישט געוואגט דאס געלד פונאנדער־צושפרייטען אויפ'ן אינזעל, און האבען דאס פעק־לעכווייז אריבערגעשמוגעלט צו זייערע חברים אויף דער פריי. דארטען האבען די חברים דאס פאלשע געלד אפגעזעצט און דעם פראפיט געטראגען אין די בענק אויף דעם נאמען פון די פערשיקטע.

דערווייל האט מען אין בראזיל געמאכט א ליארם וועגען די פאלשע געלדער. די דעטעקטיוו האבען געארבייט מעשים און קיינעם נישט געקענט כאפען ביי דער האנט. עס איז קיינעם נישט איינ־געפאלען, אז דאס געלד קומט פון דער שטראף־קא־לאניע. ענדליך האט זיך געפונען איין קלוגער דע־טעקטיוו, וואס האט חושד געווען, אז דיזעלבע באנדע, וואס מען האט פערשיקט קיין פערנאנדא פאר מאכען פאלש געלד, זעצט דארטען אויפ'ן אינזעל פאר איהר פערברעכערישע ארבייט, און ער איז אליין אהין אוועק.

אנגעקומען איז ער בייטאג, ווען אלע פערשיקטע זענען אין דער היים און כאפען א דרעמעל; ער האט בעפוילען א סאלדאט, אז ער זאל קלאפען טרעוואגע און צונויפרופען די גאנצע חברה. אלע פערשיקטע זענען געקומען, אבער די געלד־מאכער זענען גע־ווען בעשעפטיגט מיט זייער ארבייט אויף א הויכען בארג און נישט געהערט די סיגנאלען. אויפ'ן אנדע־רען טאג האט ער זיי שוין אלעמען געהאלטען גע־קאוועט אין קייטען.

די געלד־מאכער האט מען דאן אויסגעשטעלט געשמידט אין קייטען אינמיטען שטאט. זיי געגעבען בלויז וואסער צום טרינקען און יעדע שעה האָט מען זיי דערלאנגט צו איין שמיץ אויפ'ן נאקעטן לייב. די מענשען זענען פשוט אויסגעגאנגען פון הונגער און היץ, ווארים בייטאג איז אויפ'ן מארק פלאץ די היץ ביז 150 גראד, די אנדערע פערשיקטע האבען רחמנות־געהאט אויף די געלד־מאַכער, זענען זיי אוועק און געבעטען, אז מען זאל זיי בעפרייען, און זיין אליין, די פערשיקטע, גאראנטי־רען, אז מעהר וועט מען קיין פאלש געלד נישט פאבריצירען אין פערנאנדא.

מען האט געמיינט, אז מען וועט זיי באַכדע[...] פערשיקען אויף דעם „ראטס אינזעל", דאס איז טאקע נישט ווייט פון פערנאנדא. אהין פערשיקט מען מערדער און שווערע פערברעכער אייביגווייז. מען לאזט איינעם אפ דארטען נאקעט און בארוועס און ער קען זיך דארטען טון וואס ער וויל. קיין שיפען לאזט מען אהין נישט צוקומען כל זמן די ארעסטאנט אויפ'ן אינזעל לעבט נאך. לאנג אויס־האלטען איז איהם אבער נישט מעגליך, ווייל די הונגעריגע שטשורעס זענען דארטען אזוי ווילד, אז זיי עסען איהם אויף א [...] (די שטשורעס האט מען אהין פערטריבען פון פערנאנדא) מוז ער ארויף קלעטערען אויף די העכסטע בוימער, וואו ער ווערט אדער פערברענט פון היץ און דורשט, אדער ער ווערט אויפגעפרעסען פון די ראטען אדער ער קען אריינשפרינגען אין וואסער [...] און אויפגעפרעסען ווערען פון די גרויסע פיש.

איין יוד דערמארדעט און א צווייטער שווער פערוואונדעט

האבען אוקראינישע כוליגאנעם אין סקאלער געגענד בעת א פייערליכקייט אויף אוקראינישע העלדען

„נייער מארגען" אין לעמבערג גיט איבער: אין סקאלע האבען יודען די אוקראינישע נאצ־יאנאליסטען א הוליע געטון. אויב די כוליגאנעס האבען בעת די געשעהענישען אין אנהויב פון הייני־טיגען זומער געהאקט יודישע שויבען און פערוואונ־דעט מעהרערע יודען האבען אבער די איצטיגע עקסצעסען איבערגעלאזט נאך זיך מענשליכע קר־בנות. דערונטער איז איין יוד דערמארדעט געווארען אויף טויט און דער אנדערער איז אזוי שווער צושלאגען אז ער געפינט זיך אין א זעהר שווערען צושטאנד און ווער ווייסט צי עס וועט איהם געלונ־גען צו דערהאלטען ביי דעם לעבען.

די עקסצעסען זענען אייגענטליך פארגעקומען אין מאקאיוקא און נישט אין סקאלע גופא, דארט איז פארגעקומען א גרויסע אוקראינישע מאניפעס־טאציע אויף די קברים פון די „סיטשעני סטרילצי" וועלכע זענען געפאלען אין יאהר 1915 בעת דער וועלט מלחמה.

עס זענען זיך צו די פייערליכקייטען צונויפגע־קומען אנ'ערך פון 10 טויזענד פויערים, מאנכע פון די פויערים האבען פערבעטען דעם פאטאגראפיסט לוקס פון באריסלאוו, וועלכער ארבייט אין סקאלע אין משך פון דאטשע סעזאן. דער פאטאגראפיסט איז גערן געגאנגען גלויבענדיג, אז עס וועט איהם דארט געלונגען צו פערדינען עטליכע זלאטעס. ער האט אבער נישט געוואוסט, אז דארט ערווארט איהם אזא מורא'דיגער טויט.

די כוליגאנעס האבען זיך אויף איהם געווארפען מיט דער גאנצער אכזריותדיגקייט און אזוי לאנג געשלאגען ביז ער האט אין שרעקליכע יסורים אויסגעהויכט זיין נשמה.

גלייכצייטיג איז אויך דערמארדעט געווארען אנדזשע שאלאטאפע פון סקאלע, וועלכען די כולי־גאנעס האבען געגלייבט או ער איז א קאמוניסט. ווען די חברה איז אהיימגעגאנגען און ני[...] זייענדיג נאך אנגעווטיגט מיט דעם פערגאסענעם בלוט און אומגעבראכטע מענשליכע לעבענס, האבען די כוליגאנעס זיך דאן געווארפען אויפ'ן יודישען בעל עגלה פון סקאלע ג. וועלכען זיי האבען בעג[...] געגנט צווישען סינאוואדסקא און דעמבינא פיהר[...] דיג צוויי פאסאזשירען.

די פאסאזשירען זענען אנטלאפען אין וואַ[...] אריין. שנייער האט אבער נישט געוואָלט איבער[...] לאזען זיין דראָזשקע מיט'ן פערד ווייל זיי האבען מיט זיך פארשטעלט דאס גאנצע פערמעגען פון ארימען דראזשקאזש.

דער ארימער בעל עגלה איז דורך די כו[...] גאנעס מערדערליך צעשלאגען געווארען. שנייער איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

ארויפגעלייענדיג פון צוג צוגענומען ביי א פאבריקאנט 2800 זל. פאר שטייערן

ביאליסטאק.

דער זאבלודאווער לעדער־פאבריקאנט ה. מ. איז געווען שולדיג א גרעסערע סומע שטייער.

דער עקזעקוטאר פלעגט דארטען זיין אנ'אפ־טער גאסט. פאריגע וואך האט איהם דעם פאברי־קאנטס ווייב געזאגט, אז דער מאן איז אוועקגעפאה־רען קיין ווארשע און ער וועט פון דארטען ברענגען געלד, וועט מען בעצאהלען א טייל פון די שטייערן.

דער עקזעקוטאר פון ביאליסטאקער קרייז־שטייער־אמט האט אבער נישט געווארט אויפ'ן דאָ־זיגען צוזאג.

בייאנאכט ווען ה. מ. איז אראפ פון ווארשאווער צוג אויף דער ביאליסטאקער באהן־סטאציע איז צו־געגאנגען צו איהם דער עקזעקוטאר, אין דער בע־גלייטונג פון צוויי פאליציאנטען און איהם ארײנ[...] געפיהרט אין פאליציי־קאמיסאריאט.

דארטען איז דורכגעפיהרט געווארען ביי א[...] א רעוויזיע און ס'זענען קאנפיסקירט געווארען פ[...] שטייער־חוב 2800 זל.

דער עקזעקוטאר האט געגעבען דעם פאב[...] קאנט 3 זל. אויף די הוצאות קיין זאבלודאו[...]

ר. מלאד

דאן=דאמינגא

ראמאן

137

האט זיך פון קוריטיבא אפגעוויגט, געפיהרט מסחר זי סוחרים. נישט אנגעגאנגען איינס פאר דעם צווייטען און אויף די תנועות פון „גאווא פאלאטיא" האט מען פון „דער שטאט" נישט פערשטאנען.

אז דאניע איז צוגעקומען צו איינער פון די תיי־זער אין „גאווא פאלאטיא", האט מען איהם נישט דערקענט און נישט געוואוסט וועגען איהם. ווארים די בראזיליאנער צייטונגען האט מען נאך אליין אין דער קאלאניע נישט געלייענט און נישט געקענט לייענען, ווייל אנדערש איז געווען די שפראך פון די צייטונגען מיט דעם לשון פונם דארף. און הזם, וואס דער גלח האט וועגען נישט דערציילט אין „קאשטשאל" וועגען לאנד־זאכען. האט מען נישט געוואוסט. די „גאזעטען", וואס די גלחים און לעה־רער האבען ארויסגעגעבען יעדען פרייטאג אין קור־טיבא און זענען צעטיילט געווארען צווישען „דעם פאלק", האבען קיין נוצען נישט געבראכט. די על־טערע האבען נישט געהערט די ווערטער פון דער היים, און פאר די יונגערע — זענען מעהרסטענטייל געשטאנען ניעסען, וואס האבען נישט געהאט צו זיי קיין שייכות.

וועגען דעם „אויפשטאנד" אין סאן־פאולא האט מען אין דארף סתם אזוי עפעס געהערט. מען האט עס צוזאמענגעקניפט מיט דעם שייכות פון דער דאַ־לאַניע און עס איז זיי אנגעגאנגען נאר דאס, וואס דער וועג איז געווען געשפארט צו דער הויפט־שטאט די פארטאפעל זענען דערווייל פערפוילט געווארען און די ארבעס — ווערעמדיג.

פיים האט זיך דאס ווערט וועגען איינגעשטילט, און דער וועג איז צוריק אפען, אזוי האט עס שוין קיי־נעם מעהר נישט געארט. האט מען דערנאכער נישט געוואוסט וועגען דעם „דשידעא דאמינגא", וואס מען זוכט איהם ארום ווי מיט ליכט, האבען זיי דאניען אויפגענומען ווי א צופעליג — פערהונגערטען, צו אזעלכען איז מען געוואוינט. פערקעהרט, דאס פוטערוואגג לייכט העלפען, ווארום עס שפילט דאך קיין ראלע נישט, אז א „קאבאקל", ווען עס ווערט הונגעריג זאל עס ארויסציהען א מעסער פון די לענדען און אפשניידען א שטיק פון דעם פעט־סטען שעפס און דאס איבעריגע לאזען ארומדריען זיך אין יסורים, ביז עס פאלט.

האבען זיי איהם צום אנפאנג אויך אנגעגר־מען פאר אזא איינעם. מען האט אפילו אוועקגעשיקט איבערצייהלען די שאף און די קעלבעלעך, נאר אזוי ווי עס האט נאכנישט געפעהלט, האט מען רחמנות געקראגען אפגעקאכט א גרויסען טאפ מיט פאמאַ־ליעס און איהם געגעבען אונטערצולעהנען זיך דאס האַרץ.

עס איז דורך נישט מעהר ווי א טאג, און דאַ־ניע האט זיך געלאזט רופען מיטן נאמען „יאן", געדערט פויליש גלייך מיט אלעמען — איז עס שוין געווארען א סוד, ווער ער איז און וואס ער איז? און אז די אויגען האבען זיך אויסגעלייטערט און דאס בערדעל זיינס האט זיך אויסגעקיילעכדיגט ווי ביי א קעניג, האבען די „פאגנאס" זיך שוין פער־קוקט אויף איהם און געוואלט דערגיין זיין געהיימ־ניש.

אז עס זענען אריבער נאך עטליכע וואכען, איז שוין „יאן" געווארען דאס איינעטטום פון דער קאַ־לאניע. הייגט ביי דעם — מארגען ביי יענעם. ער האט געארבייט פאר צעהן פויערים. ביי דעם פער־אקערט און ביי יענעם פערזייהט און אומעטום האט זיך די הצלחה געמעהרט פון אונטער זיינע פינגער. עפעס האבען זיך די דארע פערהלעך אנגעגאסען מיט פעטקייט און גבורה, זיך געטראגען איבער די וועגען און פעלדער מיט כוח און מיטגעריסען די ערד.

די פערגעלטע שטיבלעך פון די „באטעס" האַ־בען אויפגעלויכטען מיט ווייסקייט פון פרישען קאלך און מיט אלדאס גוטס זענען געשטאנען צונויפגע־בונדענע און פערנייהטע, און טאמער איז א יהרעל פון שמאט נישט געקומען, האט ער, „יאן" זיי אליין געווארפען אין די לייטער־וועגענער און אליין אפ־געפיהרט צו דער באהן־סטאציע.

מען האט גאר נישט געקאנט וויסען, צי איז ער פון „ריינעם בלוט" צי א ממזר. ווארום א' מאל האט ער גערעדט אויף אנ'אנדער לשון, דא פארטוגעזיש, דא — רוסיש, דא פויליש און גאר ווידער יודיש.

עס האט קיינעם נישט געארט, נאר מען האט חושד געווען, אז ער איז אנטלאפען פון א ווייב, ווייל ער האט וועגען די „באבעס" קיינמאל נישט גערעדט און דעריבער איז נישט נויטיג געווען, ווי אין די ערשטע צייטען, זיך צו היטען פאר איהם. מען האט מעהר נישט פערוועהרט די מיידלעך אריינ־צוגיין אין שייער, בעת ער איז דארט געשטאנען אליין ביי דער שעפער שנייד־מאשין, און מען האט זיך נישט בעאומרוהיגט, ווען זיי האבען זיך דאר־טען פערזוימט.

בלויז די בחורים האט עס אביסעל פערשטערט זייער רוה. ווארום וואס א טאג מעהר, אלץ האט זיך דאניעס פנים אויסגעלייטערט און דאס בערדעל איז קורצער געווארן. האט ער שוין אויסגעזעהן יונגער ווי בשעת ער איז געקומען, מיידלעך האבען זיך גענ־גומען פוצען פאר איהם.

עס האט קיינער א[...] דער קאלאניע נישט געקאנט זאגען אויף זיכער, אז „יאן" געהערט צו איהם. „יאן" ארבייט גאר אויף זיין פעלד, ווארום געצאהלט האט ער נישט געגומען און געטשעפען ער אפט דווקא ביי דעם, ביי וועמען ער האט [...] געארבייט.

אזוי, צי אזוי, דער „מענש" איז געווען „גאווא פאלאניא" ווי א חשטעדיש און ווי א ח[...] מען האט זיך אליין נישט געוואלט צעשיידען איינרעדעניש, וואס האט זיך שוין געהאט איי[...] תלעטעלע ביי א סך, האט מען דעריבער אויפגע[...] מראכטען וועגען איהם און איהם נאר בעט[...] ווי איינער, וואס איז צוזאמען מיט זיי אויסגע[...] סען און אויסגעוואקסען.

און עס וואלט לאנג אזוי אנגעגאנגען אויך נישט דאס, וואס איינמאל אין א זונטאג זענען קוריטיבא אראפגעקומען אין דער קאלאניע [...] און לעהרער, בעאמטע פון קאנסולאט מיט [...] מענגע האר און קליינע בלויע, ווי פלעשעל־גלאז געלעך. מען האט צונויפגעזאמעלט דאס גאנצע [...] אויף איין פלאץ. עס האבען געשטראהלט אין [...] זון ווייסע צלמים פון מעטאל און שטאהל. עס [...] בען געפלאטערט רויטע סאמעטענע פעהנער און [...] „מאטקא באסקעס" פנים האט זיך געקנייטשט [...] געבלאזען. דאניע האט גוט פערשטאנען די [...] טונג פון דער פערזאמלונג, יעדעס ווארט, וואס [...] רעדנער אויף דער טריבונע האבען ארויסגע[...] האט זיך איהם געראסטען, ווי מען רייסט [...] א טיף פערוואורצעלטע האר פון זיין קאפ. עס [...] געפלייצט האס און ביטערניש אין די אלע רייד [...] יודען, געגען די פון דער גאנצער וועלט און [...] די פון קוריטיבא. דאניע האט זיך געשטעלט [...] די שפייזענעטעל פון די פיס און דערנאך גע[...] מיט די זעלבע נעגעל אין דער ערד. ער איז [...] רויג און געפלאמט. איהם האט זיך אויסגעוו[...] אז איצט איז ער צוויי, אז איין אויער איז [...] טיילט פון אנדערען. און אז דאס, וואס איינער [...] יענע רייד, הערט דאס צווייטע זיין איינציגע [...]

(פארטזעצונג קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבן

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג, 6 אויגוסט
י״ח מנחם אב תרצו

זון־אונטערגאנג 7.14
זון־אויפגאנג 4.13

די וואהל־קאמפאניע וועט זיין א הייסע
ס'בילדען זיך אלץ נייע וואהל־קאמיטעטן

קריסטליכער ארבייטער פראנט

ס'איז געגרינדעט געווארען א וואהל - קאמיטעט א. נ. „קריסטליכער ארבייטער פראנט” צו דעם דאזיגען קאמיטעט געהערען אלע שטאטיגען פון כ. ד., כ. פ. ר. און נ. ס. ר.

דער דאזיגער וואהל־קאמיטעט וועט ארויס־שטעלען קאנדידאטען ליסטעס אין אלע וואהל־קרייזען.

* * *

אונטערן פארזיץ פון דעפ. וואדזאווסקי איז גע־שאפען געווארען א „פוילישער וואהל־קאמיטעט” וויל־כער גרופירט די פראווענגירונגס - ארגאניזאציעס. דער דאזיגער קאמיטעט וועט ארויסשטעלען אנ'אייגענע ליסטע וועלכע וועט ווערען אונטערשטיצט דורך 52 פוילישע ארגאניזאציעס, פעראיינען און אינסטיטוציעס אין אלע 10 קרייזען.

* * *

א גרופע ארבייטער בראש מיט דעם געוועזענעם סאנאטארישען ראטמאן שניידער האט בעשלאסען ארויסצושטעלען אין 5. וואהל־קרייז (כאיני) אנ'אייגענע ליסטע.

* * *

ביז איצט זענען אויך געשאפען געווארען קאמי־טעטען פון „סטראניצטווא דעמאקראטיטשנע” און פ. פ. ס. פראקציע און „פראנט פאלסקי” („זוויאנזעק נאפראווי”).

ביי די דייטשען.

דער דייטשער פאלקס - פערבאנד פּוהרט אונ־טערהאנדלונגען מיט דער יונגדייטשער פארטיי (היטלעריסטען) וועגן שאפען אנ'איינהייטליכע דייטשע ליסטע צו די שטאט־ראט וואהלען אין לאדז.

אונטערהאנדלונגען צווישען בונד און לינקע פועלי ציון זענען איבער־געריסען געווארען.

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט האט דער „בונד” — נאכדעם ווי ס'איז בעקאנט געווארען אז די פ.פ.ס. שליסט נישט מיט איהם קיין בלאק — אנגעהויבען צו אונטערהאנדלען מיט די לינקע פועלי ציון וועגען ארויסשטעלען אנ'איינהייטליכע ליסטע, די אונטערהאנדלונגען זענען געפיהרט געווארען די גאנצע צייט, ווי מיר דערוויסען זיך זענען די אונ־טערהאנדלונגען איבערגעריסען געווארען צוליב דעם וואס מ'האט נישט געקענט קומען צו קיין הסכם וועגען דעם נאמען פון וואהל־קאמיטעט. דער „בונד” האט פארלאנגט אז די איינהייטליכע ליסטע זאל גע־הען אונטערן נאמען „בונד און די פראפעסיאנעלע פעראיינען”, די לינקע פועלי ציון האבען נישט גע־וואלט מוותר זיין דעריויף אז זייער נאמען פון דער פארטיי זאל נישט פיגורירען אויף דער ליסטע.

דער „בונד” האט אויך אנגעקניפט לויזע לויזע שפּרעכען מיט די כאלופּניקעס און האנדוועקער־פעראיינען, ס'איז זיכער, אז די סאציאליסטישע האנד־ווערקער־פעראיינען וועלען גיהן מיט'ן „בונד” וואס שייך די פאלקיסטישע פעראיינען וועט מסתמא נישט קומען אפילו צו קיין קאנקרעטע אונטערהאנדלונגען.

ענדגילטיגע צאהל פון די וואהל־בערעכטיגטע.

לויט די ענדגילטיגע אויסרעכנונגען פון שטאטי־שע וואהל־רעפעראטען זענען צום לאדזשר שטאט־ראט וואהל־בערעכטיגט 343,738 פערזאן די דאזיגע צאהל וועט נאך געענדערט ווערען אין א מינימאלער מאס צוליב די מעגליכע רעקורסען. אזויארום וועט מען דורכשניטליך אויף איין ראטמאן דארפען 4774 שטימען, פערשטעהט זיך אז די פרעקווענץ וועט נישט זיין קיין גאנצע 100 פראצ. און דעריבער וועט די צאהל שטימען אויף איין ראטמאן פערקלע־נערט ווערען אנטשפרעכענד צו דער פערקלענערונג פון דער וואהל־פרעקווענץ.

אין ערשטען וואהל־קרייז זענען פאראן 40392 וואהלער, אין צווייטען — 23074, אין דריטען — 30472, אין פירטען — 28724, אין פינפטען — 39030, אין זעקסטען — 18090, אין זיבעטען — 38586, אין אכטען — 27472, אין נייענטען—34329, אין צעהנטען — 53569 וועהלער.

דער גרעסטער אבוואד האט 2258 וועהלער, דער קלענסטער 713.

וואס שייך אין די וואהל־קרייזען וואו יודען האָ־בען לויט די פריהערדיגע וואהלען אדורכגעפירט ראט־מענער, וועט מען איצט אויף איין מאנדאט ביי א הונדערט פראצענטיגער פרעקווענץ דארפען: אין צווייטען קרייז — 4614 שטימען, אין זיבעטען — 4833 שטימען, אין ניינטען — 4904 שטימען און אין צעהנטען — 4869 שטימען.

ווען מ'זאל אננעהמען אז די פרעקווענץ וועט זיין נאר 70 פראצענט (און ס'קען זיין אז ר'וועט זיין פיל העכער) וועט מען אין די יודישע קרייזען אויף איין מאנדאט יעדענפאלס דארפען העכער ווי 3000 שטימען.

קיין ארץ־ישראל
גרופּענווייז און אינדיווידועל.
ביליגע פרייזען. גוטע בעדינגונגען.
פינקטליכע בעהאנדלונג.

אויספלוג קיין
יוגאסלאוויען און אונגארן

אויסלענדישע הנחה־און קוראציע־פעסער.
פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט”
אויספלוגען און רייזעס קיין רוסלאנד.
ברענגען קרובים פון רוסלאנד קיין פוילען
אינפארמאציעס ערטיילט
דאס יודישע רייזע־ביורא
Union Lloyd
Piotrkowska 42, tel. 107-87.
פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט”
נעמט אן דאס איבערשיקען
פעקלעך קיין ז. ס. ר. ר.

די „שווארצע האנד”, וואס האט טעראריזירט לאדזשער סוחרים
דראהט א נייער סענסאציאנעלער פראצעס פאר איהרע פערברעכענס

(א) אין דער אפעלאציע־אפטיילונג פון לאָ־דזשער קרייז־געריכט איז נעכטען פארגעקומען דער סענסאציאנעלער פראצעס געגען דער באנדע „די שווארצע האנד”, וועלכע האט טעראריזירט פיל לאדזשער סוחרים, געסטראשעט זיי מיט אומטערצי־נדונגען און טויט, אויב זיי וועלען נישט געבען קיין געלד.

דער „קאפּ” פון דער „שווארצער האנד” איז א געוויסער אברהם פלאַוונער פון זגערזשער 21, וועמעי דער בעשולדיגונגס־אקט האט פארגעווארפען (אין דעם ערשטער געריכטס־אינסטאנץ), אז ער האט געוויסע לאדזשער בירגער טעראריזירט מיט אויסטערלישע „ליבע־בריוועלעך”. צווישען אנדע־רע האט די „שווארצע האנד” אויף ספעציעלע דרוק־בויגענס געשריבען צו איהר'ס א קרבן: „אויב דאס לעבען איז דיר ליב, מוזטו אין קלאזעט פון לימאנאוסקיעגא 63 אין א שכטעלע פון שיועבעלער אנידערלעגען 50 זל., אויב נישט וועסטו דערשמעקען דעם טויט, און דיין פערמעגען וועט אוועק מיט'ן פייער”.

אַ'ענליכער דראהונגס־בריף האט פלאַוונער אונטער דער פירמע פון דער „שווארצער האנד” געשיקט צו איינעם גלאז, וועלכער איז מחמת מורא פאר דער טעראר־באנדע שווער קראנק געווארען.

ערשט א דאנק דעם, וואס גלאז האט זיך אראפּגערעדט פון הארץ פאר'ן דאקטאר, וועלכער האט איהם געהילפט, האט די געשיכטע מיט דער געפעהרליכער טעטיגקייט פון דער „שווארצער האנד” אנגעשפּארט צו דער פאליציי, וועלכע האט גע־פאקט פלאַוונער'ן, אין א מאמענט, ווען ער האט געוואלט אפנעמען אויף א בעשטימט ארט דאס געפאדערט געלד פון זיינעם א קרבן. פלאַוונער איז דאן אויפגעזוכט געווארען אויף דער בע־שולדיגונגס־באנק און איז דורך דעם שטאטישען געריכט פערמשפט געווארען אויף 1 יאהר תפיסה. געגען דעם אורטייל האט פלאַוונער אפּעלירט צום קרייז־געריכט, וואס האט איינגעפונען האַרבערע פערברעכענס ביי פלאַוונער'ן, צוליב וואס דאס אפעלאציע־געריכט האט דעם ערשטען אורטייל אנוּ־לירט און בעפוילען פלאַוונער'ס פראצעס צום צוויי־טען מאל צו בעטראכטען דורכ'ן שטאטישען געריכט. די אפעלאציע־אפטייל. אנערקענט, אז פלאַוונערס „מעשים־טובים” וועלען זיין געהעריג אפגעשאצט און אפגעמשפט, אויב ער וועט בעקומען א שאר־פערע שטראף. איהם דראהט איצט אנ'אורטייל פון 5 ביי 10 יאהר תפיסה. דער דאזיגער סענסא־ציאנעלער פראצעס וועט פארקומען אין חודש אקטאבער.

נייע ראנג־בעצייכנונגען
אין דער לאדזשער פאליציי

(א) די לאדזשער פאליציי האט זיך נעכטען צום ערשטען מאל בעוויזען אין שטאט אין נייע מונדירען, אין הסכם מיט דער פעראָרדנונג פון דער הויפּט־קאמאנדע פון דער פאליציי, די פריהערדיגע ראנג־בעצייכנונגען אין דער פארם פון א זילבער־נעם אדער בלויען דרייעק איז אויף די נייע פא־ליציאישע מונדירען פערטרעטען מיט זילבערנעם אויסנייעכץ אויף די שליפעס.

א פאליציאנט (פאסטערונ־...) טראגט צוויי זילבערנע בענדלעך, לויט'ן מוסטער פון א קאפּראל אין מיליטער; אנ'עלטערער פאסטערונקאווי טראגט דריי בענדלעך, אנ'עלטסטער פשאדאווניק טראגט אויף די שליפעס א בענדל ווי ביי אנ'עלטערן סער־זשאנט. פאליציי־אפיצירען טראגען 4־פליגעלדיגע זילבערנע שטערענדלעך און נעמלעך, אנ'אספיראנט — 1 שטערנדל, אנ'אונטער קאמיסאר—2, א קאמי־סאר—3, אנ'אויבער־קאמיסאר—צוויי בענדלעך און א שטערנדל, ווי א מאיאר אין מיליטער.

קאמיסיע אויסצופארשען די סיבות
פון דער פרייזען שטייגערונג אויף באוועל־גארן

(א) נעכטען איז קיין לאדז געקומען א קא־מיסיע, וואס בעשטעהט פון די הערען סלאמי־קאווסקי און פאמארסקי, בכדי אויסצופארשען די סיבות פון דער שטייגערונג פון די פרייזען אויף באוועל־גארן, ווי אויך די שוועריגקייטען, וואס זענען ענטשטאנען אין שייכות דערמיט. פאר דער טעקסטיל אינדוסטריע, דער רעזולטאט פון דער אויספארשונג וועט צוגעשטעלט ווערען דעם האנ־דעלס מיניסטער אין ווארשא.

רויהער באוועל איפ'ן וועלט־מארק געפאלען
אויף לאדז האט עס אבער נישט קיין השפּעה

(אג) אלס מעהר עס דערנעהנטערט זיך דער טערמין, וועט עס פערעפענטליכט ווערען דער בעריכט פון לאנדווירטשאפטליכען דעפּארטאמענט אין וואשינגטאן, אלזא דעם 8 אויגוסט, אלץ נידריגער פאלען די באוועל־נאטירונגען אויף דער ניו־יארקער בערזע. בכדי זיך צו אריענטירען אין דער לאגע, האבען מיר זיך געוואנדט צו איינעם פון די היגע אגענטן פון באוועל־אגענטען, וועל־כער האט אונז ערקלערט פאלגענדעס:

די לעצטע ידיעות וואס קומען אן צו די היגע באוועל־אגענטען בעווייזען, אז דער באוועל שניט אין לויפענדען יאהר וועט זיין א סך העכער ווי אין פערגאנגענעם יאהר. די שאצונג פון באוועל, וואס וועט פערעפענטליכט ווערען דעם 8 אויגוסט וועט אלזא זיין א העכערע, ווי אין פער־גאנגענעם חודש. עס איז דעריבער נישט קיין וואונ־דער, וואס די בערזע רעאגירט אויף דעם. עס דארף בעטאנט ווערען, אז אין פערגלייך מיט די נאַ־טירונגען פון 31 יולי, זענען די נאטירונגען דעם 4 אויגוסט געפאלען אויף 24 פראצענט.

אויב עס האנדעלט זיך וועגען לאדזשער מארק פון רויהען באוועל, דארף בעטאנט ווערען, אז די איצטיגע נאטירונגען שפּילען נישט קיין שום ראלע צוליב די דעוויזען־בעגרענצונגען, ווי אויך קאנטינגענטען.

Dr. med.
HALTRECHT
ספעציעל־ארצט פאר הויט־, געשלעכטס קראנקהייטען און מענער־שוועכע
האט זיך איבערגעצויגען און נעמט אן
פּיעטריקאווער 161 טעל. 245-21
פון 11 פריה ביז 3 בייטאג און פון 7 ביז 9 אוונט
זונטאג פון 1—8 בייטאג.
פאר פרויען א בעזונדער וואַרטע־זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצא־פרייזען

טעאטער „ראזמאיטאשטשי” דיר. דוד צעלמייסטער
גאסטשפּילען פון
פּסח'קע בורשטיין
היינט, דאנערשטאג, 9.15 אוונט צו ביליגע פרייזן פון 54 גר. ביז 2 זל.
צום לעצטען מאל
„דער גאסען־זינגער”
מיט'ן אנטייל פון: באדיא קארעני און יעקב פישער
און א געקליבענעם אנסאמבל. דיר. דוד בייגעלמאן.
אכטונג! דאס טעאטער איז ספעציעל ווענטילירט.
מארגען, פרייטאג — פּרעמיערע! וואס?
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער. לייענט דעם מארגענדיגען אנאנס.

אפטייקען.
היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: סארנאווסקא־ראנצער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11־טער ליסטאפאד 15); מ. קארלין (פילסודסקיע־גא 54), ה. רעמבעלינסקי (אנדזשעא 28), י. כאנ־דזשינסקי (פּעטריקאווער 165), א. מילער (פּעטריקא־ווער 45), נ. אנטאנאיעוויטש (פאביאניצער 56).

זאמענהאף־גאס פערמאכט
פאר'ן ראד־פערקעהר

(א) צוליב די עפענטליכע ארבייטען, וואס ווערען איצט דורכגעפיהרט אויף זאמענהאף־גאס איז די דאזיגע גאס, אנהויבענדיג פון וואָל־טשאנסקא ביז פעטריקאווער אינגאנצען געשלאסען פאר'ן ראד־פערקעהר, אויף די קרייצונגען פון וואָלטשאנסקא און קאשטשושקי מיט דער זאמענ־האף־גאס קומט פאר דער פערקעהר נאר אויף איין זייט.

„פאן מיעטעק” האט פאסאנירט זיין שכנ'טע וועלכע איז געבליבען אהן נאז

(א) אין דארף גאָזאסאָלנאַ הינטער לאדז, איז דעם 5 מערץ ד.י. געקומען צו א קריגעריי צווישען א געוויסער יוזעפא קאוואלסקא און איינעם מיע טשיסלאוו סטאניסלאווסקי. די סיבה פון דער מחלוקה איז געווען, וואס סטאניסלאווסקי'ס הינט בעשלאגען דער קאוואלסקא'ס קינד.

פערשטעהט זיך, אז פון ווערטער צו מעשים איז נישט קיין גרויסער מהלך. אז ס'האט שוין געהאלטען ביים קריגען זיך, האט מען אינאיינ־צוגס זיך שוין געשלאגען אויך. סטאניסלאווסקי האט בעת־מעשה געכאפט א האק און „אפגעטשעשעט” די נאז ביי זיין געגנערין.

געוויס, אהן א נאז לעבט מען אויך, אבער די פרוי קאוואלסקא האט שוין פערלוירען די שעהנהייט. זי האט סטאניסלאווסקי'ן אנגעקלאגט אין געריכט און נעכטען איז פארגעקומען זיין פראצעס.

Dr. Zalcwasser
כירורג
CEGIELNIANA 19, tel. 125-27
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 1—2 מיטאג און פון 4—6.30 אוונט.

Dr. med. H. LUBICZ
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנקהייטען
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעלעפאן 141-32
עמפאנגס־שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אוונט

פאַרק העלענאָוו
טעל. 32-209.

שבת דעם 8-טען אויגוסט ד. י.
8.30 אָוונד קומט פאָר
א קאָנצערט
פון דער בעריהמטער רעציטאַטאָרקע
רחל האָלצער
אין איהר שלאַגער-פּראָגראַם.
איינגאַנג אין פּאַרק פון 2 אַ זייגער, וואו ס'וועט אויפטרעטען דער סימפאָנישער אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון ס. פּיעטרושקאַ.
בילעטען צו 80 גר. פערקויפט די קאַסע פון העלענאָוו. הנחה-בילעטען צו 54 גר. צו בעקומען אויטשל. אין קולטור-ליגע (זאַכאָדניאַ 68) נור ביז שבת 2 בייטאָג.

160.000 זל. אַלטע שאַדענס פון לאָדזער ק. ק. א.
ווערט איצט געדעקט דורך דער שטאָט-פערוואַלטונג
אַנ'אַלטע אויפ'ן נאָמען פון געג. דרעשער איז לאָדזער פּילסודסקי-פּאַרק

(א) אויף דער נעכטיגער זיצונג פון'ם קאָלעגיום פון דער שטאָט-פערוואַלטונג איז בעשטעטיגט געוואָרען דער בילאַנס ווי אויך די רעכנונגען פון די רווחים און היזקות פון דער שטאָטישער אָפּשפּאָרונגס-קאַסע (ק.ק.א.) עס איז אויך בעשטעטיגט געוואָרען דער פּלאַן פון דער דעקונג פון 160,000 זל. שאַדענס, וואָס עס האָט פּראָוואָצירט מיט 5 יאָהר צוריק דער דאַמאָלדיגער דירעקטאָר פון ק. ק. א.

דאַן איז בעשלאָסען געוואָרען צו קויפען א פּלאַץ אויף גלעמבאָקאַ-גאַס 6/8, כדי אויסצובויטערן די שול-געביידע אויפ'ן דערמאָנטען אַדרעס.

די שטאָט-פערוואַלטונג האָט אויך בעשלאָסען אָנצורופען די היפּט-אַלעע אינ'ם פאָלקס-פּאַרק א. נ. פון פּילסודסקי'ן אויף „פּאָלעשיע“ אויפ'ן נאָמען פון טראַגיש-אומגעקומענעם געג. אַרליטש-דרעשער.

פאַר די צוועקען פון די פאָלקס-שולען איז געבליבען צו דינגען די לאָקאַלען אויף זשגאַוואָסקאַ 26, 28 און 30 ווי אויך אויף טשערוואָנאַ 8.

יוד. פליישער מוזען זיך בעזאָרגען מיט האַנדווערקער-קאַרטען
וויכטיגע אויפקלערונג אין שייכות מיט די אויספיהר-תקנות צום שחיטה-געזעץ

ווי בעוואוסט, וועלען אין דער נאָהענטסטער צייט, אַריינגעהן אין קראַפט די אויספיהר-תקנות צום שחיטה-געזעץ. דאָס דאָזיגע געזעץ פיהרט צווישען אַנדערן, איין אויך דעם סיסטעם פון קאָנצעסיאָנירטען פלייש-האַנדעל. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט מאַכט דער פעראייניגטער קאָמיטעט פאַר די ענינים פון יודישער מלאכה אויפמערקזאַם אַלע פעראייניגטערעסירטע יודישע פליישער'ס, אַז בעמיהען זיך וועגען קאָנצעסיעס, וועלען קענען בלויז די ענינים, וואָס וועלען בעזיצען האַנדווערקער-קאַרטען. אַלע יודישע פליישערס, וועלכע בעזיצען נישט קיין האַנדווערקער-קאַרטען, מוזען זיך, אזוי אַרום, אין זייער אייגענעם אינטערעס, פעראַרגען מיט די געהעריגע קאַרטען, אַהן וועלכע זיי וועלען נישט האָבען קיין אויסזיכטען צו בעקומען א קאָנצעסיע.

דער פעראייניגטער קאָמיטעט פאַר די ענינים פון יודישער מלאכה און וואַרשע (ביעלאַ 8 ו 7), ווי אויך אַלע אָרטיגע קאָמיטעטען אויף דער פּראָווינץ, ערטיילען די פעראינטערעסירטע פליישערס אַלע נויטיגע אָנווייזונגען און אויפקלערונגען וועגען די געהעריגע פאָרמאַליטעטען. (יט“א)

*

א פערשויז, וועלכע דולדעט נישט „אַזעלכע זאַכן“...
אָפּקלאַנגען פון אַנ'אַוואַנטורע דעם 11. נאָוועמבער

(א) אין היגען קרייז-געריכט איז נעכטען פאָרגעקומען אַ פּראָצעס געגען דעם 23-יעהריגען טאַדעאוש מילטשאַרעק (שרודמיעסקאַ 32) וועלכער דינט איצט אין מיליטער.

אינ'ם טאָג פון דעם אומאָפּהענגיגקייטס-יום-טוב פון 11 נאָוועמבער 1935, ווען אַ פּרויען-אָפּטיילונג פון פּ. וו. האָט דורכגעפיהרט, האָט מילטשאַרעק דאָס נישט געקענט אויסהאַלטען. שטעהענדיג צווישען די צושויער אויפ'ן גאַס, האָט ער בקול-רם אויסגעשריגען אויף די מאַרשירענדע פרויען: וואָס אין דער קאָרט און האָט גערופען, זיי זאָלען אַרויס פון די רייהען, ווייל זיי זענען נישט ראוי צו מאַרשירען אונטער דעם פּוילישען ווייסען אָדלער. בכן זייער אָרט איז אונטער דער לאַמטער...

צווישען המון האָט מילטשאַרעק'ס אויפפיהרונג אַרויסגערופען אַ שטאַרקע אויפרעגונג. ער איז פערהאַלטען געוואָרען און איבערגעגעבען געוואָרען אין רשות פון דער פּאָליציי.

אין געריכט האָט דער תכשיט זיך פערענטפערט, אַז ער איז גאָר געווען שיכור, אַז ער האָט אַ שיכור'ען זכרון א.אַ.וו. ער איז פערמשפּט געוואָרען אויף 3 חדשים אַרעסט. דאָס אויספיהרען די שטראָף איז אָפּגעלעגט געוואָרען.

כאַראַקטעריסטישע אַנקלאַגע
געגען אַ גבאי פון אַ לאָדזער שוהל

(ז) דעם גבאי פון דער שוהל אויף נייזאַשעווסקאַ 18 משה נאַלדהערש איז אָנגעקלאָגט געוואָרען אין געריכט דערפאַר, ווייל ער האָט פאַר א דריטער פּערזאָן בעצייכענט א געוויסען וואָלף ביערוס אַלס „אַרעדאַוואָניק“, ביערוס האָט זיך געפיהלט געטראָפען. וואָס נאַלדהערש האָט איהם אָנגערופען „אַרענדאַוואָניק“.

נעכטען איז פאָרגעקומען דערדאָזיגער מערקווירדיגער פּראָצעס. נאַלדהערש האָט זיך נישט מודה געווען אין דער שולד, ערקלערענדיג, אַז ער האָט ביערוס'ן בלויז אויפמערקזאַם געמאַכט, אַז ער רעדט צו-דהויך בשעת-התפילה, דאָס געריכט האָט נישט איינגעפונען קיין שולד-בעווייזען און נאָלדהערשען בעפרייט פון יעדער שטראָף.

וויפיל און ווי וועלכע לענדער קאָן מען אַרויספיהרען געלד?

עס איז אַריין אין קראַפט די פעראָרדנונג וועגען געלד-פערקעהר מיט אויסלאַנד.

לויט דער פעראָרדנונג קאָן מען פאָהרענדיג קיין אויסלאַנד מיטנעהמען נאָר 200 זל. אַנשטאָט 500 זל., ווי ביז דעם 1-טען אויגוסט.

קיין דאַנציג קאָן מען אַרויספיהרען 500 זל. קיין יוגאָסלאַוויען—דינאַרען אין ווערט פון 950 זל. אַנשטאָט 750 זל. ווי ביז-איצט קיין בולגאַריען—לעוו'ן אין ווערט פון 500 זל. קיין אונגאַרן—פּענגעס אין ווערט פון 600 זל. אַנשטאָט 450 ווי ביז איצט.

אויסערדעם קאָן מען פאָהרענדיג קיין יוגאָסלאַוויען, בולגאַריען און אונגאַרן מיטנעהמען 50 זל. מוזמן אָהן אַ ספּעציעלער ערלויבניש, אויף אַרויספיהרען גרעסערע סומען איז נויטיג אַ ערלויבניש פון דער דעוויזען-קאָמיסיע.

Dr. Różaner
צוריקגעקעהרט

ערלויבנישען אויף שילדען
א ביטע, 3 סקיצען און 17 זל.

(—) אין שייכות מיט דער אַקציע צו פערשענערן די אויסערליכקייט פון דער שטאָט, מאַכט אויפמערקזאַם די בוי-אינספּעקציע, אַז נייע שילדען און עליבע רעקלאַמע - געגענשטאַנדען קענען צוגעפעסטיגט ווערען צו די הייזער נאָך א פריהערדיגער ערלויבניש. ערלויבנישען וועלען אַרויסגעגעבען ווערען לויט ביטעס מיט בייגעלעגטע 3 סקיצען (נישט קיין קלענער) פון די שילדען. די אָפּצאָהלונגען (צוזאַמען מיט דער ביטע) פאַר דער ערלויבניש בעטרעפען 17 זל.

אויך פאַר אַלטע הייזער, וואו עס זענען אָראָפּגענומען געוואָרען די שילדען, איז חל די פאָרשריפט וועגען אָפּגעבען אַ ביטע מיט 3 עקזעמפּלאַרען פון א סקיצע פון די שילדען. די שילדען טאָרען נישט זיין ברייטער ווי די געשעפטס-טירען.

צום יודישען וועלט-קאָנגרעס אין גענף

היינט פאָהרט אָפּ קיין גענף צום יודישען וועלט-קאָנגרעס דער פאָרזיצער פון דער לאָדזער עקזעקוטיווע ד"ר אריה טאַרטאַקאָווער. אַלס מיטגליד פון דער וועלט-עקזעקוטיווע פאַר'ן יודישען וועלט-קאָנגרעס, וועט זיך ד"ר טאַרטאַקאָווער אויך בעטייליגען אין די זיצונגען פון דער עקזעקוטיווע, וועלכע הויבען זיך אָן דעם 6-טען ד. ח.

דאָס לאָדזער ביוראָ פאַר'ן יודישען וועלט-קאָנגרעס וועט שטעהן מיט ד"ר טאַרטאַקאָווער אין ענגען קאָנטאַקט און וועט מיטטיילען דער לאָדזער יודישער געזעלשאַפט, דורך דער פערמיטלונג פון דער לאָדזער יודישער פּרעסע, דעם פערלויף פון יודישען וועלט-קאָנגרעס און זיינע בעשלוסען.

פערזענליכעס

(א) פּרעז. גאָדלעווסקי איז אַמטליך אַרויסגעפאָהרען קיין וואַרשאַ, ביז פרייטאָג דעם 7. ד. ח. וועט איהם פערטרעטען וויצע-פּרעזידענט לוקאָמסקי.

שטאָט-טעאַטער שרודמיעסקאַ 15 טעלעפאָן 101-16
צוליב דעם גרויסען ערפאָלג, ווערען די פאָרשטעלונגען פערלענגערט נאָך אויף עטליכע טעג.
היינט, דאָנערשטאָג, 9.15 אָוונט
אידא קאַמינסקא
מיט איהר געקליבענעם אַנסאַמבל
„מאַדאַם X“
יעדער מוז דאָס זעהן!
איילט אייך צו די לעצטע פאָרשטעלונגען,
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון שטאָט-טעאַטער

ר. איזראַעל

אויסגעלייטערטע נשמות
סענסאַציאָנעל שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

92

געוויס האָט ראַווסקי געהאַט דאָס רעכט אַזוי צו טראַכטען, ווי אַזוי האָט ער זיך געקענט פאָרשטעלען אַז דוד זאָל זיך בעגעגענען מיט זיין סאָניע.

זיי האָבען געלעבט גליקליך און צופרידען, זייער צופרידענהייט איז נאָך געווען גרעסער דערמיט וואָס זיי וואוינען אין ארץ-ישראל און זייערע קינדער וועלען דאָ אויפוואַקסען פאַר גוטע און עהרליכע מענשען און יודען.

יעדען פאַרנאַכט איז סאָניע שוין געווען אין די אָרגאַניזאַציעס, אין וועלכע זי האָט געאַרבייט, אומעטום האָט זי געהאַט איהר אָרט, אומעטום האָט זי אַריינגעבראַכט עפּעס נייעס, עפּעס פרישערעס וואָס האָט געגעבען אַ שטויס צו נייער אַרבייט.

דעם היינטיגען טאָג איז סאָניע געווען אין דער ספּעציעלער שול פאַר יעניג-ענטוויקעלטע קינדער. דאָס איז געווען אַ שול נישט בלויז פאַר יודישע קינדער פערקעהרט — אין דער דאָזיגער שול האָט זיך געפינען דער גרעסטער פּראָצענט אַראַבּישע קינדער, זי איז אָבער אויסגעהאַלטען געוואָרען בלויז דורך יודען, סאָניע האָט אין דער דאָזיגער אינסטיטוציע זעהר גערן געאַרבייט, זי האָט איבערגעגעבען די פערוואַהרלאָזטע קינדער פיל פון איהר אייגענע וואַרימקייט און ליבע און דעריבער האָבען אויך די קינדער זעהר גערן געזעהן ווען סאָניע איז געקומען אין דער שול.

היינט האָט מען אין דער שול ספּעציעל געפייערט אויך אויסגעצירט, ס'איז קענטיג געווען אַז מ'גרייט זיך צו עפּעס א ספּעציעלער פייערונג, און ווירקליך איז אַזוי געווען, די שול האָט זיך געגרייט אויפצונעהמען אַ חשובן גאַסט, וועלכער האָט אַנגעזאָגט זיין וויזיט אין דער שול, דאָס איז געווען איינער פון די רייכסטע אונגעזעהנסטע און געבילדעטסטע יודען אין עגיפּטען, אין מצרים האָט ער געגרינדעט אַ נעץ פון שולען פאַר יעניג-ענטוויקעלטע קינדער, וועלכע זענען געוואָרען אַ מוסטער פאַר'ן גאַנצען מזרח. א חוץ דעם האָט דער דאָזיגער עגיפּטישער יוד געשמט מיט זיינע גרויסע נדבות, בעזונדערס פאַר ציוניסטישע צוועקען. אין די געזעלשאַפטליכע קרייזען פון ארץ ישראל האָט מען זיך געגרייט מקבל פנים צו זיין דעם גאַסט, בעזונדערס האָט מען אויף איהם געוואַרט אין די אינסטיטוציעס, אין וועלכע ער האָט צוגעזאָגט צו קומען און בעזוכען. סאָניע האָט פיל געהערט וועגען דעם דאָזיגען יודען, וועלכער האָט געזאָלט זיין פערהעלטניסמעסיג יונג און נישט איינמאָל, ווען איהר שול, האָט זיך געפינען אין א שווערער פינאַנציעלער לאַגע האָט זי זיך שריפטליך געווענדעט צו איהם, איבערשיקענדיג א בעריכט פון דער טעטיגקייט, און געבעטען הילף, דער נדבן האָט קיינמאָל נישט אָפּגעזאָגט און האָט שטענדיג צוגעשיקט זיין שעהנע נדבה. דעריבער האָט זיך די דאָזיגע שול באַך מעה געגרייט אויפצונעהמען דעם יוד, וועלכען נישט קענענדיג די שול האָט זי געשטיצט מיט וואָס ער האָט באַר געקענט.

אויף צומאָרגענס אינדערפריה איז אין דער שול טאַקע געקומען דער עגיפּטישער יוד, וועלכען מ'האָט גערופען פאַביאַן ראַסי, דאָס איז אַנ'עכט עגיפּטישער נאָמען און אַלע זענען געווען איבערצייגט, אַז דאָס איז אַ געבוירענער מצרימער יוד, פאַר אַזעלכען האָט מען איהם אומעטום געהאַלטען און ראַסי האָט אַפילו דאָס נישט געפּרובט אָפּצולייקענען.

דעם גאַסט האָבען ביים אַריינגאַנג אין דער שול אויפגענומען און בעגריסט די מיטגלידער פון דער שול-פערוואַלטונג. ווי נאָר פאַביאַן ראַסי האָט איבערגעטרעטען די שוועל פון דער שול, איז סאָניע בלייך געוואָרען, די קניען האָבען זיך ביי איהר איינגעבויגען און זי האָט געמוזט אַרויסגעהען אין א צווייטען צימער, די בעגריסונגס-רעדע, וועלכע ס'האָט געדאַרפט האַלטען סאָניע איז געהאַלטען געוואָרען דורך א צווייטען פערוואַלטונגס-מיטגליד.

— — — — — — — — — —

מיט עטליכע שעה שפּעטער איז פאַביאַן ראַסי געזעסען ביי סאָניען אין שטוב, זיי זענען געווען אַליין.

— איך האָב געהאַט דעם איינדרוק, אַז איהר האָט מיך היינט אין דער שולע באַלד דערקענט.

— יאָ, איך האָב אייך דערקענט, איהר האָט זיך זייט די 10 יאָהר אויפ'ן פנים גאָרנישט געענדערט.

— און איך האָב אייך אויך דערקענט, הגם איך בין געווען צוגעגרייט אייך צו טרעפען אין דער שול. איך האָב געוואוסט, אַז איהר אַרבייט אין דער דאָזיגער אינסטיטוציע, שוין פון לאַנג געוואוסט, איך האָב געוואוסט, אַז די אַלע בריף, וועלכע איך האָב בעקומען פון דער אינסטיטוציע וועגען הילף זענען געווען געשריבען פון אייך.

— און איך האָב נישט געוואוסט, אַז איהר זענט דאָס פישעל דעם רבס. פון וואַנען האָב איך דאָס געזאָלט וויסען? כ'האָב דאָך מיר נישט געקענט פאָרשטעלען, אַז פישעל דעם רבס איז געוואָרען פאַביאַן ראַסי, א גרויסער גביר און וואוינט אין עגיפּטען.

— און דאָך איז עס אַזוי, איך וועל אייך נאָר בקיצור דערצעהלען וואָס מיט מיר איז געשעהן, איהר געדענקט געוויס, אַז איך בין אין א שעהנעם פריהמאָרגען פערשוואונדען געוואָרען פון שטעטעל, דאָס בין איך אַוועק מיט א גרויסען רבין, וועלכער איז דעמאָלט אַלס אורח געקומען אין בית-המדרש אַריין, איך האָב געזאָלט זיין נע-ונד אַזוי ווי ער איז דעמאָלט געווען, מיין פאָטער האָט מיר דאָס ערלויבט, ווייל ער האָט געהאַלטען פון דעם רבין און האָט גערעכענט, אַז פון מיר וועט ווערען פונקט אַזאַ רבי. איינס וויל איך אייך שוין זאָגען, אַז מיין וואַנדערונג האָב איך אָנגעהויבען צוליב אייך, סאָניע, איך בין נישט מעהר קיין יונגעל און קען אייך שוין איצט זאָגען, איך בין געווען פערליבט אין אייך, שטערבליך פערליבט און וויסענדיג, אַז מיין חלום קען קיינמאָל נישט פערווירקליכט ווערען בין איך אַוועק אין דער וועלט, כדי צו פערגעסען מיין גאַנצע, קורצע, אָבער שווערע און טרויעריגע פערגאַנגענהייט.

סאָניע האָט אַראָפּגעלאָזען די אויגען און גאָר נישט געענטפערט, לאָזענדיג פישלען ווייטער רעדען.

א האַלב יאָהר האָב איך אַזוי געוואַנדערט מיט דעם רבין ר' שלמה, איך האָב זיך אָבער דערצו נישט געקענט צוגעוואוינען, מיך האָט געריסען צו פרייהייט צו ליכט און צום לעבען, און דאָ האָב איך געהאַט תפיסה, פינסטערניש און טויט, ביז כ'האָב נישט אויסגעהאַלטען און ווען דער רבי ר' שלמה איז נאָך געשלאָפען אין בית-המדרש בין איך אַרויס און אַוועק קיין וואַרשע צופוס, אין וואַרשע האָב איך זיך בעקענט מיט אַנ'עגיפּטישען יודען, וועלכע איך בין אַזוי געפעלען געוואָרען, אַז ער האָט מיך מיטגענומען מיט זיך, איך וועל אייך נישט דערצעהלען ווי אַזוי דאָס איז געשעהן, וואָס איך בין אַזוי רייך, שנעל רייך געוואָרען, א פאַקט איז אָבער, אַז ס'איז אַזוי. ווען איך האָב זיך געוועגדעט אין שטעטעל וועגען מיין פאָטער, האָב איך זיך דערוואוסט אַז דער אומגליקליכער לעבט נישט מעהר, דאָס איז אַלץ וואָס איהר קענט זיך פון מיר דערוויסען.

נאָכדעם ווי פישעל האָט דאָס דערצעהלט האָט ער זיך אויפגעהויבען פון זיין אָרט, צוגעגאַנגען צו סאָניען און איהר אַרומגענומען, סאָניע האָט נישט פּראָטעסטירט, ער האָט זיך צוגעבויגען מיט זיינע ליפּען צו איהר און אויפגעפּרעסט אַ הייסען קוש...

מעהר וועט איהר מיך, פערשטעהט זיך, שוין נישט זעהן, האָט פישעל געזאָגט, איך וועל נאָר פון דער ווייטענס אָבסערווירען אייער לעבען, נאָך איידער סאָניע האָט בעוויזען צו ענטפערן איז פישעל אַוועק.

(סוף)

דער אמת וועגען ארץ־ישראל
רעפֿעראַט פֿון יצחק גרינבוים אין פֿילהאַרמאָניע

(סוף)

פֿערשידענע דעמאַגאָגען און אומפּעראַנטוואָרטליכע מענשען רעדען וועגען פּחדנות פֿון ישוב און זיין שוצלאָזיגקייט. דער ישוב האָט אַרויסגעוויזן די גרעסטע גבורה, אָפּשטויסען אָנפֿאַלען, נישט צו דערלאָזען צו אַן׳איבעררייס פֿון דער קאָמוניקאַציע, און דערביי נישט לאָזען זיך פּראָוואָצירען צו געגענאָנפֿאַלען. אָט דאָס הייסט העלדישקייט.

די זעלבע דעמאַגאָגען זאָגען, אַז מיר האָבן געדאַרפֿט איבערנעהמען די פֿערטיידיגונג פֿון ישוב אין אונזערע הענד און נישט איבערלאָזען עס פֿאַר דעם ענגלישען מיליטער. אָבער דאָס איז דאָך שפּעטערליך. צי וואָלט די רעגירונג דערלאָזט זיך אַרויסנעהמען פֿון די הענד איינעם פֿון איהרע וויכטיגסטע מאַכט־אַטריבוטן? שליסליך קעמפֿן דאָך די ענגלישע זעלנער נישט נאָר פֿאַר אונז. ענגלאַנד האָט זעהר וויכטיגע אינטערעסען אין א״י.

עס איז אַן׳אומזין פֿאָרצוואַרפֿען דעם ישוב זיין רוה. צי האָבן מיר געדאַרפֿט ענטפֿערן מיט מאָרד אויף מאָרד? מיט אונטערצינדען אויף אונטערצינדען. מיר זענען שטאָלץ דערפֿון, אַז אַניראַבער קען זיך רוהיג געהען איבער די תּל־אביב׳ער גאַסען.

מאַכען מיר היינט

אַ בילאַנס פֿון די געשעהענישען

קענען מיר זאָגען, אַז מיר זענען אַרויס נאָך שטאַרקער, טראָץ די גרויסע פֿערלוסטען אין מענשען און אין דער ווירטשאַפֿט. עס שטעהען אָבער פֿאַר אונז געפֿאַהרען, וועלכע מוזען אָפּגעשטויסן ווערן. די ערשטע געפֿאַהר איז ד

קעניגליכע קאָמיסיע

וועלכע דאַרף אָפּפֿאָהרען קיין ארץ־ישראל, ווען עס וועט זיך דאָרט בערוהיגען. אָבער ווי אַזוי וועט זיך בערוהיגען? דער שטרייק פֿערציהט זיך, דער טעראָר און אויפֿרעגונג צווישען די אַראַבער שטייגען. און די פֿיהרער האָבן מורא איבערצורייסען דעם שטרייק, ווייל זיי האָבן דאָך נאָך גאָרנישט געקריגט. איז געקומען אין ענגלאַנד דער געדאַנק, צו געבען די אַראַבישע פֿיהרער אַ „האָנאָרזען" אויסגאַנג פֿון דער סיטואַציע, דורך אָפּשטעלען די עליה ביז צום אָנקומען פֿון דער קעניגליכער קאָמיסיע. מיר האָבן זיך געגענגעשטעלט. מען האָט אונז אַפֿילו געוואָלט מסביר זיין, אַז דאַרפֿען מאַכען אַ שעהנעם זשעסט און מסכים זיין דערויף. אָבער מיר ווילען אַזאַ זשעסט נישט מאַכען, ווייל דאָס וואָלט שוין בעאיינפֿלוסט די קאָמיסיע געגען אונזערע פֿאָדערונגען.

אין ד

ענגלישע פּאָליטישע קרייזען

ווייסט מען גוט, אַז די אַראַבישע עקאָנאָמישע טענות זענען נישט ריכטיג. מען ווייסט גוט, אַז אַראַבער ווערן נישט אַרויסגעשטויסן. פֿערקעהרט, עס גיהט אַן אַראַבישע עמיגראַציע קיין א״י. די לוינען וואַקסען, אַרבייטס־פּלעצער פֿערמעהרען זיך, דאָס ווייסט מען. מען הערט זיך אָבער צו, צו די אַראַבישע טענות, אַז יודען ווילען ענדערן דעם כאַראַקטער פֿון לאַנד, שאַפֿען אַ יודישע מערהייט, פֿערוואַנדלען פּאַלעסטינע אין ארץ־ישראל. אין דעם ווייל מען די אַראַבער בערוהיגען. פֿריהער האָט מען בעגרעניצט די יודישע עליה צו דער אויפֿנאַהמס־פֿעהיגקייט פֿון לאַנד. איצט וועט מען וועלען בעגרעניצען די עליה צו דער פּאָליטישער אויפֿנאַהמס־פֿעהיגקייט; בעשטימען אַ געוויסן פּראָצענט־מאַקסימום, וועלכען די יודען דאַרפֿען קיינמאָל אין א״י נישט איבערשרייטען. אָבער מיר וועלען אויף דעם נישט איינשטימען.

יעדע בעגרעניצונג פֿון דער עליה איז אַ אַטענטאַט אויף די רעכט פֿון די יודען אין גלות און פֿאַר זיי קעמפֿען מיר. מיר האָבן אָבער אויך טענות צום גלות. אייער אַקטיוויטעט איז צו קליין

אין אַנהויב פֿון די געשעהענישען האָבען מיר אָפּגעוואָרפֿען אייער הילף. מיר האָבן זיך געפֿיהלט גענוג פֿעסט. היינט מוזען מיר אָבער פֿאָדערן פֿון אייך די הילף, כדי אויפֿצושטעלען די צעשטערטע ווירטשאַפֿטען. אויך פּאָליטיש זענט איהר נישט גענוג אַקטיוו. נאָך די געשעהענישען אין יאָהר 1929 האָבן די פּראָטעסטען פֿון גלות געהאַט אַ שטאַרקע ווירקונג. אויך היינט וועלען זיי מוזען ווירקען. לאָזט נישט איבער דעם פֿראָנט נאָר פֿאַר די ארץ־ישראל׳דיגע יודען.

מיר קעמפֿען פֿאַר דער בעפֿרייאונג פֿון גאַנצען יודישען פֿאָלק

אין דער גאַנצער וועלט געהט אַ קאַמף פֿאַר אַרבייטס־פּלעצער. אין פּוילען האָט מען פֿון סטראַגאַן געמאַכט כמעט אַ נאַציאָנאַל הייליגטום. מיט 50 יאָהר צוריק האָט באָלעסלאַוו פּרוס אין זיין „לאַלקאַ" געפּרובט רעהאַביליטירען דעם סוחר. היינט האָט מען שוין אין פּוילען אויפֿגעהויבען דעם פּראַכטיגען סטראַגאַן צו אַ הויך.

די פּוילישע און אַ טייל יודישע פּרעסע האָט זיך אָנגעכאַפּט אין מיינע ווערטער, וועלכע איך האָב געזאָגט אין וואַרשע. און

מיך פֿערשריגען פֿאַר אַנ׳אַנטיסעמיט

איך האַלט, אַז עקאָנאָמישע פּראָצעסען האָבען געברענגט דערצו, אַז אַ צאָהל יודען ווערט אין פּוילען איבערפֿליסיג און מוז אויסוואַנדערן. ווען איך בין געווען אין פּוילען און איך בין געשטאַנען אויפֿ׳ן פֿראָנט פֿון פֿערטיידיגען די יודישע רעכט, האָב איך געהאַט די זעלבע איבערצייגונג. ווען איך וואָלט היינט געאַרבייט אין פּוילען, נישט אין סיים, ווייל איך וואָלט זיך נישט אַראָפּגענידריגט באַמינירט צו ווערען אין סיים, וואָלט איך גערעדט דאָס זעלבע. עס איז אַן׳אומזין צו זאָגען, אַז צווישען די פּוילישע יודען איז נישט פֿערהאַן קיין עמיגראַציע־נויט.

קיינער זאָגט נישט, אַז אַלע יודען ווילען עמיגרירען פֿון פּוילען. אַ גרעסערער, אָדער קלענערער טייל וועט דאָ בלייבען און מיר קעמפֿען פֿאַר זיין גלייכבערעכטיגונג.

דער קאַמף פֿאַר רעכט געגען אַלע רדיפֿות וועט קיינמאָל נישט אָפּגעשטעלט ווערען

די ענדעקעס אין פּוילען האָבען געכאַפּט אין מיינע ווערטער אַ פֿעטען ביסען. זיי ווילען אין מיינע ווערטער געפֿינען אַ בעשטעטיגונג פֿון זייערע באַרבאַרישקייטען. אָבער קיין שום עקאָנאָמישער פּראָצעס קען דאָך נישט בערעכטיגען קיין פּשיטיק און מינסק, פֿון וועלכען די ענדעקעס ווילען פּאָליטיש פּראָפֿיטירען.

אין פּוילישע צייטונג האָט דערמאָהנט מיין בעקאַנטען אויסרוף

וועגען ווילנא

אין פּוילישען סיים (אין דער צייט ווען ווילנאַ׳ס אָנגעהעריגקייט צו פּוילען איז נאָך נישט געווען קלאָר, איז אין סיים אָנגענומען געוואָרען אַן׳אַנטיסעמיטיש געזעץ. גרינבוים האָט דעמאָלט אויסגערופֿען: אין דעם מאָמענט האָט איהר פֿערלוירען ווילנאַ! רעד.) איך האָב נישט חרטה אויף דעם אויסרוף. אין מאָמענט, ווען עס ווענט זיך דער גורל פֿון אַ פּראָווינץ מיט אַ גרויסער יודישער בעפֿעלקערונג, איז די בעציהונג פֿון די יודען צו דער מלוכה אָפּהענגיג פֿון דעם, ווי־אַזוי מען בעציהט זיך צו זיי. ווען מען האָט אין סיים אָנגענומען אַנ׳אַנטיסעמיטיש געזעץ, האָבען די יודען געמוזט פֿערלירען זייער צוטרוי צו דער מלוכה.

אונזער קאַמף אין ארץ־ישראל געהט שוין היינט אויפֿ׳ן גאַנצען. די אַראַבער שטעלען אַלץ אויפֿ׳ן שפּיץ מעסער. זיי פֿאָדערן פֿון דער רעגירונג אַ גאַראַנטיע, אַז א״י זאָל קיינמאָל נישט ווערען קיין יודיש לאַנד. מיר קענען העכסטענס איינגעהן אויף איינעם, אַז די רעגירונג זאָל אונז קיין גאַראַנטיעס נישט געבען, נאָר איבערלאָזען אַלץ דעם פֿרייען שפּיל פֿון כּחות. אונזער אָנשטרענגונג און אונזער איניציאַטיוו. דאָס לעבען אַליין וועט שוין שאַפֿען די יודישע נאַציאָנאַלע היים.

אונזער קאַמף געהט אָן נישט בלויז אונז, נאָר אויך די גאַנצע וועלט. מיר ווילען נישט בלויז בעפֿרייען די יודען פֿון גלות. נאָר אויך בעפֿרייען די וועלט פֿון שנאה צו די יודען, פֿון דעם פֿינסטערן, רעאַקציאָנערען כח פֿון אַנטיסעמיטיזם, וועלכער שטערט יעדען פֿאָרטשריט און בעפֿרייאונגס־קאַמף פֿון אַ לאַנד. אַנשטאַט די קאַמפֿען פֿאַר דער בעפֿרייאונג פֿון פֿאָלק, ווי אין רוסלאַנד אָדער שפּאַניען, ווייל מען זיך טיילען מיט׳ן יודישען פֿערמעגען. די גאַנצע פֿאָרטגעשריטענע, פֿרייהייט־ליבענדע וועלט, דאַרף אונז צוהעלפֿען אין אונזער שווערער מיה.

* * *

נאָכ׳ן רעפֿעראַט איז פֿאָרגעקומען אַ צוזאַמענטרעף פֿון יצחק גרינבוים מיט די לאָדזער ציוניסטישע עסקנים אין דער פֿאָרם פֿון אַ גלעזעל טיי, אונטער׳ן פֿאָרזיץ פֿון ה׳ לייזער לעזין.

אויף די געשעלטע פֿראַגען פֿון די ה״ה בזשע זשינסקי, גייזלער, שאַליט, גאָלדין, גאָליבטער, ב. צ. גרינבוים און ראַבין, האָט גרינבוים געגעבען אַנ׳אויספֿיהרליכען ענטפֿער און אַ צוויי־שעה׳דיגען רעפֿעראַט, אַנאַליזירענדיג גענוי די אַלגעמיין־פּאָליטישע לאַגע, די יודיש־אַראַבישע, יודיש־ענגלישע און ענגליש־אַראַבישע בעציהונגען, די קאָמפּליצירטע וועגען פֿון דער בריטישער אַדמיניסטראַציע א. אַז. וו.

דאָס שלוס־וואָרט האָט געהאַלטען ה׳ לימאַן.

אָקופּאַציע־שטרייק
אין עקספּעדיציע־פֿירמע סאַבאַל, פּיעטריקאָווער 6

צוליב דעם וואָס דאָס עקספּעדיציע־הויז סאַבאַל פּעטריקאָווער 6 האָט פֿערגרעסערט דעם פֿער־נעהם פֿון דער אונטערנעהמונג מיט גרינדען נייע אָפּטיילונגען אין קאָוועל, לוצק, ראָוונא און בריסק, וואוהין ס׳ווערען געשיקט סחורות מיט אויטאָס נישט געפּאַקטערהייט, זענען די פּאַקערס געבליבען אָהן אַרבייט און דעריבער האָבען די פּאַקערס ערקלעהרט אַנ׳אָקופּאַציע־שטרייק, פֿון נעכטען אָן פֿער־לאָזען נישט די פּאַקערס דעם לאָקאַל פֿון דער דערמאָהנטער פֿירמע.

שטרייק פֿון די הענטשקע־אַרבייטער

דער שטרייק פֿון די הענטשקע־אַרבייטער, וואָס דויערט שוין קנאַפּע צוויי וואָכען האַלט ווייטער. צום שטרייק זענען צוגעצויגען געוואָרען אויך די אַרבייטער פֿון דער פּראָווינץ ווי זד.־וואָליאַ, קוטנאָ, אַנדזשעיעוו, פּשיסכע, ראַדאָשיק א. אַנד. צוזאַמען שטרייקען בערך 3,500 אַרבייטער.

אויף דער לעצטער קאָנפֿערענץ האָבען די פֿאַבריקאַנטען פֿאַרגעלייגט, אַז זיי אַנערקענען די פֿאָדערונג וועגען צונעמען און אָפּזאָגען אַרבייטער דורכ׳ן פֿעראיין און אַ לוין־הוספה פֿון אַנ׳ערך 20—25 פּראָצענט, די איבעריגע פֿאָדערונגען האָבען זיי אָפּגעוואָרפֿען.

אַלס ענטפֿער דערויף, האָבען די אַרבייטער איינשטימיג בעשלאָסען דעם שטרייק ווייטער פֿאָרט צוזעצען.

אין דער וואַטע־אינדוסטריע
אַ קאָלעקטיווער אָפּמאַך

(א) נעכטען איז אין אַרבייטס־אינספּעקטאָראַט אונטערגעשריבען געוואָרען אַ קאָלעקטיווער אָפּמאַך צווישען די וואַטע־פֿאַבריקאַנטען און די אַרבייטער אין דער לאָדזשער אינדוסטריע.

טראַגעדיע פֿון אַ פּראָווינצער סוחר

(ז) דעם זדונסקאַ־וואָליער סוחר אברהם וואָלקאָוויטש איז נעכטען בייטאָג, פֿאָהרענדיג אויף אַ דראָשקע צום קאַלישער וואָקזאַל פּלוצלינג נישט־גוט געוואָרען. וואָלקאָוויטש׳ס צושטאַנד איז געווען אַזאַ שווערער, אַז מיט דערזעלבער דראָשקע איז ער אָפּגעפֿיהרט געוואָרען צו דער פּריוואַטע מעדיצינישער פּאָגאָטאָוויע. אָבער אין דער פּריוואַטער פּאָגאָטאָוויע האָט מען וואָלקאָוויטש׳ן נישט געקענט דערמונטערן, צוליב וואָס מען האָט איהם געמוזט אָפּפֿיהרען אין פּאָזנאַנסקי׳ס שפּיטאָל.

ס׳שטעלט זיך אַרויס, אַז וואָלקאָוויטש האָט געמאַכט זעהר שלעכטע געשעפֿטען, אין משך פֿון נאָר אַ קורצער צייט האָט ער גע׳פּטר׳ט דעם גאַנצען נדן, צו וואָס ער האָט זיך שטאַרק גענומען צום האַרצען, און ער איז קראַנק געוואָרען.

וועמענס זענען די לייכטערס?
אָפּצונעמען זאַכען, איבערגעלאָזענע אויף די הינטערשטאַטישע טראַמווייען

(א) אויף די לאָדזער צופֿאָהר־טראַמוואַיען האָבען צוטראָגענע פּאַסאַזשירען איבערגעלאָזט פֿאָלגענדע זאַכען: 4 דאַמען־שירעמס, 2 פּאָר דאַמען־הענדשקעס, אַ קינדער־מענטעלע, 8 קאַפּעלושען, אַ וואָלען טיכעל, אַ דאַמען־טאַש מיט געלד, אַ טעקע, אַ בערעט אַ טאַשען־בייטעלע מיט געלד, אַ קישעלע, אַנ׳איבעריגע פֿעדער, אַ פּאָרטרעט, אַ פּאָר הויזען, אַ וועסט, אַ מענער־העמד, אַ קויש א. אַ.

די געגענשטאַנדען זענען אָפּצונעמען אויף דער טראַמוואַי־סטאַציע אין העלענובעק.

אויף דער סטאַציע קאָנסטאַנטין זענען אָפּצונעמען: אַ קינדער־טאָרבע און 2 פּאָר שקאַרפּעטען.

אויף דער סטאַציע כאָטשאַנאָוויצע איז אָפּצונעמען: 4 מענער־קאַפּעלושען, אַ מענער־העמד, בינאָקלען מיט פּוטעראַל, מעסט־טאַשמע, אַ פּאָר ברילען, אַ זייגער־קייטעלע, אַ פּאַפּיראָסען־טאַש, אַ דאַמען־מאַנטעל, דאַמען־הענטשקעס, דאַמען־שטאַף, אַ סוועטער, 2 ליוכטערס, אַ סידור׳ל, אַ פּרימוס־מאַשינקע, אַ טעקע, אַ שלאַפֿראָק, פּאַנטאָפֿעל א. אַז. וו.

עלעקטריפֿיקאַציע פֿון לאָדזער קרייז ווערט רעאַליזירט

אין „דזשענניק וואָיעוואָדזקי" פֿון 1 יולי 1936 איז אָפּגעדרוקט דער סטאַטוט פֿון צווישען־קאָמונאַלען עלעקטרישען פֿערבאַנד פֿאַרן לאָדזער קרייז „זעמפּאָל", וועלכער איז בעשטעטיגט געוואָרען דורכן ה׳ וואָיעוואָדע.

דער ראַיאָנער פֿערבאַנד איז אַרויסגעטרעטען צום האַנדעלס און אינדוסטריע־מיניסטעריום מיט אַ ביטע וועגען בעקומען די רעגירונגס־קאָנצעסיע אויפֿן רעכט צו עלעקטריפֿיצירען 10 פּאָוויאַטען פֿון דער לאָדזער וואָיעוואָדשאַפֿט.

אויפֿן געביט פֿון די דאָזיגע פּאָוויאַטען בעזיצען מיר עטליכע גרויסע עלעקטראָוניעס ווי: די לאָדזער, קאַלישער און זגערזשער. אויסער די דאָזיגע גרויסע עלעקטראָוניעס געפֿינען זיך אויף דעם דערמאָהנטען געביט איבער 20 קאָמונאַלע אַנשטאַלטען וואָס דינען צו פֿערזאָרגען מיט עלעקטרי די גרעסערע שטעט. דאָס זענען עלעקטראָוניעס וואָס פּראָדוצירען אַמיסטען אַ סטאַבילען שטראָם און האָבען אַ ריין לאָקאַלען כאַראַקטער. פֿיל שטעטלעך און ישובים קריגען אויך פֿון שטראָם, וועלכער ווערט צוגעשטעלט דורך פּריוואַטע מיהלען, טאַרטאַקען אָדער אינדוסטריע־אַנשטאַלטען. די ווירטשאַפֿט פֿון די דאָזיגע קליינע אַנשטאַלטען שטעלען זיך פֿאָר זעהר אומגינסטיג: זיי זענען שלעכט אָרגאַניזירט, נישט טעכנישע ערפֿאָהרענע געפֿיהרט און האָבען שוואַכע פֿינאַנציעלע יסודות, די דאָזיגע אונטערנעהמונגען וועלכע האָבען אַ זעהר קליינעם פּראָפֿיט געפֿינען זיך שטענדיג אין אַ שווערער לאַגע.

אויסער די דערמאָהנטע עלעקטראָוניעס זענען נאָך טעטיג אויף דעם געביט גרויסע פֿאַבריקס־עלעקטראָוניעס ווי די „ווידזעווער מאַנופֿאַקטור", י. ק. פּאָזנאַנסקי, גאַרבלין, בוך און וועגנער, טאָמאַשאָווער זייד־פֿאַבריק א. אַ.

גטעהמענדיג אין אַכט, אַז די עקספּלואַטאַציע פֿון די מאַשינען פֿון די דערמאָהנטע עלעקטראָוניעס איז אַ נישט גרויסע און שטייגט נישט איבער 20 פּראָצ. דעריבער וואָלט מען געקאָנט פֿערהעכערן זייער פּראָדוקציע אויף דאָפּעלט אָהן צו פֿערשטאַרקען זייער אינסטאַלאַציע קראַפֿט און די ענערגיע איבערשיקען צו קליינע עלעקטראָוניעס פֿון לאָקאַלען כאַראַקטער.

די קאָנצעפּציע פֿון פֿערבאַנד בעשטעהט אַלזאָ דערין, אַז מ׳זאָל אויסנוצען די עקזיסטירענדע מעגליכקייטען צו פֿערגרעסערן די פּראָדוקציע פֿון די גרויסע עלעקטראָוניעס, וועלכע זענען טעטיג אין דער וואָיעוואָדשאַפֿט, ווי אויך פֿון די, וואָס ליגען אויסער די גרעניצען פֿון דער וואָיעוואָדשאַפֿט, כדי אַדורכצופֿיהרען אַ ראַציאָנאַלע עלעקטריפֿיקאַציע פֿון גאַנצען קרייז, כדי דאָס דערמאָנטע צו רעאַליזירען פּראָיעקטירט דער פֿערבאַנד אַדורכצופֿיהרען אויפֿן געביט פֿון לאָדזער קרייז אַ פֿערמיטלונגס־נעץ וואָס זאָל בעשטעהען פֿון בעזונדערע עלעקטרישע ליניעס מיט אַ קראַפֿט פֿון 30 קוו. וועלכע וואָלטען פֿעראיניגט די גרויסע שטעט און אינדוסטריע צענטרען.

די עלעקטרישע ענערגיע פֿאַר „זעמפּאָל" וועט גענומען ווערען פֿון די עקזיסטירענדע עלעקטראָוניעס און פֿון די פֿאַבריקס־עלעקטראָוניעס.

די הויפּט־ליניעס פֿון הויך־שטראָם וועלען אויף דעם אופֿן אַדורכגעפֿיהרט ווערען, אַז זיי זאָלען פֿעראיניגען אַלע קרייז־עלעקטראָוניעס וואָס געפֿינען זיך אויפֿן געביט פֿון דער קאָנצעסיע.

דאָס צושטעלען ענערגיע פֿאַר דער קרייזנעץ פֿון „זעמפּאָל" וועט זיין זעהר גינסטיג פֿאַר די גרויסע עלעקטראָוניעס, ווייל דאָס וועט זיי געבען די מעגליכקייט אויסצונוצען די קראַפֿט פֿון זייערע איינאָרדנונגען און מאַשינען, וועלכע ווערען ביז איצט נישט אויסגענוצט, אַ חוץ דעם וועלען זיי מעהר נישט האָרפֿען צו אינוועסטירען קיין רעזערוו־מאַשינען ווייל די עלעקטראָוניעס וועלכע וועלען זיין פֿעראיניגט מיט אַ בשותּפֿותדיגער נעץ וועלען זיך קענען גענענזייטיג העלפֿען און ווען איין עלעקטראָוניע וועט נישט קענען צושטעלען קיין שטראָם וועלען זיי די איבעריגע פֿערטרעטען.

אין די ערשטע 3 יאָהר וועלען אויסגעבויט ווערען 300 קילאָמעטער ליניע און 100 קילאָמעטער פֿערטיילונגס־נעץ.

אַלע ליניעס וועלען אַדורכגעפֿיהרט ווערען אין דער לופֿט אָדער אַלס קאַבעל, אַ חוץ דעם וועלען אין די בעזונדערע אָפּנעהמונגס־פּונקטען אויסגעבויט ווערען טראַנספֿאָרמאַטאָרישע און פֿערטיילונגס־אונטערסטאַציעס.

די עקזיסטירענדע עלעקטראָוניעס וועלכע האָבען דאָס רעכט צו פֿערטיילען שטראָם, וועט דער „זעמפּאָל" קענען צושטעלען שטראָם אין הורט אָדער אינדיווידועל איבערנעהמען די פֿערטיילונג אויפֿן יסוד פֿון געשלאָסענע אָפּמאַכען.

די פֿראַגע פֿון דער בעציהונג פֿון „זעמפּאָל" צו די בעזונדערע קאָמונאַלע פֿערבאַנדען, וועלכע האָבען עלעקטראָוניעס און וועלכע געהערען צום צווישען־קאָמונאַלען פֿערבאַנד, רעגולירט דער סטאַטוט פֿון „זעמפּאָל".

דער פֿערבאַנד וועט שטרעבען צו בויען אַ נייע פֿון פֿערטיילונג אין די ערטער, וואו זי איז ביז איצט נישט אַדורכגעפֿיהרט געוואָרען און הויפּטזעכליך עלעקטריפֿיצירען די דערפֿער און אַגראַר־ווירטשאַפֿטען.

אינזש. ט. שישקאַ

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספּעציעל־אַרצט פֿאַר מענער ־ שוועכע ווענערישע און הויט־קראַנקהייטען
טראַוגוטאַ 9 טעל. 262-98
נעמט אָן פֿון 8—1 און פֿון 5—9 אָוועגט
זונטאָג פֿון 9 פֿריה ביז 12.30 מיטאָג
פֿאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15. טעל. 149-07
ספּעציעל־אַרצט פֿאַר מענער ־ שוועכע־בעהאַנדלונג און טעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פֿון 8—11 און פֿון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פֿון 9—1 נאָכמיטאָג
פֿאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

KINO TEATR
MIRAŻ
היינט און פֿאָלגענדע טעג!
גרויסער דאָפּעלטער שלאַגער־פּראָגראַם!
— I —
עקסצענטרישע דאַמע
— II —
„פֿראַנקענשטיינ׳ס צוריקקעהר"
אין דער הויפּט־ראָלע
BORYS KARLOFF
אַנהויב 4.30 נאָכמיטאָג.

חיונה-קאַסטעז

(א) אין דעם וואיעוואָדען-אַמט איז אונטערן פאָרזיץ פון דר. לאַדענסקי נעכטען פאַרגעקומען אַ זיצונג פון דער קאָמיסיע פעסטצושטעלען די הויך פון די חיונה-קאַסטען, די קאָמיסיע האָט פעסטגעשטעלט, אַז אין חודש יולי זענען די חיונה-קאַסטען, אין פערגלייך מיט יוני, געשטיגען אויף 0,6 פראָצ.

פון אַ פאָהרענדיגען אויטאָ

ארויסגעפאַלען אַ יודישער יונגערמאַן

(אַ) אויף לימאַנאָווסקאַ גאַס איז פון אַ פאָהרענדיגען אויטאָמאָביל אַרויסגעפאַלען דער 18-יאָהריגער אהרן וואַלדמאַן, אַ סאַמפּאַלנער אייבוואַוינער. דער פאַל איז געווען אַזאַ אומגליקליכער, אַז וואַלדמאַן האָט בעקומען שווערע וואונדען אין קאָפּ. אויך די הענט זענען ביי איהם צובראָכען געוואָרען.

אין אַ ערנסטען צושטאַנד איז ער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

אונטערגעוואָרפען אַ 3-יאָהריג יונגעלע

(אַ) אויפ׳ן הויף פון נאַר-לודקאַ 10 האָבען אונבעקאַנטע עלטערן אונטערגעוואָרפען אַ 3-יעהריג יונגעלע. אַז ס׳קינד האָט געוויינט אונאויפהערליך, האָבען שכנים ערשט אומגעקוקט זיך דערויף און איבערגעגעבען דער פּאָליציי. ס׳יונגעלע געפינט זיך שוין אין שטאָטישען ערציהונגס-הויז

90-יעהריגער געהאנגענער

(אַ) אין דאָרף רעטקין-זאַגראַניקי האָט אין אַ שייער זיך אויפגעהאָנגען דער 90-יעהריגער איינזאַמער פויער וואַלענטי דאָמבּקאַ. דער טויטער קערפּער איז אָפּגעשניטען געוואָרען אינגאַנצען אַ שטייפער. די סיבה פון זעלבּסטמאָרד — קריגערייען אין דער משפחה.

נישט פון קיין נחת

זעלבּסטמאָרדען צוליב נויט און פערשפּילטע ליבּע

(אַ) אויפ׳ן דאָמבּראָווסקי פּלאַץ האָט זיך פערסמ׳ט דער 52-יעהריגער אַרטור קאָנראַטאָווסקי, אַנ׳אַרבּייטס-לאָזער און הוימלאָזער.

— צוליב סכסוכים מיט׳ן מאַן האָט זיך פערסמ׳ט מיט יאָדינע די 24-יעהריגע יאַנינאַ מושינסקאַ פון מאַיאָווא 14.

ביידע זעלבּסטמערדער זענען אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

פאַרפאַלען

(אַ) מיט אַ טאָפּ קאָכעדיג וואַסער האָט זיך אָפּגעבריהט די 3-יעהריגע וואַנדאַ פּיעציק (אוגיעצקאַ 5).

— בעת אַ געשלעג אויף רוג מאַטעיקאַ און פּאָמאָרסקאַ גאַסען איז צושטאָכען געוואָרען דער 27-יעהריגער מאַריאַן ווירזאַנבּעק.

* * *

— דאָס פּאָר-פאָלק קאַפּטשינסקי (דאָבּראַ 34) האָט זיך אָרענטליך געגענזייטיג צומקל׳ט. אַ צוהרג׳עטע איז, פערשטייט זיך אָרוים די 37-יעהריגע אַנאַסטאַסיאַ.

* * *

— ביים לאָדענען אַ וואָגען מיט וואָל אויף קאָלעיאָווע 33 זענען ביים אַרבּייטער אַדאַם קאָניעצטשני צובראָכען געוואָרען עטליכע ריפּען און אַ האַנט. קאָניעטשני איז צוגעדעקט געוואָרען פון אַ שווערען באַל וואָל.

Dr. REICHER

פּאָלודניאָווא 28. טעל. 201-93

ספּעציאַליסט

פאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג

סעקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכאָ - אַנאַליזע

נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונט.

זונטאָג און חגאות פון 9—12.

וואַרשאַווער אָפיציעלע בערזע

דעויזען:

האָלאַנד — — — —	360.75
לאָנדאָן — — —	26.66
ניו-יאָרק (קאַבּעל) — — —	531
פּראַג — — — —	21,95
ציריך — — —	173,30

אָפיציעלע פּראָצענטיגע פּאַפּירען

באַנק פּאָלסקי — — —	95.50
3 פּראָצ. אינוועסטיציע I. פּרעמירטע	62,00
3 „ „ II. —	61.50
4 „ דאָלאַרובקע — — —	47.50
7- „ סטאַבּיליזאַציע — —	45.50
5- „ וואַרשאַווער — —	52.50
5- לאָדזשער — — —	47,50

טעאַטער, מוזיק און פערוויילונג

(קאָמוניקאַטען)

היינט צום לעצטען מאָל „דער גאַסען-זינגער“ מיט פּסח׳קע בורשטיין

אין „ראָזמאַיטאָשטשי“

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, איז דער בעריהמטער אַמעריקאַנער סטאַר, פּסח׳קע בורשטיין געצוואונגען צו פערקירצען די גאַסטראָלען זיינע אין לאָדז, צוליב׳ן אָנהויבען דעם טעאַטער-סעזאָן אין אַמעריקאַ. צוליב דעם זעלבען טעם, מוזען אויך די פּיעסען נישט קוקענדיג אויפ׳ן רעקאָרד-ערפּאָלג, שנעל אַראָפּגענומען ווערען פון אַפיש.

היינט ווערט צום לעצטען מאָל געשפּילט די שטאַרק אויסגענומענע אָפּערעטע „דער גאַסען-זינגער“. די דאָזיגע אָפּערעטע געהערט צו די בעסטע פון בורשטיינ׳ס טעאַטער - רעפּערטואַר. „דער גאַסען-זינגער“ האָט אַ שפּאַנענדען אינהאַלט און פערמאָגט אַ אונגעהויערן שלל פון רייכער אָריגינעלע אמת׳ער יודישער מוזיק. זיצט טאַקי דער עולם אין טעאַטער און פאָלגט נאָך מיט אינטערעס און שפּאַנונג דאָס וואָס ווערט איהם געוויזען אויף דער ביהנע.

היינט 9.15 אָוונט צום לעצטען מאָל „דער גאַסען-זינגער“.

„מאַדאַם איקס“ מיט אידאַ קאַמינסקאַ

דער סעזאָן - דערפאָלג!!!

עס טרעפט, אַז פּיעסען, וואָס געהערען שוין צום עלטערן רעפּערטואַר, בעווייזען נאָך אַ בעביאונג, אַז זיי זענען גוואַלדיג לעבענס-פעהיג. אַזאַ פענאָמען זעהען מיר היינט מיט אידאַ קאַמינסקאַ׳ס אויפפיהרונג „מאַדאַם איקס“. אידאַ קאַמינסקאַ׳ס רעזשי און שפּיל האָט פּשוט מחיה מתים געווען די דאָזיגע פּיעסע, אַזוי אַז זי איז געוואָרען דער גרעסטער טעאַטער-שלאַגער פון זומער-סעזאָן אין לאָדז. אידאַ קאַמינסקאַ מיט איהר אַנסאַמבּל האָבען נאָכאַמאָל בעוויזען, אַז דאָס יודישע לאָדז האָט ליב אַנ׳ערנסט קולטורעל יודיש טעאַטער.

אָפּגעלעגט דער קאָנצערט פון כאָר דאַנאַ

צוליב׳ן אונגינסטיגען וועטער איז דער קאָנצערט פון כאָר דאַנאַ געוואָרען אָפּגעלעגט. פּרטים וועגען קאָנצערט אין די קומענדיגע טעג.

גאָרטען - פערוויילונג פון „לינת הצדק“

דעם 9-טען אויגוסט ד. י.

זונטאָג דעם 9-טען אויגוסט ד. י. קומט פאָר אין העלענאָוו אַ גרויסע גאָרטען - פערוויילונג מיט׳ן אָנטייל פון דער בעקאַנטער זינגערין לאָלאַ פאָלמאַן. 3 אַ זייגער נאָכמיטאָג קומט פאָר „אַ קינדער - פעסטיוואַל“ אונטער דער לייטונג פון בעקאַנטען אַרטיסט פון פּוילישען טעאַטער י. מראָזשינסקי אויסערדעם פיל איבערראַשונגען.

Dr. Wołkowyski

ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02

ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקהייטען

בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע

נעמט אָן פון 8—11 ביינאָכט און 4—9 אָוונט

קלאַנג-קינאָ

CAPITOL

זאַוואַדזקאַ 16

היינט און פאָלג. טעג

גרויסער אוננעוועהנליכער פילם א. ג.

די הענד האָבען זיך פערשולדיגט

אין די הויפּט-ראָלען: LJONELL BARRYMORE i KAY FRANCIS

אויסער׳ן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבען

PRZETARG.

Zarząd Miejski m. Łodzi ogłasza publiczny przetarg na wykonanie kanału ulicznego na ul Polnej i Olsztyńskiej.

Oferty pisemne, odpowiadające treści kosztorysu ślepego, należy składać w Zarządzie Miejskim. Pl. Wolności 14, III piętro, w pokoju № 44, dn' 20 sierpnia r.b. do godz. 11 rano w kopertach należycie zamkniętych i zalakowanych z napisem: „Oferta na wykonanie kanału ulicznego na ul. Polnej i Olsztyńskiej".

Szczegółowe informacje oraz ślepy kosztorys z warunkami przetargu otrzymać można w Wydziale Technicznym, Pl. Wolności № 14, II piętro, w pokoju № 25. Otwarcie ofert nastąpi w tym samym dniu o godz. 12-tej w południe.

Łódź, dnia 5 sierpnia 1936 r.

ZARZĄD MIEJSKI w ŁODZI.

FABRYKA NAPOI GAZOWYCH

R. Frydwald

Piłsudskiego 69, tel. 190-48

עמפּפעהלט

סאָדעוואַסער און לעמאָנאַד

וואָס ווערט אָפּגעשיקט פּינקטליך אַהיים

בעשטעלונגען ווערען אָנגענומען אַ גאַנצען טאָג.

ווּיכטיג פאַר דאַמען

נאָר 2 זל. ווערען פאַר איבערגעמאַכט די עלטעסטע

היטען

אויף גאַנץ נייע ווי אויך נייע היטען צו

3.50

„TOLA“

25 Żawadzka 25

Dr. med.

M. GLAZER

ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט

ZACHODNIA 64, tel. 185-49

נעהמט אָן פון 12—2 מיטאָג און פון 7 ביז 8.30 אָוונט.

זונטאָג און חגאות פון 10—12 בייטאָג.

לעטשניצע

פאַר וועבעריש-קראַנקע

מענער - שוועכע און הויט-קראַנקהייטען

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

פּיעטריקאָווער 45

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונט.

פרויען און קינדער נעמט אָן אַ פרוי-דאָקטאָר פון 11-1 און פון 5-7 אָוונט.

א בעראַטונג 3 זל.

Dr. med.

M. JAKOBSON

כירורג

ביינער-כירורג-ספּעציאַליסט

D-ra Sterlinga 22

Nowa-Targowa) tel. 174-42.

Lek.-Dentysta

Jakób Karmazyn

פּאָלודניאָווא 2, טעל. 114-36

צוריקגעקעהרט

נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—7 נאָכמ.

דאָס עלעקטראָטעכנישע ביוראָ

„Siła i Swiatło“

פון וו. הרוקאָווסקי.

פּאָלודניאָווא 23, טעל. 139-32

נעמט אָן אינסטאַלאַציעס פון ליכט און קראַפט ווי אויך סיגנאַליזאַציעס. קויפט געניצטע מאָטאָרען און פערקויפט אַלע אַרט מאָטאָרען און דינאַמאָ-מאַשינען צו ביליגע פּרייזען.

ספּעציעלע ווערקשטעל פון מאָטאָרען-רעפּאַראַטור / שנעל, פּינקטליך און רעעל.

לעטשניצע

פאַר ווענעריש קראַנקע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1

טעל. 122-78

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונט.

ווענעריש-קראַנקע, מענערשוועכע און הויט-קראַנקהייטען

אַנאַליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס-סטאַציע

אין טעטיג א גאַנצען מעת לעת

פאַר פרויען א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

אַ בעראַטונג 3 זל.

ד״ר העללער

ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע

טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89

נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט

זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.

פאַר פרויען - אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען

Dr. L. Suchowczycki

כירורג

GDANSKA 11, tel. 123-47

(רוג 11-טער ליסטאָפּאַד)

צוריקגעקעהרט

און נעהמט אָן פון 4 - 6 נאָכמיטאָג.

Administrator zdolny

energiczny przyjmie kilka domów w zarząd, prowadzi samodzielnie wszelkie sprawy sądowe, skarbowe i t. p. Na żądanie mogę złożyć kaucję. Tel 111-56 lub oferty sub "Zdolny" do adm „Najer Folksblatt".

N. Singer

Zachodnia 36, tel. 229 90

Rutynowany

BUCHALTER-BILANSISTA

prowadzi księgi handlowe wszystk. systemów z gwarancją za uznanie. Organizuje, Rewiduje, Bilansuje.

קליינע אַנאָנסען

1 זלאָטי אַנ׳אַנאָנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

פריַיע פּאָסטענס

אַ קוואַליפיצירטע נייהערין צו אָבער-וועש און אַ לערן-מיידעל ווערט געזוכט. זגערזשער 42, פּעלצמאַן.

ס׳איז נויטיג אַ יונגעל אויף פּראַקטיק, וואָס בעהערשט די פּוילישע שפּראַך, אין שיק-געשעפט ווינדמאַן, פּיעטריק. 35. צו מעלדען זיך פון 9—10 פריה.

ס׳ווערט געבּרויכט אַ פעהיג שיק-יונגעל, באַלד געצאָהלט, ביי ל״ס, פּוילנאָצנאַ 11.

אַנ׳ערשטקלאַסיגער מענער-פריזיער-אַרבּייטער ווערט געזוכט ביי הערמאַן קאַלסקי, וואָלבּאָרסקאַ 16.

ס׳איז נויטיג פון זאָפאָרט אַ נייהער צו שטעפּער-אַרבּייט. צו ערפאַהרען זגערזשער 15, [illegible]

פערשידענעס

השבת אבדה, דינסטאָג איז אַרויסגעגנב׳עט געוואָרען אויף פּאָלודניאָווע 21 אין מילך-געוועלב פּערלאָוויטש, אַ וואַליזקע מיט טלית און תפילין. געבען בעלוינונג אָבצוברענגען אויפ׳ן דערמאָהנטען אַדרעס. דיסקרעציע געזיכערט.

לאָקאַלען

צו פערמיטען אַ פּראָנטאָווע האַנדעלס-לאָקאַל אויף גדאַנסקאַ 5, זעהר צוגענגליך דירה - געלד. צו ערפאַהרען ביים וועכטער.

דאָס ביליגסטע יודישע אָפּטיק-געשעפט

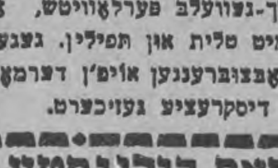

„OPTICUM“

28 פּיעטריקאָווער 28

בעזיצט אויף לאַגער אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע ברילען, בינאָקלען, „פּערלייי“ צילינדער-גלעזער, קאָמבּינירטע גלעזער, טערמאָמעטער אַלעס צו די ביליגסטע פּרייזען. ס׳ווערן אויך אויסגעפיהרט רעצעפּטען פּינקטליך און רעעל. — געדענקט די טריט עס ווערען אָנגענומען אַלע ארט רעצעפּטען פון די ה״ה דאָקטוירים.

אַנאָנסען - פּרייז:

מאָרגן טעקסט — 18 גר. פרייטאָג און ערב יו״ט — 24 גר. נאָכן טעקסט — 12 גר. פרייטאָג און ערב יו״ט — 18 גר. פאַר אַ מילימעטער-שורה אין דער זייט 10 שפּאַלטען.

אין טעקסט — 40 ר. פרייטאָג און ערב יו״ט — 60 גר. פאַר אַ מילימעטער-שורה. אין דער זייט 4 שפּאַלטען. נעקראָלאָגען: 20 גראָשען אַ מילימעטער שורה (אין דער זייט 10 שפּאַלטען). קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גראָשען. אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט.

אַבּאָנאַמענטס - פּרייז:

אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט צוטראָגען אַהיים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד — 7 זלאָטעס אַ חודש; אמעריקא — 2 דאָלאַר אַ חודש.

פּעהלערען וועלכע ענדערען ,נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס. פאַר׳ן אינהאַלט און טערמין פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען ביי טאָג און ביינאַכט אָהן איבעררייס.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.